

A scenic landscape at dawn or dusk. The sky is a mix of soft orange and pale blue. In the background, a dense forest of trees is silhouetted against the light. A layer of mist or fog hangs over the water, creating a dreamy atmosphere. In the middle ground, two swans are swimming on the calm water, their dark forms contrasting with the lighter water. The overall mood is peaceful and serene.

Årsredovisning
2016

VÄRMDÖ KOMMUN

VÄRMDÖ KOMMUNS ÅRSREDOVISNING 2016

Värmdö kommun • Skogsbovägen 9–11 • 134 81 Gustavsberg

Telefon: 08–570 470 00 • Fax 08–570 483 05

E-post: varmdo.kommun@varmdo.se • Webbplats: varmdo.se

Produktion: Värmdö kommun 2017

Formgivning: AAS Form & Illustration/ann.se

Foton: Värmdö kommun

Omslagsfoto: "Kommungränsen vid Oxdjupet" av Stefan Tonström

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande

Korta fakta om Värmdö kommun

4

6

Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys

8

Finansiell analys

13

Sammanfattning av nämndernas och bolagens investeringar

23

Sammanfattning av nämndernas och bolagens ekonomiska utfall

24

Värmdö kommuns medarbetare

26

Årets verksamhet

31

Värmdö kommuns organisation

32

Värmdö kommuns styrsystem

34

Kommunfullmäktige mfl

40

Kommunstyrelse

42

Överförmyndarnämnd

44

Utbildningsnämnd

46

Kultur- och fritidsnämnd

50

Vård- och omsorgsnämnd

52

Socialnämnd

54

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnd

56

Näringslivsnämnd

58

Teknisk nämnd

60

Koncern Värmdö kommun

64

Gustavsbergsprojektet

66

Ekonomisk sammanställning

67

Resultaträkning

68

Betalningsflödesrapport

69

Balansräkning

70

Driftsredovisning

71

Investeringsredovisning

71

Noter – Kommun och koncern

72

Resultaträkning och Balansräkning – Vatten och avlopp

81

Noter – Vatten och avlopp

82

Resultaträkning och Balansräkning

– Renhållning och slam

84

Noter – Renhållning och slam

85

Redovisningsprinciper

87

Övrigt

89

Kommunens kvalitet i korthet

90

Anställningsförmåner

94

Arvoden och ersättningar

95

Förtroendevalda per nämnd

97

Andra politiska uppdrag

98

Revisionsberättelse

99

Karta över Värmdö kommun

100

Tillbakablick på 2016

Vi ser tillbaka på ett händelserikt 2016. Jag kan konstatera att vi tar avstamp in i 2017 med en fortsatt god ekonomi och stark utvecklingstakt. Vi fortsätter arbetet med att höja vår tillgänglighet och goda service och det är ett arbete som jag ser som en nyckelfråga för en transparent och framgångsrik dialog med nuvarande och framtida medborgare.

God ekonomi, trygg framtid

Jag känner en stor ödmjukhet inför det ekonomiska läge vi haft i flera år, då vi också kunnat återinvestera i kommunens utveckling. Vi har också kunnat säkerställa att vi har bra beredskap för oförutsedda händelser och utmaningar, samt kunnat minska kommunens banklån. Ränneläget är alltid en oviss fråga, och för att kunna säkerställa en trygg framtid med fortsatt hög service för våra invånare är det viktigt med en tydlig ekonomisk styrning som möjliggör en minskad belåningsgrad för kommunen.

Det är också en god ekonomi som är grunden för att vi ska kunna fortsätta välkomna nya medborgare till vår kommun. Värmdö ska vara en livskraftig, attraktiv och modern kommun att vistas i, och vi ska skapa ett hållbart samhälle för generationer framåt. Med det perspektivet fortsätter vi att bygga och utveckla Gustavsbergs hamn. Hemmesta centrum och Brunn på Ingarö står på tur.

Värmdö, en viktig del av Stockholmsregionen

Vår prognos säger att vi kommer växa till bortemot 43 500 invånare under 2017. Våra medborgare ska känna att Värmdö är en trygg och säker kommun att bo och leva i – oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, sexuell läggning eller religion.

Vi kan också konstatera att vi under året tagit några rejäla kliv för att möta omvärldens och primärt våra medborgares behov av snabb, flexibel och tillgänglig information. Under det första halvåret antog kommunfullmäktige Digital agenda

*Deshira Flankör, kommunstyrelsens ordförande
Foto: Värmdö kommun*

2020 som fastställer hur kommunen med hjälp av digitalisering ska möta medborgarnas behov, både bättre och med högre kvalitet.

Värmdö fortsätter att engagera sig i frågor som rör den större regionens perspektiv genom att delta i Sverigeförhandlingen. I vårt fall handlar det primärt om Östlig förbindelse och i syfte att kunna vara med och påverka den del som omfattar infrastruktur och uppförande av bostäder. Vi har meddelat att vi kan

åta oss att bygga cirka 10 000 bostäder fram till 2035 om den östliga förbindelsen byggs till år 2031.

Arbetet med stadsutvecklingen i Gustavsberg har bland annat medfört att fyra parallella arkitektuppdrag om fördjupade gestaltningsförslag nu ligger till grund för det kommande detaljplanearbetet. Förslagen omfattar Gustavsbergs centrum, Kråkberget, Stadsparken samt Vattentornsberget.

Integration, ett gemensamt ansvar

I januari 2016 stängdes det evakueringsboende som kommunen drev för Migrationsverkets räkning. I mars trädde den nya bostättningslagen i kraft och Värmdö kommun anvisades att under 2016 ta mot 154 nyanlända. Vi har under året utvecklat vårt integrationsarbete och arbetar med olika insatser för att underlätta för de nyanlända att komma in i samhället och därigenom förbättra deras möjligheter till att få arbete. Bland annat så finns ett samarbete med Röda Korset - Kompis Sverige, språkstödare, mentorsnätverk på webben och advisory board. Kommunen har också samarbeten med kyrkan och andra organisationer och föreningar i kommunen.

Jag vill rikta ett extra välkommen till våra nyanlända medborgare, och jag hoppas att ni – precis som alla andra nya medborgare – kommer att trivas i vår kommun.

Bygglovskoll och miljömedvetna medborgare

Vår, och Sveriges, största enskilda miljöinsatsning va-utbyggnaden är fortsatt högprioriterad. Östra Mört-näs, Korpholmen och Kovik-Skevik är några av de områden där arbeten påbörjats och upphandlats. Den ökade takten av vår avloppsinvetering under 2016 har gjort att vi fick ett bortfall på 46 procent av inventeringarna. Det är ett intäktstapp för kommunen men ett tapp som vi gärna uppmuntrar – tack vare att våra medborgare själva valt att ansöka om en ny avloppsanläggning så tar vi ett gemensamt ansvar för att minska en negativ miljöpåverkan. Tack för det!

Under 2016 införde vi Bygglovskollen på vår hemsida. Den är tänkt som ett stöd för dig som ska bygga till eller bygga nytt. Genom Bygglovskollen får du en indikation på vad avgiften för bygglovet blir.

Glädjande nog tilldelades bygg- och miljöavdelningen pris som årets leanbyggare för sitt förbättrings- och utvecklingsarbete som skett under många år.

Förebyggande och utvecklande insatser

För Värmdös unga har en särskild satsning gjorts gällande förebyggande insatser. Det gäller främst förebyggande arbete inom alkohol- och drogprevention, och innebär bland annat en utökad uppsökande verksamhet hos Värmdö Polarna och ökad bemanning på Mini-Maria, beredemottagning för unga.

Vårt rekryteringsarbete inom det sociala området har intensifierats under 2016. Det råder brist på främst socionomer inom hela länet, och vi fokuserar på kompetensutveckling genom att ha infört ett introduktionsprogram för nya socialsekreterare. Programmet riktar sig främst till nyexaminerade och ger särskilt stöd och handledning under ett års tid.

Under hösten startade vi ett införande av nyckelfria lås i hemtjänsten. Vi har också påbörjat projektering av utbyggnad av Djuröhemmet med platser lämpade för demensomsorg.

Matematik och ungas mötesplatser

Vi har deltagit i och fått statsbidrag för Skolverkets nationella satsningar, bland annat Lärarlönelyftet, Läslyftet och Fritidshemssatsningen. Kommunen har också deltagit i SKLs pilotprojekt om kvalitet i förskolan och satsning på matematik i grundskolorna. Dessutom har all vår personal inom förskolan deltagit i en satsning på systematiskt kvalitetsarbete och pedagogisk dokumentation.

Vi har satsat stort på våra unga genom att fokusera på mötesplatser för unga genom plattformen Ung i Värmdö. Nya verksamhets- och samverkansformer för att möta nya målgrupper har bland annat resulterat i integrationsprojektet Språkaktion.

En världskänd 100-åring

Stig Lindbergs 100-åriga födelsedag firades på flera håll i Värmdö och både Gustavsbergs Porslinsmuseum och Gustavsbergs Konsthall anordnade utställningar till hans minne. Utställningen på Gustavsbergs Porslinsmuseum blev den mest besökta någonsin med över 12 000 besökare från när och fjärran.

Arbetet med det nya kultur- och upplevelsehuset har fortsatt och huset namngavs till kultur- och upplevelsehuset Porslinsfabriken. Chamottehuset har sålts till Gustavsbergs Konsthall. Målet med försäljningen är att konstnärerna ska kunna fortsätta bedriva sin verksamhet i hamnen och kunna utveckla ett keramiskt centrum med ateljéer för konstnärer och keramiker.

Avslutningsvis vill jag rikta ett varmt tack till alla medarbetare i kommunen för det arbete de gjort under min företrädares styrning. Jag ser fram emot fortsatt engagemang. 2017 hoppas jag ska bli utvecklingsår, där vi utmanar gårdagens sanningar i strävan efter tydligt verksamhetsfokus. Förhoppningsvis ökar trivseln hos våra medarbetare och tar kvalitén till nya nivåer.

*Deshira Flankör
kommunstyrelsens ordförande.*

Korta fakta om Värmdö kommun

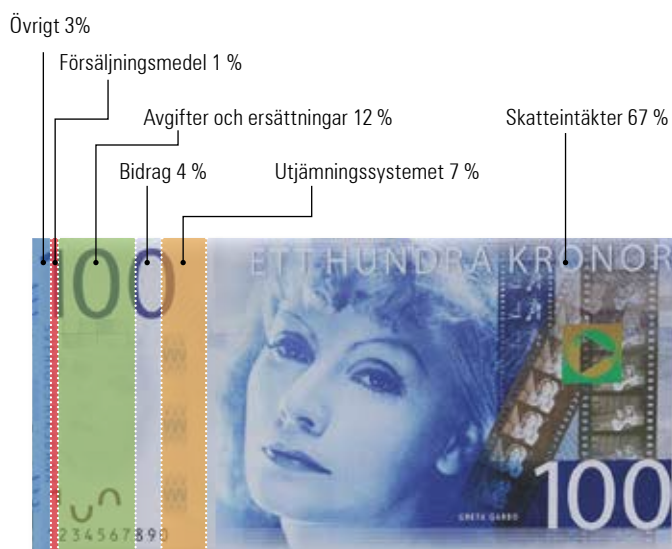
	2012	2013	2014	2015	2016
Antal invånare 31 december	39 387	39 784	40 541	41 107	42 000
Total kommunal skattesats i Värmdö	32,23	32,18	32,01	32,01	31,96
varav till Värmdö kommun	20,13	20,08	19,91	19,91	19,88
Antal anställda (exkl timanställda) i kommunen	2 466	2 514	2 553	2 558	2621
Årets resultat, mnkr	81	124,2	47,6	100,1	157,2
Nettokostnadsandel av skatteintäkterna och generella statsbidrag, procent	93,3	90,4	96	94	92
Nettoinvesteringar, mnkr	397,6	190,3	268,9	294,5	380,3
Soliditet (exkl pensionsskuld, ansvarsförbindelser), procent	23,8	26,8	26,8	27,4	29,8
Tillgångar per invånare, kronor	78 578	80 631	83 443	89 494	93 385
Skulder och avsättningar per invånare, kronor	59 902	59 022	61 062	64 988	65 542

Uppgifterna i översikten redovisas enligt de redovisningsprinciper som har tillämpats under respektive år.

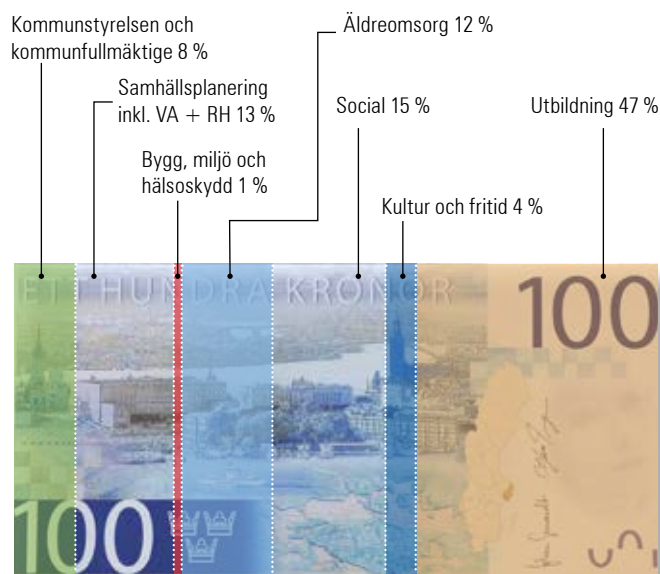
Mandatfördelning i Kommunfullmäktige efter valet 2014, totalt 51

Parti	Mandat	Parti	Mandat
Moderata Samlingspartiet	17	Socialdemokraterna	15
Liberalerna	5	Miljöpartiet De Gröna	5
Centerpartiet	2	Sverigedemokraterna	4
Kristdemokraterna	2	Vänsterpartiet	1

Kommunens pengar kommer från:

Kommunens pengar fördelas på följande nämnder:

Förvaltnings- berättelse

IN
M
M
T
A
V
B
F
F

Omvärldsanalys

Omvärldsanalysen speglar yttre omständigheter som påverkar Värmdö kommuns utveckling. Avsnittet behandlar bland annat samhällsekonomin, kommunernas ekonomi, befolkningsutvecklingen samt arbetsmarknad och infrastruktur.¹

Sveriges ekonomi på väg mot högkonjunktur

Internationellt har det varit en relativt svag ekonomisk utveckling under 2016. Flera euroländer har ännu inte återhämtat sig från finanskrisen och för exempelvis Tyskland och Storbritannien beräknas BNP nästa år bli lägre än 2016. Det är dock troligt att den globala konjunkturen kommer att förstärkas den närmaste tiden. USA beräknas ha en ökande BNP redan nästa år och man har påbörjat en serie höjningar av styrräntan.

Sveriges ekonomi har kommit upp ur lågkonjunkturen och planenligt nått konjunkturrell balans under 2016, ett tillstånd då varken hög- eller lågkonjunktur råder. Svensk export avslutade året starkt men året präglades av den måttliga tillväxttakten i omvärlden. Det var istället inhemsk efterfrågan som höll ekonomin uppe. Stora investeringar och ökad offentlig konsumtion, bland annat med hjälp av de växande pensionsinkomsterna, är två faktorer som driver på de höga tillväxttalen. Sysselsättningen ökar därför och arbetslösheten pressas ned mot 6,5 procent under 2017 som beräknas bli ett år i högkonjunktur. Motverkande krafter är omfattande invandring, snabb befolkningsutveckling och fortsatt blygsam löneutveckling. Bristen på utbildad arbetskraft, speciellt i den offentliga tjänstesektorn, är en bromsande faktor. Två av tre offentliga arbetsgivare har problem med att rekrytera personal med rätt kompetens.

Åren efter 2017 präglas av en mer måttlig ekonomisk utveckling med betydligt långsammare tillväxt i skatteunderlaget än de senaste åren. Stigande räntor från 2018 beräknas bidra till avmattningen 2018-2020 som visar svagare utvecklingstal än vad som syntes sedan 2010. Avtagande ök-

	2016	2017	2018	2019	2020
BNP	3,2	2,8	2,2	1,6	1,5
Arbetslöshet	6,9	6,5	6,4	6,5	6,7
Konsumentpris, KPI	1,0	1,6	2,3	2,7	2,8
Skatteunderlag	4,9	4,6	3,7	3,5	3,6
Realt skatteunderlag	2,3	2,0	0,8	0,4	0,5
Befolkning	1,2	1,3	1,2	1,1	1,1

Källa: SKL, SCB.

ning av sociala ersättningar tillsammans med att arbetsmarknaden når balans på en lägre sysselsättningsnivå än tidigare beräknat gör inte bilden ljusare för skatteunderlaget. Dessutom tunnns skatteintäktsökningen på sikt ut av ett ökat antal nya invånare med lägre arbetskraftsdeltagande. På statlig nivå ser läget mer positivt ut, främst på grund av sjunkande sjuktal och en beräknad nedgång i antalet asylsökande. Trots det menar Konjunkturinstitutet att ofinansierade reformer inte ryms i nästa budget.

Gapet mellan framtida intäkter och kostnader

De ökande kraven på verksamheten och den minskande tillväxttakten som nämns ovan kommer att skapa utmaningar i form av gap mellan kommunsektorns kostnader och intäkter. 2018-2020 visar SKL:s framskrivning på en årlig ökning av realt skatteunderlag med 0,5 till 1,0 procent medan de demografiska kraven ökar med 1,5 procent. Utmaningen för kommunerna kommer att ligga i att effektivisera hanteringen av de demografiska kraven för att undvika att behöva höja skatten.

Kostnadsökningarna beror på förändrad demografi innefattande ett ökat antal asylsökande som leder till ett ökat tryck på såväl skolan som integrationsarbetet. Utmaningarna i

flyktingmottagandet behandlas separat nedan. De demografiska förändringarna består också av stora åldersförändringar där fler äldre innebär stigande kostnader i äldreomsorgen och fler barn i grundskolan driver upp utbildningskostnaderna. Även befolkningen i arbetsför ålder ökar, dock om än i lägre takt än andra åldersgrupper. Skillnader i förutsättningar mellan enskilda kommuner kan dock vara betydande. Investeringar och reinvesteringar fortsätter att öka, åtminstone fram till och med 2018. Pensionskostnaderna i kommunerna är fortsatt ökande, främst 2019 och 2020.

Statsbidrag och kommunal-ekonomisk utjämning

Det kommunala utjämningssystemet syftar till att ge alla Sveriges kommuner förutsättningar att, trots stora olikheter i demografiska, geografiska och socioekonomiska förutsättningar, kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service. Systemets viktigaste komponenter är inkomstutjämningen och kostnadsutjämningen.

Värmdö fick 2016 11,7 (16,9) mnkr i inkomstutjämningsbidrag. Kommunens egen skattekraft har förstärkts och ligger numera på 115 (114) procent av rikets medelskatte-kraft, vilket förklarar minskningen

1. Siffror inom parentes avser föregående år, 2015

Flytvästar på båt

av bidraget jämfört med föregående år. Värmdö kommun är bidragstare även i kostnadsutjämnings och erhöll 2016 108,1 (99,8) mnkr. Den särskilda LSS-utjämnings inber för Värmdö en kostnad på 41,3 (46,4) mnkr.

Ett nytt statsbidrag infördes under 2016 som syftar att stimulera ett ökat bostadsbyggande och minska den allmänna bostadsbristen. Totalt uppgick den s k byggbonusen till 1,84 miljarder kronor 2016. Fördelningen av bidraget utgår från antalet påbörjade bostäder under en 12-månadersperiod. Värmdö uppfyllde kraven att få ansöka och erhöll knappt 8 mnkr. Bidraget kommer även att delas ut under 2017. Kommunen bedöms kunna erhålla bidrag även nästa år.

Under 2016 har staten beslutat om tillskott till kommuner och landsting från och med 2017 med 10 miljarder

årligen (de s k välfärdsbiljarderna). Bidraget fördelas dels utifrån invånarantal dels utifrån flyktingmottagande. Under 2017 kommer Värmdö att få ca 14 mnkr i bidrag.

Samtidigt sänker staten kraftigt bidraget till kommunerna som gäller ersättning för kostnader för ensamkommande barn och unga. Efter invändningar från kommunsektorn har ikraftträdandet senarelagts ett halvår till den 1 juli 2017.

Ökat mottagande av nyanlända och en svår bostadssituation

Under 2016 ansökte 29 000 (164 000) personer om asyl i Sverige. Liksom tidigare år kommer de flesta asylsökande från Syrien och Afghanistan. 2 200 (35 000) av de asylsökande var ensamkommandebarn.

Införandet av gränskontroller och tidsbegränsade uppehållstillstånd har bidragit till att betydligt färre personer sökte asyl i Sverige under 2016 än 2015. Enligt Migrationsverkets prognoser kommer antalet asylsökande vara fortsatt lågt under 2017. För kommunernas del har de omfattande flyktingströmmarna under hösten 2015 emellertid inte börjat märkas förrän under hösten 2016 när de asylsökande började få beslut om uppehållstillstånd.

Den 1 mars 2016 trädde bosättningslagen i kraft. Lagen innebär att kommunen är skyldig att hitta en bostad åt en person som beviljats uppehållstillstånd och som anvisas till kommunen. För Värmdö kommun har bosättningslagen medfört att kommunens mottagande har ökat markant. En konsekvens av det är att Värmdö kommun under 2016 har haft ett akut och omfattande behov

av att hyra och uppföra bostäder. Svårigheten med att lösa boendefrågan för de nyanlända som anvisas till kommunen väntas bestå under 2017.

Värmdö kommuns ökade mottagande under 2016 och 2017 har också inneburit att nya arbetstillfällen har skapats, framförallt för tidigare nyanlända som har anställts som språkstöd för de nyanlända som nu tas emot i kommunen.

Under 2016 tog Värmdö kommun emot 9 (141) ensamkommande barn. Även i arbetet med de ensamkommande barnen är boendefrågan en utmaning. Svårigheten med att hitta boendeplatser gäller alla former av boenden för ensamkommande barn, inte minst i samband med att tillhandahålla boende för dem som behöver träna på att bo på egen hand. En effekt av bristen på boendeplatser är att dygnsavgiften för en boendeplats har ökat. Från och med 1 juli 2017 gäller, som tidigare nämnts, nya regler för statliga ersättningar avseende ensamkommande barn, som i hög grad påverkar kommunens möjlighet att få kostnadstäckning för boendekostnader

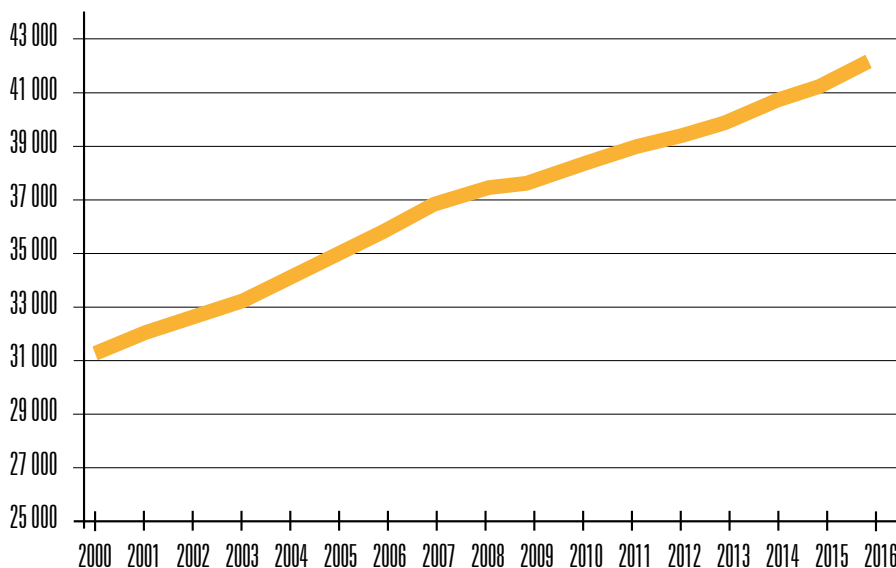
I början av 2017 beräknas fortfarande omkring 60 miljoner människor vara på flykt i världen, och det råder stor politisk osäkerhet gällande hur flyktingsituationen ska utvecklas. Bland osäkerhetsfaktorerna finns t.ex. det politiska läget i Turkiet, effekterna av Storbritanniens utträde ur EU, utgången av valet i Frankrike i maj 2017, diskussionen om en förändrad flyktingpolitik inom EU och USA:s framtida migrationspolitik.

Värmdö kommun fick sin 42 000:de invånare

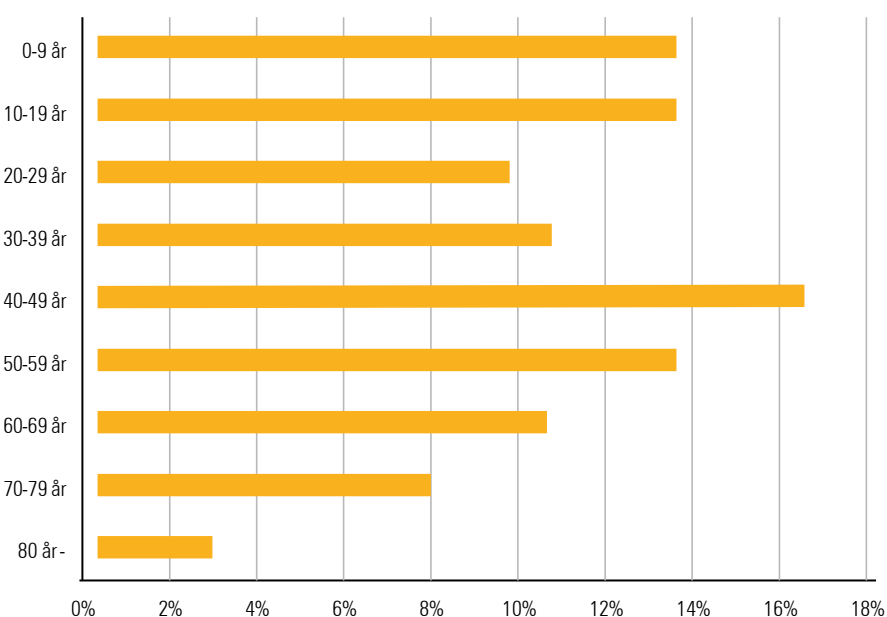
Värmdö kommuns befolkning fortsätter att växa. Under 2016 fick kommunen 893 nya invånare och den sista december hade Värmdö 42 000 invånare. Det motsvarar en befolkningstillväxt på 2,2 procent.

Den stora befolkningstillväxten beror framförallt på en stor inflyttning från övriga landet, ett inrikes

Befolkningsutveckling 2000 - 2016

Åldersklassernas andel i befolkningen 2016

flyttningsöverskott om 521 personer. Det motsvarar nästan 60 procent av den totala ökningen. Resterande ökning kommer av födelseöverskott; +213 personer, och invandringsöverskott; +159 personer. Under 2016 föddes något fler barn än under 2015, samtidigt var inflyttningen betydligt större medan utflyttningen var lägre. Tillväxten är och kommer vara störst

i Gustavsberg beroende på det höga bostadsbyggandet i området.

Värmdös invånare består av något fler män (50,6 procent) än kvinnor, ett förhållande som varit konstant de senaste åren. I riket har kvinnorna historiskt utgjort en något större andel av den totala befolkningen, vilket ändrades föregående år då männen för första gången var något

fler. Förklaringen till detta är att mäns medellivslängd har ökat snabbare än kvinnornas.

Andelen invånare i åldern 65 år och äldre har ökat i Värmdö, liksom i riket, de senaste åren och utgör nu 16,5 procent av befolkningen. Trenden innebär att Värmdö kommuns demografi tenderar att allt mer överensstämma med övriga länets och rikets sammansättning, även om kommunen fortsatt har en något högre andel barn och unga under 18 år; ca 26 procent.

I Stockholms län ökade befolkningen med cirka 1,7 procent. Det är en något högre tillväxt än de senaste åren. Ökningen beror till viss del på

fler födda barn men framförallt på ett betydligt högre flyttningsöverskott, både inrikes och utrikes. Befolkningen i hela riket ökade under 2016 med 1,46 procent, vilket är den största folkökningen sedan 1861. Sveriges befolkning ökar av två anledningar. Det föds fler barn än det dör personer vilket betyder att landet hade en naturlig folkökning på 26 443 personer. Den främsta förklaringen till den stora folkökningen är dock att antalet som invandrat varit fler än de som utvandrat vilket gör att Sverige hade

ett invandringsöverskott på 117 127 personer.

Sysselsättningen ökar snabbare i Värmdö än i riket

Värmdö kommun har en fortsatt hög sysselsättningsgrad och låg arbetslöshet. En sysselsättningsgrad på 85,1 procent placerar Värmdö bland topp fem av kommunerna i länet. Sysselsättningsgraden har ökat från föregående års redan höga andel förvärvsarbetande. Sysselsättningsgraden är något högre bland män än bland kvinnor. Det är en fördel att vara en del av landets största arbetsregion

Fotomontage över en del av Gustavsbergsprojektet

Kollektivtrafik på väg från Gustavsberg till Slussen

och samtidigt ha en mycket hög andel nyföretagande.

Värmdö kommuns invånare hör till de som är mest intresserade av att starta företag i landet. Under 2016 startades i genomsnitt åtta företag per 1 000 invånare i Värmdö, vilket placerar Värmdö bland de bästa kommunerna i landet. Genomsnittet för landets kommuner är 5,4 nystartade företag per 1000 invånare.

Många boende i Värmdö pendlar till arbeten i regionen. Knappt 13 300 pendlar från kommunen till arbeten i andra kommuner medan drygt 4 000 pendlar in från andra kommuner till ett arbete i Värmdö. Därtill kommer drygt 7 900 personer som både bor och arbetar i Värmdö kommun. Den största arbetsgivaren i Värmdö är kommunen som har cirka 3 500 anställda.

Arbetslösheten har sjunkit 2016, något mer i Värmdö än i riket. Under 2016 var arbetslösheten ca 3 procent, att jämföra med 6,5 procent i riket och knappt 4,5 procent i Stockholms län. Arbetslösheten är något lägre bland kvinnor än bland män i Värmdö kommun, liksom i övriga landet. Även arbetslösheten bland unga (16-

24 år) har minskat kraftigt i Värmdö från 3,7 procent föregående år till 2,4 procent 2016.

Samhällsplanering och infrastruktur

I Gustavsberg fortsätter utbyggnaden av Porslinskvarteren. Totalt planeras cirka 1 700 lägenheter, varav cirka 400 hyresrätter. Utbyggnaden beräknas pågå fram till år 2022. Under 2016 färdigställdes totalt närmare 350 bostäder i området. För att underlätta den framtida omdanningen av centrumområdet har en lokaliseringstudie för flytt av delar av idrottsverksamheterna i Gustavsberg inletts under året. Utredningen syftar till att översiktligt undersöka möjligheterna att förlägga delar av idrotten på en annan plats i Gustavsbergs närhet.

Även de andra större tätorterna Brunn och Hemmesta utvecklas. I de centrala delarna av Brunn antogs en detaljplan för 30 nya lägenheter samtidigt som seniorbostäderna i Vargbacken ska byggas inom kort. I Hemmesta pågår en detaljplaneläggning för centrumområdet. Parallellt initierades även ett arbete med att ta fram en strukturplan för tätorten. Inom ramen för arbetet med strukturplanen för Hemmesta ska medborgardialoger hållas.

Kommunens översiktsplan är från slutet av 2011. Planens aktualitet behöver prövas under mandatperioden. Detta arbete påbörjades under 2016 och har bestått av en analys av om de mål och rekommendationer som anges fortfarande är aktuella samt en beskrivning av vilka förändringar som skett genom till exempel ny lagstiftning. Kommunen har under året också deltagit aktivt i det regionala utvecklingsarbetet. Bland annat inom ramen för den regionala utvecklingsplanen. En ny plan för stockholmsregionens utveckling fram till 2050 har inletts och samråd ägde rum under 2016. För att regionalt kunna lyfta ostsektorns utmaningar och möjligheter inleddes ett samarbete med kommunerna i den östra delen av regionen. Samarbe-

tet heter Stockholm Ost och består av kommunerna Värmdö, Nacka, Lidingö och Vaxholm. Arbetet med att utarbeta en ny länsplan har även påbörjats och kommunen har som ett första steg angett vilka regionala och lokala infrastrukturprojekt som är högst prioriterade för Värmdö.

För att säkerställa en bra kollektivtrafikförsörjning samverkar kommunen med aktörer som ansvarar för kollektivtrafik och infrastruktur inom flera regionala projekt. Under året har trafikverket byggt kollektivtrafikkörfält genom trafikplats Insjön samt vid trafikplats Gustavsberg. Sex stycken hållplatser längs det kommunala vägnätet har tillgänglighetsanpassats och två stycken signalanläggningar har försetts med bussprioritering. Arbetet med ombyggnad av cirkulationerna i Mölnvik har påbörjats och beräknas fortsätta under 2017.

För att främja en ökad pendling med cykel och kollektivtrafik har särskilda satsningar gjorts på utbyggnad av gång- och cykelvägar samt infartsparkeringsplatser. En ny infartsparkering med 80 platser vid Näsuddsvägen i Brunn har anordnats. Kommunen har även tecknat avtal med markägarna om nyttjande av parkering vid Brunns skola och för fler platser vid Värmdö marknad. En infartsparkeringsplan för åren 2016-2030 antogs 2016. En fortsatt utbyggnad av gång- och cykelnätet enligt kommunens plan har fortsatt under året. Utbyggnaden har skett i Strömma, längs Eknäsvägen, Mörtviksvägen samt Gustavsbergs allé. Planeringsunderlag för fler sträckor har tagits fram och vidare har en cykelparkering iordningställt vid hållplats Ösbydalen.

Finansiell analys

Sammanfattning och utblick framåt

Året som gått

Årets resultat: 157 mnkr

Årets resultat uppgår till +157,2 mnkr. Det är en väsentlig förbättring med 57,1 mnkr mot 2015 års resultat på +100,1 mnkr. Resultaten påverkas delvis av jämförelsestörande *poster. 2016 års balanskravsresultat uppgår till 136,4 (97,2) mnkr, rensat från jämförelsestörande poster uppgår det till 126,1 (77,5) mnkr. Balanskravsresultatet exklusive jämförelsestörande poster uppgick till 6,3 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Koncernens resultat 2016 blev 252,0 mnkr.

Kommunens taxefinansierade verksamheter, Vatten och avlopp (VA) samt Renhållning (RH), redovisas separat och ingår inte i kommunens resultat. Dessa verksamheter balanserar sina resultat inom verksamheten, för VA +5,0 (+1,7) mnkr och för RH +5,4 (-10,9) mnkr.

Årets budgetöverskott är 120,2 mnkr och sammanfattas i tabellen:

Årets budgetöverskott	
Nämnder	+37,6
Reavinster	+23,9
Byggbonus	+8,0
Finansnetto	+15,3
Internränta	+7,9
Övriga centrala poster (inkl reserver)	+27,5
Summa	+120,2

Balanskravet klaras

Det lagstadgade balanskravet innebär att kommunens resultat ska vara minst ett nollresultat. Värmdö kommun lever med god marginal upp till lagens krav.

Finansiella mål uppnådda

Kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning innefattar fyra finansiella mål, måluppfyllelsen 2016 är enligt följande:

Hemmesta sjöäng

Årets resultat enligt resultaträkningen i förhållande till skatteintäkter, skatteutjämning och generella statsbidrag ska vara minst 2 procent exklusive engångsposter (drygt 40 mnkr). Resultat uppgick till 6,3 procent, målet är således uppnått.

Soliditeten ska öka. Soliditeten ökade med 2,4 procentenheter till 29,8 procent, målet är således uppnått. Nyckeltalet kan dock jämföras med riksgenomsnittet, som 2015 var 46 procent.

Nämndernas budgetavvikelse ska vara positiv eller 0 procent. Budgetavvikelsen uppgick till +1,8 procent, målet är således uppnått.

Affärsdrivande verksamhet, avgiftsfinansieringsgraden ska över tid vara 100 procent. Verksamhetens skuld till skattekollektivet får uppgå till 15 procent av omsättningen, under kort tid tillåts skuldsättningen öka till 25 procent, det förutsätter dock att det finns en tydlig plan för återbetalning. VA-verksamheten redovisar positivt resultat för 2016 och har därmed sänkt skulden till minimal nivå, 1 procent av omsättningen. Även renhållningsverksamheten redovisar plusresultat 2016, vilket innebär att skulden till skattekollektivet trappas ned; dock ligger skulden

alltjämt på en relativt hög nivå, 10,8 mnkr, vilket motsvarar 16 procent av omsättningen. Målet får emellertid anses uppnått.

Skatteintäkter

Prognoserna för skatteunderlagets tillväxt har skiftat en del under år 2016. Jämfört med kommunfullmäktiges budgetbeslut hösten 2015 steg förväntningarna under året vilket ledde till att budgeten reviderades med + 16,7 mnkr. Emellertid sänktes prognosen i slutet av året vilket gjorde att utfallet i bokslut jämfört med reviderad budget blev -3,2 mnkr.

Under året infördes ett nytt statsbidrag, den så kallade Byggbonusen, som var möjlig att söka för alla kommuner. För Värmdö Kommuns del innebar det intäkter om knappt 8 mnkr.

Skatteintäkterna ökade mer än nettokostnaderna

Intäkterna från skatter och utjämning steg 2016 med 6,4 (4,8) procent. Det kan jämföras med att verksamhetens nettokostnader steg med 3,9 (3,6) procent. Detta bidrar till det förbättrade resultatet för kommunen.

* Förklaras i noterna

LSS Hemstöd i Värmdö kommun

Nämndernas överskott: +37,6 mnkr

Nämnderna redovisar ett överskott på +37,6 (+5,7) mnkr jämfört med budget. Det är en kraftig förbättring jämfört med 2015.

Variationen är stor mellan nämnderna där Vård- och omsorgsnämnden och Socialnämnden redovisar underskott om vardera -22,6 mnkr samtidigt som betydande överskott finns hos utbildningsnämnden (+32 mnkr), Kommunstyrelsen (+30,7 mnkr) och Kultur- och fritidsnämnden (+13,4 mnkr).

Befolkningstillväxten fortsätter

Invånarantalet i Värmdö kommun fortsätter att växa och ökade under 2016 med 893 (566) personer till 42 000 (41 107) invånare.

Betydligt högre investeringstakt

Investeringsutfallet på 380,3 (294,5) mnkr ligger nästan 30 procent över föregående års nivå.

Låneskulden till kreditinstitut uppgår till 884,7 mnkr, en minskning med 698,4 mnkr jämfört med 2015. Orsaken till minskningen är att en betydande del av upplåningen numera hanteras internt inom koncernen. Kommunens bolag, Kommunhuset i Värmdö AB, med sin stora kassa från försäljningen av aktier i VärmdöBostäder AB, svarar för utlåning om 694 mnkr till kommunen. Den totala skuld-

sättningen är fortfarande hög, trots det låga ränteläget går 27,4 (27,1) mnkr av kommunens skatteintäkter till att betala räntor. På några års sikt finns en betydande risk för högre räntor än dagens nivåer.

Utblick framåt

2017 beräknas bli ett år i högkonjunktur även om tillväxttalen mattas av under året. Tillväxten väntas minska från 3,2 procent år 2016 till 2,8 procent 2017. Den reala utvecklingen av skatteunderlaget blir något lägre än under 2016, trots lägre arbetslöshet och starkare export. Sysselsättningen i landet kommer visserligen fortsätta att öka, men i långsammare takt än tidigare. Stigande antal invånare i landet, med lägre arbetskraftsdeltagande på grund av demografiska förändringar, leder till allt lägre real ökning av kommunernas skatteunderlag under några år framöver.

SKL ser samtidigt kostnadsökningar i kommunsektorn med cirka 1,5 procent årligen under fyra-fem år framåt i tiden, främst kopplat till ökat antal barn och ungdomar. Den snabba ökningen blir en utmaning för kommunerna som inte kan förvänta sig lika stora intäktsökningar som tidigare. Värmdö kommun kommer sannolikt inte vara något undantag. Vissa utmaningar ligger nära i tiden, ett exempel är sänkta statliga

ersättningar för ensamkommande barn och unga under 2017.

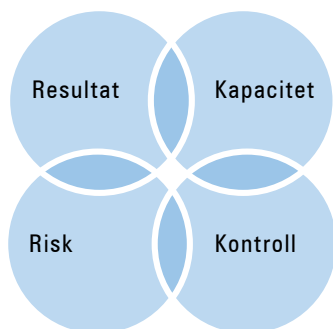
Efter att nämnderna i Värmdö under flera år visat underskott jämfört med budget har utvecklingen vänt under 2015 och 2016; sammantaget redovisar nämnderna överskott. Dock visar enstaka nämnder alltjämt underskott. Det är viktigt för att kunna upprätthålla en god ekonomi i kommunen som helhet att även dessa nämnder når balans i förhållande till budget.

Värmdö kommun har en stor låneskuld, även om skulden utifrån ett koncernperspektiv har reducerats under 2016 tack vare Kivab:s försäljning av aktier i Värmdö Bostäder AB. I det låga ränteläget, som för närvarande råder, är kommunens räntekostnader förhållandevis låga; dock måste man räkna med att marknadsräntorna kommer att stiga framöver, innebärande fördyringar för kommunen. En av de främsta utmaningarna för Värmdö blir att hålla tillbaka utvecklingen av låneskulden och att uppfylla målsättningen om stärkt soliditet, detta i ett läge när det finns relativt omfattande förväntningar rörande framtida investeringar. För att kunna klara ekvationen krävs både en sund ekonomi i grunden, med ett gott årligt driftresultat, och en väl avvägd och prioriterad planering av investeringar.

Finansiell analys

Modell för finansiell analys

Den finansiella analysen grundar sig på den så kallade RK-modellen. Den utgår ifrån fyra finansiella aspekter;

Syftet är att identifiera finansiella möjligheter och problem samt att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning. Varje perspektiv analyseras med hjälp av ett antal finansiella nyckeltal.

Resultat och kapacitet

Resultatperspektivet visar vilken balans som finns mellan löpande intäkter och kostnader under året och över tiden. Här analyseras och förklaras bland annat årets resultat och dess orsaker, balanskravsutredningen och investeringsutvecklingen. I kapacitetsperspektivet analyseras kommunens finansiella situation i ett längre perspektiv, exempelvis soliditetsutveckling och skuldsättning.

Positivt resultat 2016

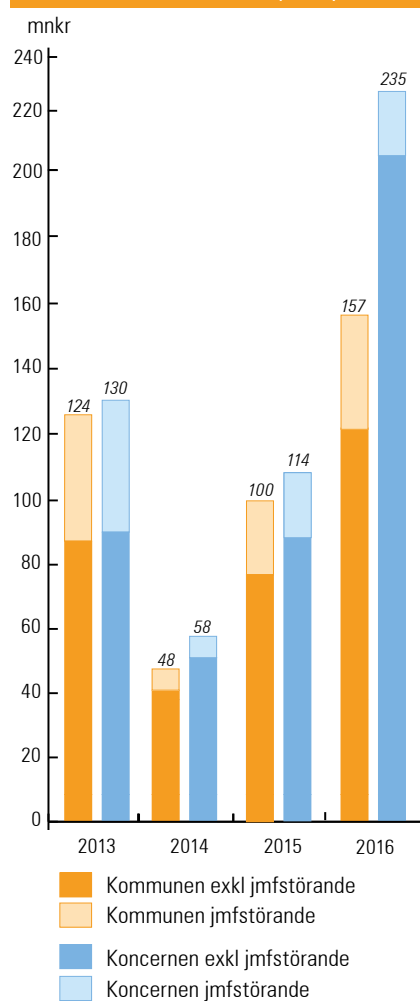
Kommunen (mnkr)	2014	2015	2016
Årets resultat	47,6	100,1	157,2
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster	40,5	77,5	126,1
Årets balanskravsresultat	44,8	97,2	136,4
Årets balanskravsresultat i relation till skatteintäkter & utjämning (%)	2,4	4,2	6,3

Koncernen (mnkr)	2014	2015	2016
Årets resultat	57,9	113,6	235,0

Kommunen

Värmdö kommun uppvisar ett starkt resultat för 2016, även om man justerar för att resultatet påverkats av flera jämförelsestörande poster.

Årets resultat 2013 - 2016 (mnkr)

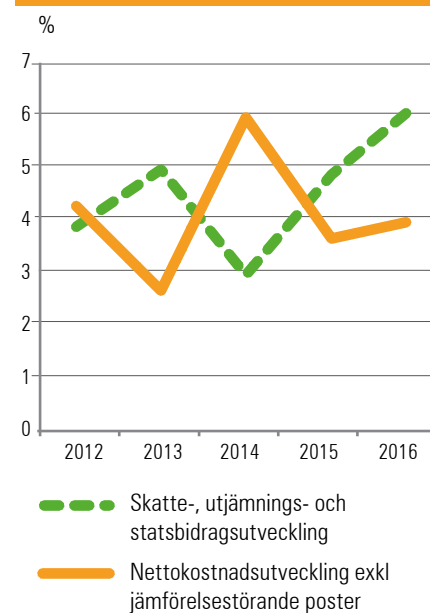
Koncernen

Kommunkoncernens resultat uppgick 2016 till +235,0 (113,6) mnkr, väsentligt bättre än 2015, även rensat för jämförelsestörande poster. Det förklaras i huvudsak av kommunens markanta resultatförbättring och ett betydligt högre resultat i VärmdöBostäder AB. Dotterbolagen redovisar resultat enligt följande: VärmdöBostäder AB 68,4 (8,1) mnkr, Gustavsbergbadet 0,0 (0,0) mnkr och Värmdö Hamnar AB 1,6 (3,0) mnkr. Moderbolaget i den aktiebolags-

rättsliga koncernen, Kommunhuset i Värmdö AB, redovisar ett underskott på -0,1 mnkr. I och med bokslut för 2016 har Gustavsbergbadet AB:s behov av tillskott för första gången reglerats med koncernbidrag från Kommunhuset i Värmdö AB som i sin tur erhållit koncernbidrag från Värmdö Hamnar AB. Siffrorna ovan avser resultat efter koncernbidrag. Observera också att i siffrorna ingår 100 procent av VärmdöBostäder AB:s resultat, utifrån rådande redovisningsprinciper och att Kommunhuset i Värmdö AB är majoritetsägare i bolaget. Dock ska man vara medveten om att det finns ett minoritetsintresse i bolaget i och med att Rikshem äger 49 procent av aktierna.

Skatte- och nettokostnadsutveckling

Skatte- och nettokostnadsutveckling 2012–2016 (%)

En viktig orsak till det förbättrade resultatet 2016 exklusive jämförelsestörande poster är att ökningstakten för skatteintäkter och skatteutjämning (6,0 procent) var högre än kommunens nettokostnadsutveckling (3,9 procent).

Lönekostnaderna, som utgör den i särklass största delen av kostnaderna, har stigit med ca 4,5 procent exklusive sociala avgifter. Inflationen har samtidigt varit 1,0 procent.

God ekonomisk hushållning – Balanskravet uppfyllt

Kommunallagen anger att ”Kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet”. Det innebär för Värmdö kommun att varje generation ska bära kostnaderna för den kommunala service som konsumeras och att kommunen uppnår uppsatta finansiella och verksamhetsmässiga mål.

För Sveriges kommuner gäller balanskravet, vilket innebär att kommunernas intäkter varje enskilt år måste överstiga kostnaderna. Balanskravsutredningen visar att Värmdö har efterlevt balanskravet 2016 med god marginal.

Balanskravsutredning (tkr)	
= Årets resultat enligt resultaträkningen	157 175
- reducering av samtliga realisationsvinster	-23 854
+ justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0
+ justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0
+ orealiserade förluster i värdepapper	0
- justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	133 321
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv	0
+ återföring av reservering (AFA)	+ 3 114
= Årets balanskravsresultat	136 435

Kommunens ekonomiska resultat (sista raden på resultaträkningen) är utgångspunkten vid avstämningen av balanskravet. Resultatet korrigeras för realisationsvinster (försäljning av fastigheter) samt återföring av örönmärkta återbetalda AFA-medel som används för strukturåtgärder inom två nämnder. Årets balanskravsresultat uppgår till +136,4 (97,2) mnkr.

Det finns en möjlighet för kommunerna att i balanskravsutredningen reservera delar av ett positivt eko-

nomiskt resultat i en resultatutjämningsreserv. Reserven kan senare användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Värmdö kommun har antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning, men valt att inte införa en resultatutjämningsreserv.

Driftkostnadsandelen sjönk

En viktig förutsättning för en sund ekonomi är att det råder balans mellan löpande kostnader och intäkter. Detta kan mätas genom att se hur stor andel kommunens löpande nettokostnader tar i anspråk av skatteintäkter och statsbidrag. Det utrymme som finns kvar kan användas för amortering av långfristiga lån, finansiering av investeringar och/eller sparande.

Andel av skatteintäkter/ statsbidrag/ utjämning (%)	2014	2015	2016
Verksamhetens kostnader och intäkter (netto)	92,1	90,5	88,6
Avskrivningar	4,2	4,5	4,4
Jämförelsestörande poster	-0,4	-1,1	-1,4
Finansnetto	1,6	1,2	1,1
Driftkostnadsandel	97,6	95,1	92,7

År 2016 uppgick driftkostnadsandelen till 92,7 procent, 2,4 procentenheter lägre än 2015.

Investeringarna högre än föregående år

Kommunen	2014	2015	2016
Investeringsvolym netto	268,9	294,5	380,3
Investeringsvolym/ nettokostnad (%)	14,4	15,3	19,2
Avskrivningar/nettoinvesteringar (%)	30,6	30,8	25,2

Investeringarna i kommunen har ökat i betydande omfattning under 2016, mer om investeringar går att läsa i avsnittet Nämndernas och bolagens investeringar.

Nyckeltalet avskrivningar i relation till nettoinvesteringar visar i vilken utsträckning kommunen ny- eller reinvesterar och om kommunen i längden riskerar kapitalförstöring. Nyckeltalet har sjunkit jämfört med föregående år. Värmdö har under den senaste treårsperioden legat avsevärt under 100 procent vilket indikerar att kommunen har byggt upp tillgångar.

Koncernen	2014	2015	2016
Investeringsvolym netto (mnkr);			
Kommunen	268,9	294,5	380,3
Gustavsbergsbadet AB	0,1	0,5	0,4
Värmdö Bostäder AB	27,6	9	28,3
Värmdö Hamnar AB	7,1	7,9	3,7
Stavsnäs Vinterhamn AB	0,2	-	-
Gustavsbergs Porslinsmuseum AB	0,1	-	-
Summa koncernen	304	311,9	412,7

Koncernen

2016 uppgick bolagens investeringar till 412,7 mnkr, en markant ökning mot tidigare år beroende på högre investeringar för kommunen och Värmdö Bostäder AB.

Självfinansieringsgraden av investeringar minskar något

Självfinansieringsgraden visar i vilken grad nya investeringar finansieras med egna medel/årets driftintäkter. Ambitionen bör vara att genom egna tillförda medel så långt som möjligt finansiera investeringar för att inte behöva ta av sparade pengar eller tvingas låna externt. Tabellen visar att mer än hälften av kommunens investeringar har finansierats med driftresultatet. Exkluderat VA-investeringar uppgår självfinansieringsgraden till 78,6 procent. VA-utbyggnaden svarar för ca +97,5 mnkr av investeringarna. Dessa ska finansieras av VA-kollektivet och inte inom ramen för kommunens skattefinansierade verksamhet.

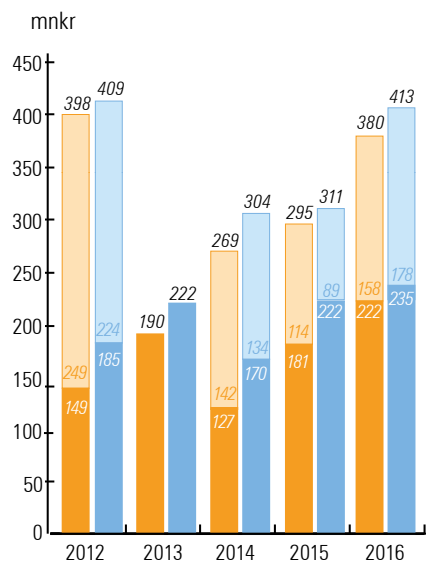
Driftresultatet har visserligen ökat jämfört med 2015, men investeringsvolymen har ökat ännu mer, vilket är orsaken till att självfinansieringsgraden har sjunkit något 2016.

Kommunen

Kommunen	2014	2015	2016
Driftresultat, exkl avskrivningar och vinst från fastighetsförsäljning	126,6	180,3	222,2
Summa årets nettoinvesteringar (mnkr)	268,9	294,5	380,3
varav VA-verksamheten	62,6	79,2	97,5
Självfinansieringsgrad (%)	47,1	61,2	58,4
exklusive VA-verksamheten	61,4	83,7	78,6

Kommunkoncernen hade 2016 263,8 mnkr kvar av driftintäkter när den löpande verksamheten hade finansierats. Det kan jämföras med investeringar på 413 mnkr. Självfinansieringsgraden uppgick därmed till 56,9 procent.

Kommunens och koncernens nettoinvesteringar 2012-2016 (mnkr)

Kommunens:
 - varav självfinansierat (orange)
 - varav ej självfinansierat (light orange)
 Koncernen:
 - varav självfinansierat (blue)
 - varav ej självfinansierat (light blue)

Soliditeten förbättrad

Soliditeten visar hur stor del av tillgångarna som har finansierats med egna medel och är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet. Soliditeten påverkas av resultatet och förändringen av tillgångar och skulder.

En hög soliditet indikerar ett gynnsamt utgångsläge och en låg soliditet visar motsatsen. Den årliga förändringen av soliditeten är ofta ett mer intressant mått på kommunens finansiella status. Kommunens investeringar och andelen av dessa som finansieras med egna medel påverkar soliditeten och förbättras om kommunen amorterar på låneskulden.

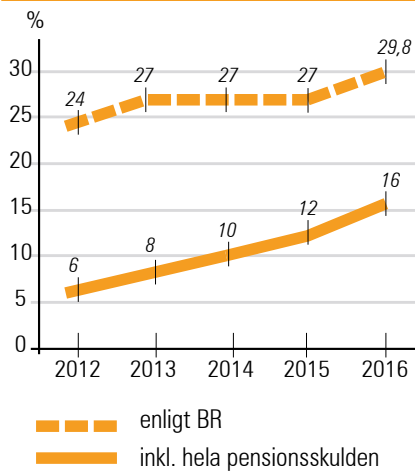
Soliditet Kommun (%)	2014	2015	2016
Soliditet enligt balansräkningen	26,8	27,4	29,8
Tillgångsförändring	5,5	8,8	6,6
Förändring av eget kapital	5,5	11,0	16,1
Soliditet inkl. hela pensionsskulden	10,1	12,4	16,2

Soliditet Koncernen (%)	2014	2015	2016
Soliditet enligt balansräkningen	25,1	36,2	43,8
Tillgångsförändring	4,6	25,1	-385,2
Förändring av eget kapital	5,6	80,5	239,9
Soliditet inkl. hela pensionsskulden	11,4	25,2	32,7

Koncernbolagens soliditet (%)	2014	2015	2016
Gustavsbergsbadet AB	18,8	22,1	22,4
VärmdöBostäder AB	20,9	22,0	29,3
Värmdö Hamnar AB	16,3	16,8	17,7
Stavsnäs Vinterhamn AB	24,3	-	-
Gustavsbergs Porslinsmuseum AB	9,5	-	-

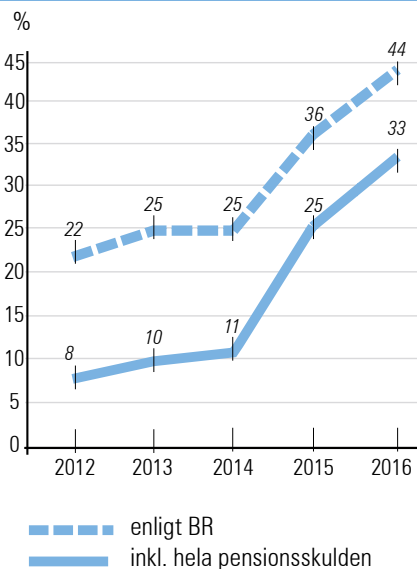
GIS-arbete i Porslinskvartären

Kommunen**Kommunens soliditet 2012-2016 (%)**

Kommunens soliditet uppgick 2016 till 29,8 procent, vilket är en markant förbättring, 2,4 procentenheter, jämfört med tidigare år. Kommunens eget kapital har ökat med +162 mnkr medan tillgångarna har vuxit med +243,3 mnkr.

Värmdö kommuns soliditet är dock fortfarande betydligt lägre än rikets genomsnitt, som 2015 var 46 procent. Det beror i första hand på att Värmdös investeringar i verksamhetsfastigheter historiskt huvudsakligen finansierats med lån.

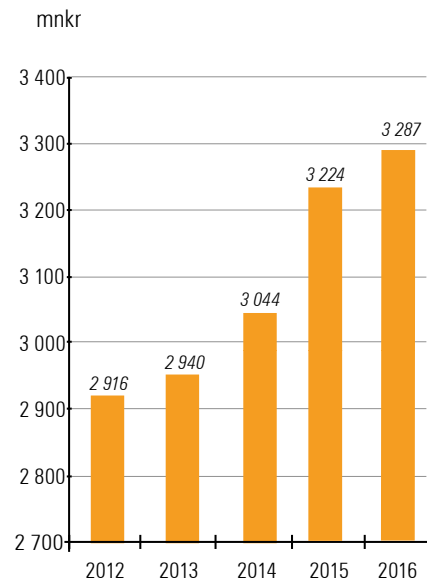
Pensionsförpliktelse intjänade före 1998 redovisas än så länge, i enlighet med gällande rekommendationer, inte som skuld i balansräkningen. De rubriceras i stället som en ansvarsförbindelse och påverkar därmed inte formellt soliditeten. Åtagandet är ändå en realitet och kommer att utfalla i pensionsutbetalningar i framtiden. Om ansvarsförbindelsen tas med i beräkningen blir kommunens soliditet drygt 16 procent.

Koncernen**Koncernens soliditet 2012-2016 (%)**

Koncernens soliditet har stigit kraftigt sedan försäljningen av aktier i VärmdöBostäder AB och uppgår till 44 procent. Omräknad med samtliga pensionsåtaganden beaktade var den 33 procent.

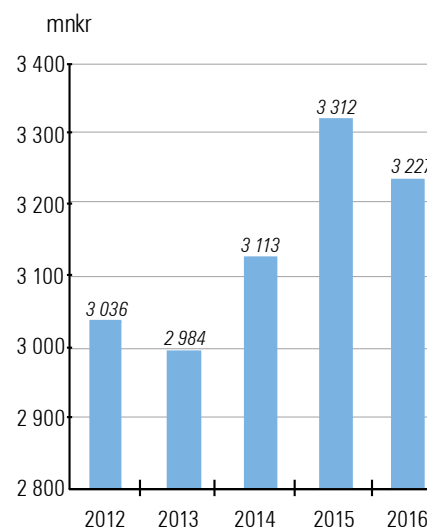
Totala skulderna ökade för kommunen men minskade för koncernen**Kommunen**

Kommunens totala skulder ökade under året med 67 mnkr till 2 519,7 mnkr. Däremot minskade den del som handlar om skulder till kreditinstitut med 698 mnkr till 884,7 mnkr. Det handlar i huvudsak om en omläggning av lån i och med att dotterbolaget Kivab, i kraft av sin stora kassa, har lånat ut 694 mnkr till kommunen. Avsättningarna för pensioner, intjänade från och med 1998, som också är en form av skuldsättning, ökade med 14,3 mnkr till 233,1 mnkr. I diagrammet nedan ingår även ansvarsförbindelsens pensioner och då blir skulden väsentligt högre, totalt 3 287 mnkr, vilket är en ökning med ca +63 mnkr jämfört med 2015.

Kommunens låneskuld inkl hela pensionsskulden 2012-2016 (mnkr)**Koncernen**

Trots den fortsatt ökande investeringstakten minskade den totala skulden under året med 84,8 mnkr till 3 227,2 mnkr, varav långfristiga skulder och avsättningar utgjorde 2 187,3 mnkr, övriga skulder var kortfristiga.

Av koncernens långfristiga lån vid årsskiftet återfanns 557,5 mnkr i VärmdöBostäder AB vilket är en minskning med 30 mnkr. Därutöver har Gustavsbergbadet AB och Värmdö Hamnar AB krediter från Värmdö kommun.

Koncernen Värmdö kommun skuldsättning 2012-2016 (mnkr)

Kommunens intäkter

Andel av totala intäkter (%)	2014	2015	2016
Verksamhetens intäkter	24,7	25,0	25,8
Jämförelsestörande poster	0,3	0,8	1,0
Skatteintäkter	67,0	67,9	66,8
Statliga bidrag och utjämningsystem	6,7	6,1	6,2
Finansiella intäkter	0,3	0,2	0,2
	100,0	100,0	100,0

Kommunens klart största intäktskälla är skatteintäkterna, som år 2016 uppgick till +1 975,1 mnkr eller 66,8 procent av de totala intäkterna. En krona i förändrad skatt motsvarar ungefär 100 mnkr. Verksamhetens övriga intäkter, bl a avgifter och ersättningar för olika utförda tjänster, uppgick år 2016 till +762,1 mnkr eller 25,8 procent av kommunens sammanlagda intäkter.

Sänkt kommunalskatt

Kommunalskatt (%)	2014	2015	2016
Värmdö	32,01	32,01	31,96
Kommun	19,91	19,91	19,88
Landsting	12,10	12,10	12,08
Stockholm	30,37	30,53	30,60
Kommunerna i länet	18,27	18,43	18,52
Landsting	12,10	12,10	12,08
Riket	31,85	31,99	32,10
Kommunerna i riket	20,65	20,70	20,75
Landsting	11,20	11,29	11,35

Kommunalskatten i Värmdö sänktes 2016 med 5 öre jämfört med 2015. Fyra av länets 26 kommuner hade under året högre kommunalskatt än Värmdö. Skillnaden mot länsgenomsnittet minskade, dels beroende på Värmdös egen skattesänkning, dels beroende på skattehöjningar i andra kommuner. Dock låg kommunalskatten i Värmdö alltså väsentligt högre än länsnittet. I landet förbättrades Värmdös ranking från plats 67 till plats 63 (enligt principen låg kommunalskatt ger hög ranking).

Ser man till den totala utdebiteringen, inklusive landstingsskatt, låg Värmdö 2016 14 öre lägre än rikets genomsnitt. Ett par kommuner i landet har under året höjt sina skattesatser vilket har givit Värmdö en skjuts uppåt i rankingen. År 2017 har kommunens skattesats sänkts med 70 öre.

Risk – kontroll

Riskperspektivet analyserar de finansiella risker som kommunen kan utsättas för och som kan påverka resultat och kapacitet på kort och lång sikt. Här analyseras kassalikviditet, borgensåtaganden samt pensions-skuld.

I kontrollperspektivet redovisas hur finansiella målsättningar och planer följs, här analyseras exempelvis budgetföljsamheten.

God ekonomisk hushållning gör att kommunen i kort och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Kommunen bör ha en sådan kortsiktig betalningsberedskap att den kan betala löpande utgifter utan besvär.

Likviditet

Likviditeten är för närvarande inte någon nyckelfråga i den kommunala sektorn. Kommunerna har normalt sett inte några svårigheter att skaffa rörelsekapital. Det kan ändå vara motiverat att mäta kassalikviditeten, som är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Vid ett värde på 100 procent täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel och kortfristiga fordringar.

Kommunen	2014	2015	2016
Kassalikviditet (%)	72,3	95,1	87,9
Rörelsekapital (mnkr)	-9,1	84,8	57,1

Kommunen har förbättrat sin kassalikviditet väsentligt sedan 2014 men tappat jämfört med 2015. Som regulator avseende likviditeten har kommunen och de kommunägda

bolagen ett gemensamt koncernkonto, till vilken kopplats en checkräkningskredit.

I de kortfristiga skulderna ingår poster som endast delvis blir föremål för utbetalning inom den närmaste tiden. Det gäller t ex semesterlöneskulden på +47,8 mnkr.

Koncernen	2014	2015	2016
Kassalikviditet (%)	77,5	243,0	92,8
Rörelsekapital (mnkr)	43,0	839,6	120,9

För koncernen påverkades rörelsekapitalet och kassalikviditeten starkt år 2015 av försäljningen av aktier i VärmdöBostäder AB. Under 2016 har denna likviditet använts för att lösa koncernexterna lån.

Finansiella nettotillgångar

Likviditeten bör ses ihop med skuldsidan. Exempelvis innebär en förbättrad likviditet i kombination med sänkt skuldsättning att kommunens finansiella handlingskraft stärks. Ett mått som beskriver detta förhållande är finansiella nettotillgångar (=skillnaden mellan finansiella tillgångar och skulder).

Kommunen (mnkr)	2014	2015	2016
Omsättnings- och finansiella anläggningstillgångar	692,5	784,6	770,7
Kort- och långfristiga skulder	2 272,6	2 452,7	2 519,7
Finansiella nettotillgångar	-1 580,1	-1 668,1	-1 749,0

Koncernen (mnkr)	2014	2015	2016
Omsättnings- och finansiella anläggningstillgångar	539,5	1383,9	675,9
Kort- och långfristiga skulder	2 906,4	3 093,6	2441,1
Finansiella nettotillgångar	-2 366,9	-1 709,7	-1765,2

Vid årsskiftet översteg skulderna omsättnings- och finansiella anläggningstillgångar med knappt 1,8 miljarder kronor. Det är en avspeglning av att stora delar av kommunens investeringar under lång tid lånefinansierats. I jämförelse med många andra kommuner är Värmdös finansiella nettotillgångar synnerligen låga.

Ränterisker

Kommunens låneskuld till kreditinstitut, +884,7 mnkr, innebär en markant minskning under 2016. Detta har åstadkommit med hjälp av omläggning av lån till Kivab med +694 mnkr. Kommuninvest dominerar som extern kreditgivare med +700 mnkr. Koncernens låneskuld uppgick vid årsskiftet till +1 442,2 mnkr.

Snitträntan för kommunens lån under 2016 har varit 1,75 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2015. Marknadsräntorna har legat lågt under hela 2016 och Riksbankens reporänta sänktes under året

från -0,35 procent till -0,50 procent. Räntekostnaderna på kommunens långfristiga lån uppgick till 27,4 (27,1) mnkr. Koncernens totala räntekostnader uppgick till 28,4 (40,9) mnkr.

En ränteuppgång på en procent motsvarar på längre sikt en resultatpåverkan för kommunen på 15,8 mnkr. Emellertid binder kommunen räntan för en del av låneportföljen med hjälp av ränteswapar i syfte att begränsa riskerna. Vid årsskiftet var 750 mnkr räntesäkrade på detta sätt, därmed begränsas effekten av en räntehöjning avsevärt under något år. Samtidigt innebär ränteswaparna en viss merkostnad jämfört med helt rörliga lån under en lågränteperiod.

Borgensåtaganden

Kommunens borgensåtaganden avser till allra största delen dotterbolaget VärmdöBostäder AB. Genom borgen begränsas upplåningskostnaderna genom att dyrare upplåning mot pantbrev undviks.

Borgensåtagande	2014	2015	2016
Kommunala företag			
Värmdö Bostäder AB	422,4	421,4	252,0
Övriga			
Förlustansvar för egna hem	0,6	0,5	0,3
Övriga borgensåtaganden	31,9	31,9	30,6
Summa	454,9	453,8	282,9

Kommunens samlade borgensåtaganden ligger på en lägre nivå jämfört med föregående år, främst förklarad av den markanta minskningen gällande Värmdö Bostäder AB.

VärmdöBostäder AB uppvisar en stabil ekonomisk utveckling och därvidlag är kommunens ekonomiska risk på kort sikt måttlig. Bolaget betalar en särskild borgensavgift till kommunen i relation till kommunens borgensåtaganden.

Medarbetare i Värmdö kommun på väg till gräsklippning

Kommunens övriga åtaganden avser till övervägande del borgen till föreningar och föreningsägda bolag. Åtaganden avser Ekvallen Värmdö AB, Gestio Ingarö AB, Möja idrottsförening, Gustavsbergs Tennisklubb samt Gustavsbergs Ryttersällskap AB. Kommunens resterande förlustansvar för statliga bostadslån avseende småhus är numera marginellt.

Kommunen ingick 2010 en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som är medlemmar har ingått likalydande borgensförbindelser. För 2016 överstiger dock kommunens andel av Kommuninvests totala tillgångar andelen av de totala förpliktelserna, därför ses den finansiella effekten av den solidariska borgen som 0.

Pensionsåtagande inklusive särskild löneskatt

Kommunens sammanlagda pensionsåtagande avseende avtalspension uppgick vid årsskiftet till +820,3 mnkr. Det innebär en marginell minskning jämfört med föregående år. Utbetalningarna av pensioner uppgick år 2016 till +31,9 mnkr inklusive löneskatt.

Pensionsåtagande (mnkr)	2014	2015	2016
Individuell del, placeras av anställda	49,8	50,3	53,4
Långfristig pensionsavsättning	202,9	218,7	233,1
Pensioner äldre än 1998 (ansvarsförbindelse)	568,9	552,9	533,8
Totalt pensionsåtagande	821,6	821,9	820,3

Pensionsåtagandet för tiden före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse inom linjen i balansräkningen. Det uppgick 2016 till +533,8 mnkr, därmed ligger 65,1 procent av kommunens pensionsåtaganden utanför balansräkningen. Ansvarsförbindelsen minskar numera från år till år.

Sedan 1998 belastar kostnaderna för pensioner kommunens resultat det år pensionerna faktiskt intjänas. Nuvarande avtal innehåller dels en avgiftsbestämd, individuell del, som utbetalas årligen och vars placering arbetstagaren själv råder över, dels en förmånsbestämd del för inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp. Sistnämnda åtagande ackumuleras successivt som en avsättning i kommunens balansräkning och "återlämnas" i kommunens verksamhet. Kostnaderna för den förmånsbestämda pensionen stiger relativt snabbt och avsättningen uppgår nu totalt till 233,1 mnkr.

Ett helt avgiftsbestämt pensionsavtal gäller från 2014. Detta avtal gäller dock bara arbetstagare som är födda från och med 1986, vilket innebär att det kommer att ha begränsad omfattning och betydelse de närmaste åren.

Budgetföljsamhet, prognossäkerhet

Resultatet på 157,2 mnkr är 120,2 mnkr bättre än budgeterade 37,0 mnkr. Nämndernas budgetöverskott uppgår till +37,6 (-5,7) mnkr vilket motsvarar 1,8 procent av nettobudgetomslutningen. Även finansförvaltningen gör ett bättre resultat än föregående år. Nämndernas budgetföljsamhet visar stor spridning. Mera om detta finns att läsa i avsnittet *Nämndernas och bolagens utfall*.

Årets utfall blev bättre än förväntat och avvek mot prognosen per 30 september med 1 procent. Bland nämnderna är det framför allt Utbildningsnämnden som förbättrat sitt resultat sedan Budgetuppföljningsprognos (BUP) 3 medan Socialnämnden och Vård- och Omsorgsnämnden visade viss försämring under slutet av året.

Budgetföljsamhet, prognossäkerhet	2014	2015	2016
Årets resultat	47,6	100,1	157,2
Budgetavvikelse i årets resultat	25,2	75,5	120,2
varav nämnderna	-12,5	5,7	37,6
varav finansförvaltningen	37,7	69,7	82,6

Driftsredovisning (mnkr)	Budget	Utfall	Prognos	Avvikelse mot budget	Avvikelse mot prognos
Kommunfullmäktige	-6,4	-7,0	-6,8	-0,6	-0,2
Överförmyndarnämnden	-2,7	-2,9	-3,2	-0,2	0,3
Kommunstyrelsen	-155,5	-124,9	-133,9	30,7	9,0
Utbildningsnämnden	-1 100,3	-1 068,3	-1085,1	32,0	16,8
Vård- och omsorgsnämnden	-417,4	-440,0	-430,6	-22,6	-9,4
Kultur- och fritidsnämnden	-118,3	-104,9	-106,7	13,4	1,8
Socialnämnden	-164,4	-186,9	-184,1	-22,6	-2,8
Näringslivsnämnden	-36,9	-35,6	-37,0	1,4	1,4
Bygg-, miljö- och hälsoskydds-nämnden	-6,5	-3,6	-5,6	2,9	2,0
Tekniska nämnden (skattefin.)	-31,6	-28,3	-30,1	3,2	1,8
Summa nämnder	-2 040,0	-2 002,4	-2 023,0	37,6	20,6
Finansförvaltningen	2 077,0	2 159,6	2 074,2	82,6	85,4
Totalt	37,0	157,2	51,2	120,2	106,0

En god prognossäkerhet ger förutsättningar för att kunna göra relevanta korrigeringar i ekonomin. Det är naturligtvis särskilt viktigt när marginalerna är små.

Känslighetsanalys

Värmdö kommun påverkas av en mängd olika ekonomiska händelser, en del av dessa ligger utanför kommunens kontroll. Känslighetsanalysen visar hur olika förändringar påverkar kommunens kostnader och intäkter.

Tabellen indikerar att förutsättningarna för kommunens ekonomi snabbt kan förändras, att små förändringar kan innebära stora belopp. Tabellen illustrerar ganska väl kommunens behov av att ha en finansiell beredskap för oförutsedda händelser.

Händelseförändring (mnkr)	Kostnad/ Intäkt
Ränteförändring med 1 %	+ / - 16
Löneförändring med 1 %	+ / - 13
Förändrad utdebitering med 1 kr	+ / - 108
Skatteunderlagsutveckling med 1 %	+ / - 18
Bruttokostnadsförändring med 1 %	+ / - 28
Antalet anställda förändras med 10 heltidstjänster	+ / - 5

Medarbetare i Värmdö kommun sorterar och frankerar brev

Sammanfattning av nämndernas och bolagens investeringar

Investeringar – kommunkoncernen

Kommunkoncernens investeringsvolym uppgick till 413 (312,0) mnkr. Kommunen stod för 380,3 (294,5) mnkr vilket är en markant ökning jämfört 2015. 99,1 (82,0) mnkr av årets investeringar avser kommunens taxefinansierade verksamhet, varav det mesta hänförs till utbyggnad av vatten och avlopp. Bolagens samlade investeringar har minskat något till 32,5 (35,0) mnkr. Investeringarnas självfinansieringsgrad uppgår till 56,9 (62,2) procent.

Nämndernas investeringar

Budgettekniken innebär att enskilda projekt budgeteras i sin helhet det år investeringen ska påbörjas, oberoende av om investeringen pågår under flera år. Det är en viktig förklaring till att 844,9 mnkr kvarstår oförbrukade vid årets slut. Om investeringen pågår under flera år förväntas överskottet överföras till kommande år.

Av årets utfall på +380,3 är +34,3 mnkr hänfödda till avslutade investeringar och +30,6 till direktinvesteringar. Budgetöverskottet för avslutade investeringar uppgår till +6,1 mnkr och för direktinvesteringar till +6,3 mnkr.

Kommunstyrelsens investeringar under 2016 uppgår till 113,9 mnkr, en stor del består av köp av mark eller fastigheter. I Porslins kvarteren har nya gator anlagts och ledningar dragits. Porslins kvarteren etapp 1 är nu avslutad och ombyggnad av Gustavsbergs allé är inne i etapp 2. Utveckling av Brunns centrum med anläggning av torg, parkering och lokalgata beräknas starta under 2017. Investeringar har gjorts i infartsparkering Näsuddsvägen, kombinerad med besöksparkering till idrottsplats och spontanidrottsfält samt dagvattendamm; busshållplatser samt gångpassager anläggs för att

Tkr	Utfall	Årets budget	Budget inkl överföring av oförbrukade budgetmedel	Resterande budgetmedel
Kommunfullmäktige	-	-	-	-
Överförmyndarnämnd	-	-	-	-
Kommunstyrelse	113 853	53 000	489 091	375 238
Utbildningsnämnd	6 687	15 000	15 000	8 313
Kultur- och fritidsnämnd	10 670	12 000	25 990	15 320
Socialnämnd	-	-	-	-
Vård- och omsorgsnämnd	869	-	-	-869
Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnd	-	-	-	-
Näringslivsnämnd	-	-	-	-
Teknisk nämnd (skattefinansierad)	149 093	39 275	395 917	246 824
Teknisk nämnd (taxefinansierad)	99 088	119 614	299 188	200 100
Summa	380 260	238 889	1 225 186	844 926

möjliggöra omstigning från bil till buss. Projektet Porslinsfabriken – Ett kulturhus har stannat av på grund av det dåliga skicket på taket. Projekttering av tak pågår och byggnationen beräknas återupptas tredje kvartalet 2017.

Utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden har främst investerat i inventarier och IT.

Kultur- och fritidsnämnden har investerat bl a i offentlig utsmyckning och inventarier i sporthallar och gymnastiksal. Djurö har under året fått konstgräs och Ösbys konstgräsplan beräknas vara färdig till sommaren 2017. Ingarö motionsspår har fått miljövänlig LED-belysning. Nya bryggor och ett hopptorn beräknas vara på plats på Grisslinge havsbad till sommaren 2017.

Tekniska nämnden renoverar Farstavikens skola, vilket innebär att antalet platser i mellan- och högsta-diet kommer utökas till ungefär 700 platser. Renoveringen sker etappvis och beräknas vara slutförd sista kvartalet 2017. Investering i fyra nya reservkrafter, tre för äldreboenden och en för Skogsbo är under uppförande. Tre av dessa är klara och den sista beräknas vara klar våren 2017.

Ett arbete med att koppla kommunens verksamhetslokaler till räddningstjänsten har påbörjats. Andra skattefinansierade investeringar som kan nämnas är energiåtgärder, reinvesteringar i fastigheter samt utbyggnad av gång- och cykelvägar.

Den taxefinansierade verksamheten har investerat i utbyggnad av VA-ledningar framför allt inom områdena centrala Gustavsberg, Brunn och Hemmesta.

Bolagens investeringar

Bolagen ökade sammantaget sin investeringstakt under 2016. Sammanlagt investerades för 32,4 mnkr, varav VärmdöBostäder AB svarade för merparten, 28,3 mnkr. Större ombyggnader har skett på Djurö och i Lugnet, vidare har gjorts detaljplanerarbete i Munkmora, Gustavsberg och Brunn. Värmdö Hamnar AB har gjort vissa investeringar i Stavsns Vinterhamn samt i inventarier och ombyggnation av verksamhetslokaler. Gustavsbergbadets investeringar har varit av mindre omfattning.

Sammanfattning av nämndernas och bolagens ekonomiska utfall

Nämnderna – jämfört med budget

Nämndernas samlade nettoöverskott mot budgeten uppgår till 37,6. Det innebär en markant förbättring jämfört med 2015, då överskottet var 5,7 mnkr och väsentligt bättre än tiden dessförinnan, då nämnderna under flera år visade underskott. Avvikelsen mot den senaste prognosen uppgår till +20,6 mnkr. Här kommenteras några faktorer av övergripande karaktär och större avvikelser, nämndernas ekonomiska utfall analyseras närmare i respektive nämndavsnitt.

Kommunstyrelsens budgetöverskott beror framförallt på oförbrukade projektmedel. I flertalet fall handlar det om att projekten tar flera år

Budget/Prognos/ Avvikelse 2016 (tkr)	Reviderad budget 2016	Netto- utfall 31 december 2016	Prognos 2016	Avvikelse mot budget	Avvikelse mot prognos
Kommunfullmäktige	-6 400	-6 984	-6 830	-584	-154
Överförmyndarnämnden	-2 664	-2 899	-3 184	-235	285
Kommunstyrelsen	155 515	-124 857	-153 872	30 659	9 015
Utbildningsnämnden	-1 100 286	-1 068 322	-1 085 102	31 963	16 780
Vård- och omsorgsnämnden	-417 432	-440 001	-430 602	-22 569	-9 399
Kultur- och fritidsnämnden	-118 295	-104 925	-106 665	13 370	1 740
Socialnämnden	-164 364	-186 932	-184 050	-22 568	-2 882
Näringslivsnämnden	-36 950	-35 589	-36 972	1 361	1 383
Bygg-, miljö- och hälsoskydds- nämnden	-6 548	-3 626	-5 648	2 922	2 022
Tekniska nämnden (skattefin.)	-31 563	-28 324	-30 122	3 239	1 798
Summa nämnderna	-2 040 017	-2 002 459	-2 043 047	37 558	20 588
VA (taxefinansierad)	4 728	5 038	3 409	310	1 629
Renhållning (taxefinansierad)	1 693	5 356	-4 205	3 663	9 561

Personal på Djuröhemmet

att genomföra, således förutsätts att kvarstående projektmedel i huvudsak överförs till år 2017. Vakanta tjänster bidrar också till överskottet.

Utbildningsnämndens finansieringsdel visar ett överskott om +18,4 mnkr (1,7 procent av budget), huvudsakligen beroende på volymavvikelser, d v s antalet barn/elever blev färre än budgeterat. Verksamheten i egen regi redovisar ett överskott mot budget på +12,6 mnkr (1,4 procent av budget). Det förklaras främst av högre intäkter bl a på grund av penguppräknings och utökade statsbidrag.

Kultur- och fritidsnämndens överskott avser främst Porslinsfabriken - kultur- och upplevelsehus, 8,8 mnkr, under tiden byggnation pågår. Vidare redovisar idrotts- och fritidsanläggningar överskott om 3,5 mnkr, beroende på att projektering och byggnation av nya anläggningar tar längre tid än planerat. Flera större investeringar kommer att färdigställas under kommande år och först då generera driftkostnader.

Vård- och omsorgsnämndens verksamhet i egen regi står för ett underskott om -25,7 mnkr, största underskotten återfinns inom hemtjänst och särskilt boende. Den främsta orsaken är de högre personalkostnaderna, som överskrider budgeten med 18 procent. Nämndens finansieringsdel redovisar ett överskott om +4,7 mnkr.

Socialnämnden redovisar ett resultat på -22,6 mnkr. Avvikelsen beror till största delen på köp av verksamhet och då placeringar av barn och unga samt vuxna med beroendeproblematik. Nämnden har även haft höga personalkostnader beroende på den stora bristen på sacionomer i hela landet. Under året har ett antal åtgärder identifierats för att säkerställa såväl kvalitet som resurseffektivitet.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar ett överskott om +2,9 mnkr. Budgetöverskottet är främst föranlett av högre intäkter, genererade av flera beslut i bygglovsärenden. En annan förklaring är lägre personalkostnader pga. vakanser och föräldraledigheter.

Tkr	Resultat 2015	Resultat 2016
Koncernen	11 972	77 207
Kommunhuset i Värmdö AB	688 224	-126
VärmdöBostäder AB	8 099	68 374
Värmdö Hamnar AB	3 010	1 589
Gustavsbergsbadet AB	1	-13
Gustavsbergs Porslinsmuseum AB	29	-

Tekniska nämndens skattefinansierade verksamhet visar ett sammanlagt budgetöverskott om +3,2 mkr. Överskottet är till stor del hänförligt till personalrelaterade poster men ökad produktion av nybyggnadskartor och händelser av engångskaraktär bidrar också till utfallet.

VA (vatten och avlopp)-verksamheten redovisar ett överskott på +0,3 mnkr samtidigt som VA-utbyggnaden går långsammare än beräknat pga. brist på lagakraftvunna detaljplaner. Renhållningsverksamheten redovisar ett överskott om +3,7 mnkr, vilket dock helt förklaras av engångshändelser. Utan dessa skulle verksamheten visa ett underskott. Resultaten för VA och Renhållning balanseras inom verksamheterna och påverkar inte kommunens driftresultat.

Bolagens nettoresultat

Det sammanlagda resultatet för bolagen och bolagskoncernen har förbätt-

rats väsentligt jämfört med tidigare år. Utfallet kan till stor del tillskrivas återföring av fastighetsnedskrivningar och betydande realisationsvinster i VärmdöBostäder AB. I siffrorna ingår 100 procent av VärmdöBostäder AB:s resultat, utifrån rådande redovisningsprinciper och att moderbolaget, Kommunhuset i Värmdö AB, är majoritetsägare. Dock ska man vara medveten om att det finns ett minoritetsintresse i bolaget, Rikshem äger 49 procent av aktierna.

Koncernen har år 2016 genom koncernbidrag för första gången hanterat Gustavsbergsbadets behov av tillskott, +8,1 mnkr, vilket gör att Värmdö kommun inte behövt utge driftbidrag till verksamheten. Bidraget lämnades av moderbolaget, Kivab, som i sin tur erhöll koncernbidrag från Värmdö Hamnar AB, +2,5 mnkr. Respektive bolags resultat i tabellen avser utfallet efter koncernbidrag.

Djuröhemmet

Värmdö kommuns medarbetare 2016

Kommunens medarbetare är vår största och viktigaste resurs. I tjänsteintensiva verksamheter har medarbetarnas engagemang, kunskap, förhållningssätt och attityd en avgörande betydelse för vilken kvalitet och kundnöjdhet som organisationen lyckas leverera. Precis som alla andra resurser ska även medarbetarresursen användas hållbart och med effektivitet, och precis som andra resurser kräver den noggrann planering för en positiv utveckling och tillväxt.

Medarbetare på Värmdö kommuns kontaktcenter

Den enskilt viktigaste faktorn för att uppnå en effektiv verksamhet genom ett starkt medarbetarengagemang, en attraktivitet som arbetsgivare och en god arbetsmiljö är ett gott ledarskap. Därför satsar kommunen mycket på ledarutveckling.

Den totala personalomsättningen i Värmdö kommun har minskat under 2016. Minskningen beror bl.a. på färre uppsägningar på egen begäran, och färre pensionsavgångar.

Utvecklingsinsatser 2016 Ledarutveckling i Värmdö kommun

Kommunens chefer är nyckelpersoner både för att stärka medarbetarresursen och för att Värmdö kommun ska nå sina mål och utvecklas i enlighet med visionen – Skärgårdens mötesplats. Därför satsar kommunen

på cheferna genom en rad olika kompetensutvecklingsinsatser.

Inom ramen för *ledarakademin* har kommunen genomfört årliga utbildningar inom arbetsmiljö, arbetsrätt, samverkan, lönebildning samt rekrytering. Under året har genomförts en tredje omgång av utvecklingsinsatsen för erfarna chefer, "*Klart ledarskap*". Under året har även arbetats fram ett nytt utvecklingsprogram för nya chefer. I oktober var första gruppen ut i denna nya satsning.

Inom ramen för *ledarakademin* har även genomförts en satsning på e-learning genom att ta fram en utbildning i samverkan.

Vid tre tillfällen under året har kommundirektören samlat kommunens chefer till *chefs dagar* för att diskutera gemensamma frågor för samsyn, gemenskap och utveckling i riktning mot *Ett Värmdö*.

Samverkan

Under året har ett antal aktiviteter genomförts i syfte att öka kunskaperna kring samverkansavtalet för att på så sätt stärka samverkan och samverkansmöten vid Värmdö kommun. De fackliga organisationerna fick i uppdrag att göra en kartläggning av hur samverkansarbetet fungerar i organisationen samtidigt som HR-enheten undersökte hur samverkansarbetet fungerade genom intervjuer av chefer. Resultatet från undersökningarna visade att bilderna skiljde sig en del men resulterade i gemensamma diskussioner i möten mellan fackliga och personalchef, HR-chef och HR-konsult. Utifrån diskussionerna föreslogs ett antal olika aktiviteter i syfte att stärka samverkan.

Aktiviteter som genomförts under året:

- Utbildning av chefer, arbetsplatsombud och skyddsombud i samverkansavtalet har genomförts 2 gånger. 45 personer genomgick den.
- Ett block om samverkan läggs till i introduktionen för nya chefer.
- Rutiner rörande samverkan har tagits fram som stöd för chefer och fackliga.
- Fackliga organisationer informerar och fortbildar löpande sina AO:n i samverkansavtalet samt erbjuder chefer att delta vid APT:er för att informera och utbilda i samverkansavtalet.
- Fackliga organisationer med redan beviljad löpande facklig tid ges ytterligare 50 timmar totalt för 2016 för att stötta och informera i verksamheternas samverkansforum.
- Erbjudande om stöd och rådgivning till chefer för att förstärka samverkan erbjuds från HR.

Arbetsmiljö och hälsa

Värmdö kommun fortsätter att satsa på hälsofrämjande arbete inom arbetsmiljö, hälsa och rehabilitering. 2016 höjdes beloppet för friskvårdsbidraget från 2000 kr till 2500 kr. Totalt utbetalades drygt +2,37 miljoner i friskvårdsbidrag under 2016. Nyttjandegraden ökade marginellt (0,7 procentenheter) från föregående år.

Medarbetarundersökningen genomfördes 2015 och är beslutad att genomföras vartannat år.

Arbetsskador och tillbud

Antalet rapporterade arbetsskador har ökat något under 2016. 2015 rapporterades det 161 arbetsskador mot 2016 då det rapporterades 195 stycken. Det som uppges vara bidragande faktorer till arbetsskadorna rapporteras vara vårdtagaren/klientens problematik. Samma som uppgavs förra året, Ytterligare faktorer som rapporterats ha påverkat händelsen är stress/tidspress, tekniska brister och oaktsamhet slarv. I en stor andel

Glada medarbetare på Värmdö kommun

av de rapporterade skadorna saknas uppgifter om bidragande orsaker (15,7procent).

Anmälda tillbud har ökat från 207 stycken till 278. Ett tillbud är en händelse som hade kunnat leda till en skada eller ett olycksfall, men som slutade väl. Det kan till exempel vara ett tungt föremål som faller ned från en hylla, men som inte träffade någon.. Tillbuden är viktiga att beakta i det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Den största ökningen av anmälda tillbud har skett inom Omsorg- och välfärdssektorn då det rapporterades 115 tillbud 2015 och 181 år 2016. Det som uppges vara den främsta bidragande faktorn till tillbuderna är klientens funktionsnedsättning och det är den faktorn som ökat mest. Tillbud orsakade av stress, tidspress i kombination med oaktsamhet/slarv har också ökat något, 20 fler rapporterade fall jämfört med föregående år.

Under året har chefer och skyddsombud erbjudits en utbildning om arbetsskador och tillbud som ger kunskaper om de krav som ställs på arbetsgivaren samt hur vi internt hanterar de rapporterade incidenterna.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har ökat i Värmdö kommun under året. Trenden är densamma som i övriga landet och Värmdö kommun arbetar systematiskt med att vända utvecklingen.

Den totala sjukfrånvaron uppgår år 2016 till 8,7 procent vilket är en ökning med 0,2 procentenheter från föregående år. Den största ökningen har skett för långtidssjukfrånvaro, dvs sjukfrånvaro under sammanhängande tid av minst 60 dagar, från 4,6 procent (2015) till 4,9 procent (2016). Korttidssjukfrånvaron har minskat marginellt från 3,9 procent (2015) till 3,8 procent (2016).

En ökning kan ses i kvinnors sjukfrånvarosiffror från 9,5 procent (2015) till 10,0 procent (2016) medan männens sjukfrånvaro minskar från 4,9 procent (2015) till 4,6 (2016). Tabellen på nästa sida visar sjukfrånvaron i procent för Värmdö kommun i olika kategorier. En ökning har skett inom samtliga redovisade kategorier med undantag av mäns sjukfrånvaro och medarbetare upp till 29 år.

En särskild satsning på Djuröhemmet påbörjades i september 2016 som innebär att medarbetare och ledning tillsammans arbetar för att öka frisknärvaron. Satsningen är en del av en politisk satsning för att öka frisknärvaron i kommunen. Arbetet på Djuröhemmet har strukturerats upp i tre delar:

- Inspirationsföreläsningar med tema: *Balans i livet* och *Motivation till motion*.
- Motionsracet som är en lagtävling där medarbetare ska jaga poäng på olika sätt med syfte att uppmuntra fler livsstilsval.

Sjukfrånvaro (%)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Total sjukfrånvaro/Samtliga medarbetares ordinarie arbetstid	6,0	6,0	6,2	6,7	8,0	8,5	8,7
Långtidssjukfrånvaro (minst 60 dagar)/ Samtliga medarbetares ordinarie arbetstid	2,2	2,1	2,5	2,9	4,2	4,6	4,9
Kvinnors sjukfrånvaro/Kvinnors sammanlagda ordinarie arbetstid	6,7	6,3	6,8	7,4	8,9	9,5	10,0
Mäns sjukfrånvaro/ Mäns sammanlagda ordinarie arbetstid	4,9	4,9	4,5	4,4	4,9	4,9	4,6

Sjukfrånvaro i olika åldersgrupper	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Medarbetare - 29 år	6,4	7,2	7,4	6,9	7,9	7,3	6,9
Medarbetare 30-49 år	6,0	5,4	5,9	6,1	7,3	7,9	8,4
Medarbetare 50-år	6,6	6,6	6,5	7,3	8,9	9,5	9,9

Totala sjukfrånvaron i kommunala bolag	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gustavsbergsbadet	6,6	4,1	5,4	3,6	3,1	4,0
Värmdö hamnar	0,0	0,0	0,0	3,7	2,4	1,4

- Kraftkartan som är ett effektivt verktyg och systemstöd där medarbetare jobbar tillsammans och tar fram aktivitetsplaner för att utveckla verksamheten och jobba med förbättringar. Syftet är att skapa en hållbar, motiverande och frisk arbetsmiljö som attraherar även nya medarbetare.

En genomförd analys av frisknärvaron vid Djuröhemmet visar att frisknärvaron ökat med 2,4 procentenheter till 84,29 procent från den 1 september till den 31 december. Ökningen av frisknärvaron sammanfaller väl med genomförda aktiviteter och insatser.

En annan särskild satsning som påbörjades i november 2016 är att Värmdö kommun har anlitat en rehabiliteringskonsult från Feelgood för att öka frisknärvaron. Syftet med satsningen är att ge chefer stöd och avlastning i att driva rehabärenden (både medarbetare med korttids-sjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro). De prioriterade och utvalda

verksamheterna som får ta del av satsningen är enheter som har problem med antingen korttidsjuk- eller långtidssjukfrånvaro eller både och.

Jämställdhet Könsfördelning

Vid Värmdö kommun är könsfördelningen 76,4 procent kvinnor och 23,6 procent män, vilket är en förändring av 0,5 procent ökning av män och 0,4 procent minskning av kvinnor jämfört med 2015. Kvinnor dominerar främst inom vård och om-

sorg medan män dominerar inom de tekniska yrkena. Vid nyrekrytering eftersträvas en jämnare könsfördelning vid samtliga arbetsplatser.

Lönekartläggning 2016

2016 års lönekartläggning, som har gjorts bland tillsvidareanställda medarbetare, påvisar inga osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

Löner

Utbetald lönesumma

Under 2016 betalade Värmdö kommun ut 907 miljoner kronor i löner exkl. sociala avgifter. Det är en ökning med 39 miljoner kronor eller 4,49 procent jämfört med 2015.

Medellöner för kvinnor och män

Kvinnornas medellön är fortfarande lägre än männens. Skillnaden har dock minskat med 1,0 procentenheter sedan 2015. Att kvinnor har lägre genomsnittlig lön beror till stor del på att stora kvinnogrupper finns inom yrkesområden där många saknar formell utbildning och där det inte föreligger krav på högre formell utbildning.

Personalomsättning

Den totala personalomsättningen vid kommunen har minskat under 2016. Under 2016 var den externa personalomsättningen bland tillsvidareanställda medarbetare 10,12 procent mot 13,06 procent 2015.

Medellöner för kvinnor och män per 31 december	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kvinnor	26 190	27 077	27 746	28 555	29 559	30 773
Män	27 852	28 454	29 293	29 729	30 488	31 391
Kvinnors lön i % av männens	94 %	95 %	95 %	96 %	97 %	98 %

Antal månadsavlönade Värmdö Kommun	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antal tillsvidareanställda	2 185	2 190	2 209	2 231	2 243	2 309
Antal visstidsanställda med månadslön	278	276	305	322	314	312
Totalt antal månadsavlönade	2 463	2 466	2 514	2 553	2 557	2 621

Arbete i Porslinskvarteren

Av det totala antalet avgångar om 230 individer (292 under 2015) hänförs 90,43 procent till uppsägning på egen begäran, 6,52 procent till pensionsavgångar.

Övertid och mertid

Med övertidsarbete avses den tid medarbetare arbetar utöver heltidsmättet. Med mertid menas den tid medarbetaren arbetar utöver sin deltidssysselsättning upp till heltidsmättet. Den sammanlagda över- och mertiden för 2016 uppgick till totalt 45 249 timmar, vilket är en marginell minskning med 0,67 procent jämfört med 2015 års värde som var 45 557 timmar. Kvinnornas övertid och mertid har sjunkit från förra åren med 1430 timmar och det är männens övertid och mertid som ökat med 1122 timmar.

Kommunens medarbetare i siffror

Medarbetare delas i denna redovisning in i tre olika kategorier: tillsvidareanställda, visstidsanställda med månadslön samt visstidsanställda med timlön. Begreppet antal medarbetare i det följande inkluderar inte visstidsanställda med timlön om det inte uttryckligen anges.

Antal anställda per anställningsform

Totalt var 3 324 personer anställda vid Värmdö kommun den 31 december 2016 inkl visstidsanställda med timlön. Av dessa är 2 621 månadsavlönade, varav merparten, 88,1 procent, är tillsvidareanställda, vilket är en ökning med 0,4procent enheter jämfört med 2015. Antalet visstidsanställda med timlön har sjunkit med 10procent jämfört med 2015.

Antal årsarbetare

Antalet årsarbetare inom Värmdö kommun uppgick under 2016 till 2 429, vilket är en ökning med 64 st från föregående år. Nedanstående tabell visar fördelningen av antal anställda, antal årsarbetare och medelsysselsättningsgrad fördelat mellan kvinnor och män. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden bland Värmdö kommuns medarbetare 2016 uppgår till 92,7 procent.

Årsarbetare	Kvinnor	Män	Totalt
Antal anställda	2 003	618	2 621
Medelsysselsättningsgrad (%)	0,930	0,917	0,927
Antal årsarbetare	1 862,4	567	2 429

Årets verksamhet

Värmdö kommuns organisation 2016

Värdösalen i kommunhuset

Politisk organisation

Kommunfullmäktige är Värmdö kommuns högsta politiska organ och består av 51 folkvalda ledamöter. Kommunfullmäktige beslutar om de övergripande mål och riktlinjer som finns för kommunen och dess verksamheter. Till fullmäktiges viktiga uppgifter hör även att besluta om budget samt nivåer på taxor och avgifter.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige beslutar om följs upp och att den löpande förvaltningen i kommunen sköts effektivt och ekonomiskt. Kommunstyrelsen uttalar sig i alla frågor som kommunfullmäktige ska besluta om. Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över kommunens nämnder och bolag.

Kommunfullmäktige beslutar vilka nämnder som ska finnas samt väljer ledamöter och ersättare till nämnderna och till kommunstyrelsen.

Mandatperioden 2015-2018

I oktober 2014 beslutade kommunfullmäktige om en politisk organisation för mandatperioden 2015-2018. Förändringarna innebar i korthet att:

- Utöver kommunstyrelsen inrättades nio nämnder

- En näringslivsnämnd bildades.
- Ett antal ansvarsområden fördes över till andra nämnder, exempelvis övertog kommunstyrelsen genom ett planutskott ansvaret för detaljplanering.
- Det kommunala bolaget Gustavsborgs Porslinsmuseum AB övergick i ordinarie verksamhet inom ramen för kultur- och fritidsnämnden.

Den politiska organisationen trädde i kraft den 1 januari 2015.

Förvaltningsorganisation

Värmdö kommuns medarbetare är alla samlade i en förvaltning, med kommundirektören som kommunens högsta tjänsteman. All personal är anställd under kommunstyrelsen, som har det övergripande personalansvaret och är kommunens arbetsgivare.

Förvaltningsorganisationen har i uppgift att stödja de nämnder och styrelser som de är kopplade till. Det är förvaltningsorganisationen som verkställer de beslut som de förtroendevalda har fattat.

Värmdö kommuns förvaltningsorganisation indelas i fem sektorer:

Tre av dem samlar kommunens utåtriktade kärnverksamheter:

- Kultur- och utbildningssektorn
- Omsorgs- och välfärdssektorn
- Samhällsbyggnads- och tillväxtsektorn

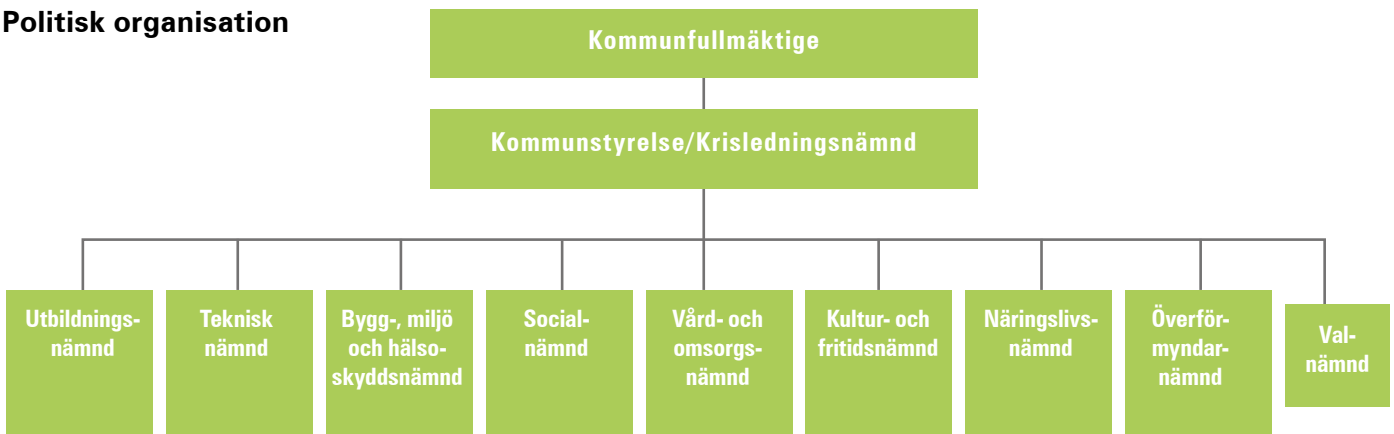
Utöver de tre sektorer som ansvarar för kommunens kärnverksamhet finns två sektorer för strategiskt verksamhets- och ledningsstöd. Deras uppdrag är att understödja de övriga sektorernas verksamheter samt säkerställa en samordning inom hela kommunförvaltningen:

- Sektorn för ekonomi- och uppföljning
- Sektorn för administration, ledning och service

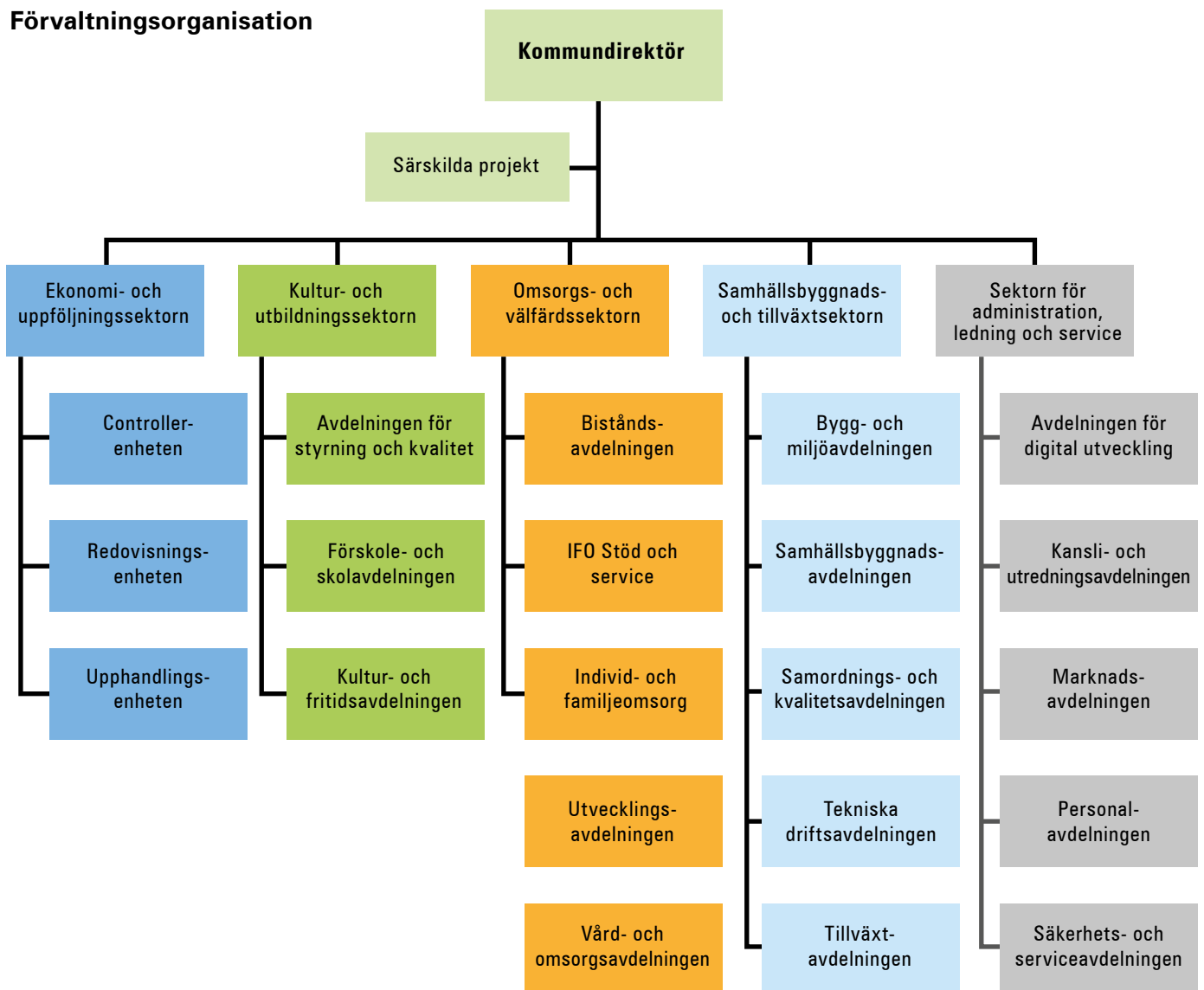
Förvaltningsorganisationen matchar den politiska organisationen och trädde i kraft den 1 januari 2015.

Politisk organisation

Förvaltningsorganisation

Värmdö kommuns styrsystem

Värmdö kommun ska styras långsiktigt och genomtänkt mot Vision Värmdö 2030. Vision 2030 är kommunens grundläggande styrdokument och utgör grunden för kommunens styrmodell, som ska bidra till att kommunens resurser prioriteras på rätt sätt.

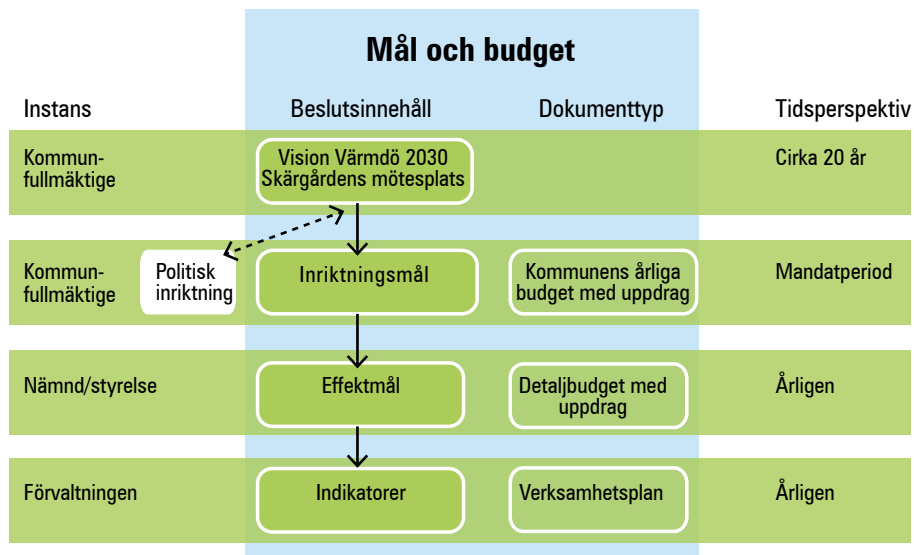
Utifrån visionen fastställer fullmäktige inriktningsmål vid början av varje ny mandatperiod, vilka ska avspeglas i den budget fullmäktige årligen fastställer samt vara ledstjärna för nämndernas arbete. Utifrån inriktningsmålen fastställer respektive nämnd och kommunstyrelsen effektmål, som ska bidra till att inriktningsmålen uppfylls. Effektmålen beslutas årligen i respektive nämnds detaljbudget. Förvaltningen fastlägger sedan indikatorer för att mäta måluppfyllelsen. Därigenom skapas en röd tråd från vision till indikatorer.

Budgetprocess

Budgetprocessen verkar för att koppla samman mål och medel inom respektive verksamhetsområde. Av denna anledning är arbetet med mål och budget centralt i styrningen av kommunens verksamheter liksom i planeringen av kommunens arbetsår.

Budgetprocessen startar under våren med att kommundirektören lämnar förslag till budget för nästkommande år. Sedan pågår det politiska arbetet som utmynnar i majoritetens respektive oppositionspartiernas förslag till budget. Kommunfullmäktige beslutar om rambudgeten för nästkommande år under hösten. Den övergripande budgeten preciseras därefter av respektive nämnd genom antagande av detaljbudget och prioriteringar i verksamhetsplaner för det kommande året. Verksamhetsåret avslutas med en verksamhetsberättelse där analyserna ligger till grund för nästkommande års planering.

Kopplat till budgetprocessen finns även en återrapportering som omfattar kvartalsvisa ekonomiska avstämningar och fortlöpande uppföljningar mot mål och ekonomiska ramar.

En gemensam styrmodell har tagits fram för att säkerställa att uppföljning och analys av resultat även utgör underlag för kommande planering och prioritering av mål och medel. Styrmodellen illustreras av ovanstående figur.

Internkontroll

En politiskt styrd organisation, som den kommunala, med ett brett spektra av verksamheter och processer ställer krav på kvalificerad styrning och god uppföljning. Internkontroll är en del i detta och handlar om att ha ordning och reda, veta att det som ska göras blir gjort och att det sker på ett bra och säkert sätt.

Syftet med internkontroll i Värmdö kommun är att säkra en effektiv förvaltning och att undgå allvarliga fel. En god intern kontroll ska bidra till att ändamålsenligheten stärks och att verksamheten med medborgarnas bästa för ögonen bedrivs effektivt och säkert.

Respektive nämnd har i uppdrag att varje år upprätta en riskbaserad internkontrollplan inom sitt verksamhetsområde. Uppföljning av planen sker inom respektive nämnd. Årligen ska även en internkontrollrapport överlämnas till kommunstyrelsen, som har en samordnande roll och det övergripande ansvaret

inom internkontroll gentemot övriga verksamheter. För det fall en internkontrollplan identifierar risker inom en verksamhet ska förslag till åtgärder tas fram och följas upp.

Vision Värmdö 2030 – Skärgårdens mötesplats

Kommunfullmäktige antog 2009 en vision för hur kommunen ska se ut år 2030; Vision Värmdö 2030. Visionen är utgångspunkten för den långsiktiga verksamhetsplaneringen och styrningen i kommunen.

Vision 2030 utgår från fem teman:

- Vi möter framtiden
- Naturens lugn möter ett pulserande lokalt samhälle
- Vi möter varandra med öppenhet och delaktighet
- Morgondagens företagande möter ett anrikt kulturarv
- Värmdö möter Stockholm, Sverige och världen

Skärgårdens mötesplats

Värmdö är skärgårdens mötesplats. Här möter vi framtiden genom att ligga i framkant för den nödvändiga omställningen till långsiktig hållbarhet. Vi använder förnybar energi, har moderna och miljövänliga transporter och bygger kretsloppsanpassat. Vi vågar pröva nya lösningar.

I Värmdö möter naturens lugn ett pulserande lokalt samhälle. Naturen är tillgänglig för alla och det finns ett rikt rörligt friluftsliv.

Vi värnar orörd natur, samtidigt är det nära mellan täta lokala samhällen.

Värmdö är en plats för möten mellan människor. Här finns många mötesplatser. Tolerans, öppenhet och mångfald skapar grunden för möten mellan olika människor – yngre och äldre, kvinnor och män, nya och infödda svenskar. Politiken bygger på delaktighet och dialog mellan medborgare och valda.

Vi har ett anrikt kulturarv som möter och ger styrka åt morgondagens företagande. Här finns traditioner som förs vidare till framtidsbranscher som ekologisk turism, kunskapsnäring, miljöteknik och kultur. Här finns kreativt skapande, livskraftigt företagande och utbildning av hög klass. Värmdö är en del av Stockholmsregionen, Sverige och världen. Vi är nära storstaden samtidigt som vi erbjuder ett självständigt alternativ till den. Kommunikationer till och från Värmdö är effektiva och klimatsmarta. Vi engagerar oss i Östersjöfrågorna – vattenkvaliteten är en gemensam resurs för alla länder runt Östersjön, liksom havsmiljön allmänt. Våra livskraftiga lokala samhällen är en del av en global värld.

Illustrationer: Kjell Ström
Reklambyrå: Edenvik

Politisk inriktning för mandatperioden

För nuvarande mandatperiod har kommunfullmäktige beslutat om sex inriktningsmål utifrån Vision 2030. Dessa inriktningsmål anger riktningen för arbetet i de politiska nämnderna. Utifrån dessa har nämnderna antagit effektmål som ska bidra till att inriktningsmålen nås.

Siffrorna i cirkeldiagrammen visar måluppfyllelsen för det totala antalet effektmål för respektive inriktningsmål. Gröna och gula fält signalerar att kommunen antingen helt uppnått 2016 års målsättning alternativt att utvecklingen gått i önskvärd riktning, men inte nått hela vägen fram till en fullständig måluppfyllelse. Röda fält i diagrammen visar att målet inte har uppnåtts. Gråa fält innebär att måluppfyllelsen inte har kunnat bedömas eftersom en mätning inte har kunnat

genomföras för 2016. Ljusgröna fält markerar en positiv trend för indikatorer som valts för de inriktningsmål som kommunstyrelsen inte antagit effektmål för. Indikatorerna ska följa upp kommunstyrelsens övergripande ansvar för respektive inriktningsmål.

Flera av nämnderna och kommunstyrelsen har valt att anta effektmål som sträcker sig över hela mandatperioden. Det innebär att de är mer långsiktiga och därmed bör inte alla nås redan det första året.

Det innebär att ett mål, som sträcker sig över hela mandatperioden, som är delvis uppnått, är ett bra resultat. Det visar på en positiv utveckling som kommer leda till att målet i slutet av mandatperioden kan komma att bli uppfyllt. I vissa fall har nämnden skapat interna delmål för denna typ av mål. I de fallet bedöms målet vara helt uppfyllt om delmålet uppnåtts för respektive år.

En hållbar kommun

Vi ska ge förutsättningarna att utveckla Värmdö kommun, så att en omställning till en mer hållbar livsstil kan underlättas. Vi vill skapa ett modernt samhälle som i alla aspekter är ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart för generationer framåt.

Värmdö kommun ska vara aktiv och berikande att vistas och arbeta i. Vi vill erbjuda en livskraftig skärgårdskommun där naturens lugn möter pulserande lokala samhällen, där vårt kulturarv tas tillvara.

För 2016 uppnår Värmdö kommun, helt eller delvis, åtta av elva effektmål som syftar till att uppnå inriktningsmålet en hållbar kommun. För att nå inriktningsmålet krävs insatser inom många olika områden. Följande är exempel på aktiviteter som genomförts under 2016.

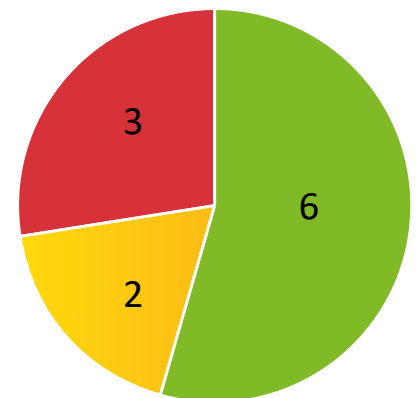
I juni 2016 antog kommunfullmäktige sex nya lokala miljömål, vilka bland annat handlar om att säkerställa att just naturkapitalet tas tillvara, bland annat genom att miljö- och naturvärden bibehålls samt

att dessa är nära och tillgängliga för invånarna.

Arbetet med att ansluta fler fastigheter till det kommunala VA-nätet är en viktig del av kommunens arbete med att minska övergödning och skydda grundvattentäkterna samt bidra till en levande kust och skärgård. Under 2016 har 392 nya hushåll anslutits till det kommunala VA-nätet, vilket är nästan 100 fler än målsättningen. Under året har även inventeringarna av enskilda avloppsanläggningar nästan fördubblats jämfört med föregående år.

Arbetet med att skapa ett socialt hållbart samhälle har under året bland annat inneburit att två tonårs-safarier har genomförts med syfte att ge föräldrar en bild av omfattningen av alkohol- och droganvändningen bland tonåringar i Värmdö och hur de kan agera för att minska risken att deras barn ska använda alkohol och andra droger.

Värmdö kommun samverkar också med krognäring, vaktbolag och polis för att eliminera krogre-

terat våld med metoderna Ansvarfull alkoholservering och Krogar mot knark. Cirka 30 personer från fyra krogar i kommunen deltog under 2016 års utbildning.

Inflytande och dialog

Demokrati och brukares påverkan i Värmdö kommun ska utvecklas och därmed ge ett ökat inflytande, bland annat genom olika former av dialoger, möjlighet till medborgarförslag samt att ställa frågor när kommunfullmäktige sammanträder.

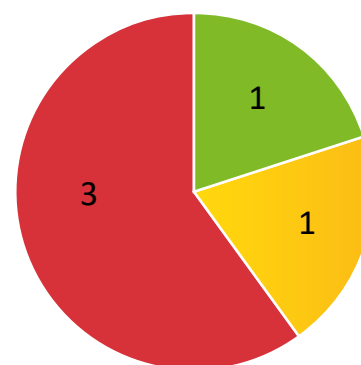
Ungdomars och unga vuxnas inflytande ska öka och följas upp. Mellan kommunen och olika intressegrupper ska samverkan vara stark och förbättras kontinuerligt.

För 2016 uppnår Värmdö kommun, helt eller delvis, två av fem målsättningar avseende inriktningsmålet inflytande och dialog. Tre effektmål har bedömts som inte uppfyllda. Inriktningsmålet har ett särskilt fokus på ungdomar och unga vuxna vars

inflytande bland annat skett genom utvecklandet av nya former för ungdomsdialog, uppstart av ett ungdomsråd, samt ett ungdomsting med tema trygghet.

För att skapa dialog och öka invånarnas inflytande över kommunens utveckling har kommunen under året genomfört två medborgardialoger, utöver det dialogarbete som pågår löpande med ungdomar. I juni genomfördes en medborgardialog om centrala Gustavsbergs utveckling och trafiklösningar och i december hölls en dialog om framtidens Ekedalsskola.

E-förslag är en möjlighet till inflytande och delaktighet för medborgarna och ett sätt för kommunens förtroendevalda att få information om vilka frågor som medborgarna anser är viktiga. Förslag lämnas in på

kommunens hemsida och under den tid ett e-förslag är aktivt kan andra personer stödja förslaget.

Under 2016 inkom 18 ärenden varav 10 stycken godkändes och publicerades som e-förslag. Inget av de publicerade förslagen har stötts av 500 personer. Detta kan jämföras med 17 inkomna ärenden, varav 12 godkända, under 2015, där ett av förslagen nådde fler än 500 röster.

● Effektmål är uppfyllt

● Effektmål är delvis uppfyllt

● Indikatorer positiv trend

● Effektmål är inte uppfyllt

● Indikatorer negativ trend

● Ingen avstämning 2016

Omsorg och trygghet

I Värmdö kommun ska social hållbarhet vara grunden för medborgarnas trygghet och välfärd. Utsatta personer och grupper ska stötts på bästa möjliga sätt. Värmdö kommun ska i sina verksamheter och tjänsteskrivelser beakta ett barnperspektiv.

Personer som omfattas av kommunens omsorg ska erbjudas möjlighet till förebyggande hälso- och friskvård. Alla omsorgsalternativ i Värmdö ska alltid hålla hög kvalitet och anpassas efter individuella önskemål.

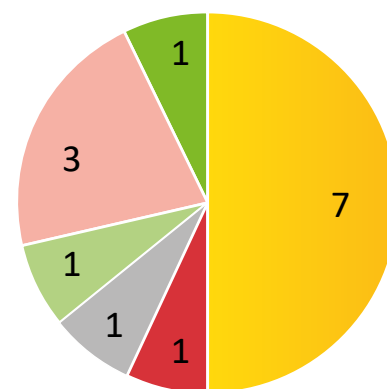
Värmdö ska vara en attraktiv kommun för boende, studerande och besökare där alla, oavsett kön, ålder, funktionshinder, etnisk tillhörighet, religion eller sexuell läggning ska känna sig trygga och säkra.

För 2016 uppnår Värmdö kommun, helt eller delvis åtta av tio målsättningar avseende omsorg och trygghet. Ett effektmål saknar mätning för året och ett effektmål är inte uppfyllt. Kommunstyrelsen har inte antagit något effektmål för detta

inriktningsmål. Dock har fyra indikatorer valts ut för att följa upp det övergripande ansvar som styrelsen har för säkerheten och tryggheten. Indikatorerna bidrar till en bredare uppföljning av måluppfyllelsen för föreliggande inriktningsmål.

Medborgarnas upplevda trygghet mäts inom ramen för SCB:s medborgarundersökning. 2016 års resultat är något lägre än föregående år men högre än genomsnittet för deltagande kommuner. Upplevd trygghet bland ungdomar mäts genom Stockholmsenkäten. Både bland elever i åk. 9 och åk. 2, gymnasiet har den upplevda tryggheten minskat något från föregående mätning men är i nivå med genomsnittet bland ungdomar i Stockholms län.

Kommunens trygghet och säkerhet mäts inom ramen för SKL:s öppna jämförelser. Mätningen genomförs inte varje år men det senaste resultatet visar en förbättring från föregående mätning och ett resultat som är högre än genomsnittet.

För att nå inriktningsmålet krävs insatser inom flera områden. Följande är exempel på aktiviteter som genomförts under 2016:

Inom socialtjänsten har implementering av metoden Signs of Safety påbörjats, vilket är en metod som utgår från att stärka individen genom dess eget nätverk, både det privata och professionella. Det preventiva arbetet har förstärkts och utökats i syfte att förebygga ohälsa, alkohol- och droganvändning samt kriminalitet hos barn och unga. Inriktningen

är att åstadkomma tidig upptäckt, ge rätt stöd i rätt tid, föräldrastöd/ utbildning och ge ökade kunskaper till andra vuxna som finns i ungas vardag.

Kommunens trygghetsråd har under året haft tre möten; ett under våren och två under hösten 2016. Un-

der våren 2017 kommer en utvärdering genomföras enligt uppdrag från kommunstyrelsen där bland annat deltagare i rådet kommer ses över.

För att stärka den demokratiska värdegrunden bland skolelever och ge personalen metoder för att bemöta

extrema åsikter bland ungdomar gästade forumteatergruppen Tage Granit kommunen. Skolpersonal från kommunens högstadieskolor bjöds in och fokus för aktiviteten var att bemöta extrema åsikter och att tala med ungdomar om dessa frågor.

● Effektmål är uppfyllt

● Effektmål är delvis uppfyllt

● Indikatorer positiv trend

● Effektmål är inte uppfyllt

● Indikatorer negativ trend

● Ingen avstämning 2016

Livslångt lärande för livet och arbetslivet

Alla Värmdös invånare, oavsett ålder, ska erbjudas möjligheter till livslångt lärande i de inriktningar de själva önskar. Värmdö kommun ska stimulera sina medborgare till att höja och utveckla sin kompetens, i förhållande till arbetsmarknaden, för att stärka sina möjligheter till ett rikt arbetsliv.

Eleverna ska erbjudas en kreativ skola som skapar bra förutsättningar för lärande, med utbildningar av hög kvalitet. En skola som uppmuntrar till aktiv rörelse, kritiskt tänkande och ger en stark kunskapsbas.

För 2016 uppnår Värmdö kommun delvis tre av fem målsättningar avseende livslångt lärande för livet och arbetslivet. Kommunstyrelsen har inte antagit något effektmål för detta inriktningsmål. Dock har två indikatorer valts ut för att följa upp det övergripande ansvar som styrelsen har för kommunens verksamhet. Indikatorerna bidrar till en bredare uppföljning av måluppfyllelsen för föreliggande inriktningsmål.

Medborgarnas bedömning av kommunen som en plats att bo och leva på mäts inom ramen för SCB:s medborgarundersökning. Värmdö kommuns resultat för 2016 är en mindre försämring mot föregående år men i nivå med genomsnittet bland deltagande kommuner.

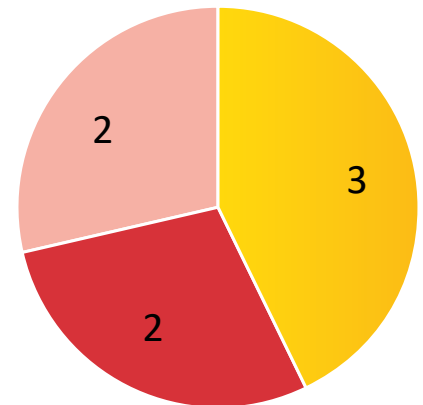
Kommunens företagsklimat mäts inom ramen för SKL:s öppna jämförelser i samverkan med Stockholm

Business Alliance. Värmdös resultat för 2016 innebär en försämring från föregående år då Värmdö kommun var årets klättrare. Kommunen arbetar aktivt med att utveckla och förbättra företagsklimatet och näringslivets förutsättningar att växa i kommunen.

För att nå inriktningsmålet krävs insatser inom flera områden. Följande är exempel på aktiviteter som genomförts under 2016:

För att skapa goda förutsättningar för varje elev som har behov av vuxenutbildning är matchningen mellan elev och skola mycket viktig, liksom att det finns ett brett utbud av skolor och utbildningsalternativ. Kommunen arbetar bland annat med att förbättra metoder för bättre matchning samt implementering av Early Warning System, som inte enbart förebygger avbrott utan också är ett verktyg för att tidigt upptäcka elever som halkar efter.

Under mars genomfördes en workshop där förtroendevalda, tjänstepersoner och rektorer förde dialog om skolutveckling i grundskolan. Syftet var att skapa engagemang för hur varje roll bäst stödjer långsiktig skolutveckling samt att öka samsynen om den fortsatta skolutvecklingen. Som en fortsättning på workshopen genomfördes en studieresa till Sandvikens kommun för förtroendevalda, tjänstepersoner och förskolechefer/ rektorer med temat skolutveckling genom digitalisering.

Värmdö kommun deltar även i SKL:s pilotprojekt om kvalitet i förskolan som går ut på att bedöma, synliggöra, jämföra och främja kvalitet. Kvalitetsbedömningen sker inom tre områden; språkutvecklande arbetsätt, matematikutvecklande arbetsätt och systematiskt kvalitetsarbete.

Ledarskap och medarbetarskap

Medborgarnas behov, statens krav i lagar och förordningar samt de kommunala styrdokumenten är grunden för vårt uppdrag.

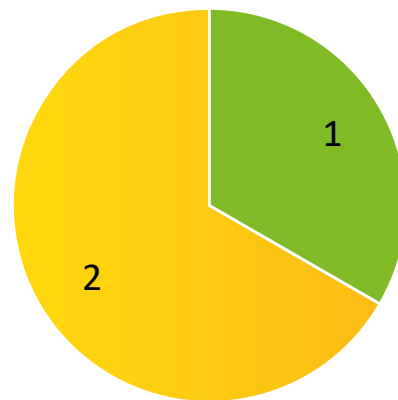
Politiker, chefer, ledare och medarbetare ska ges bästa möjliga förutsättningar för att skapa en gemensam kultur som inger mod, öppenhet och engagemang. Det i sin tur möjliggör för ständiga förbättringar. Ett tydligt och moget ledarskap utgör också en viktig grund för en organisation i ständig utveckling.

Värmdö kommuns personal, vår viktigaste resurs, förverkligar kommunens mål och utvecklar verksamheter. Medarbetarna ska få ett aktivt och bra stöd från chefer och ledare för att de ska kunna uppnå ett engagerat och delaktigt medarbetarskap i en god och utvecklande arbetsmiljö. Värmdöborna kan därmed få bästa möjliga service och goda insatser i livets alla skeden.

För 2016 uppnår Värmdö kommun, helt eller delvis, de tre effektmål som syftar till att uppnå inriktningsmålet ledarskap och medarbetarskap. För att nå inriktningsmålet krävs olika insatser. Ett gott ledarskap är en förutsättning för att få engagerade medarbetare som uppfattar kommunen som en attraktiv arbetsgivare. För att uppnå detta har under 2016 en rad aktiviteter och utbildningar genomförts.

Inom ramen för den så kallade Ledarakademin har kommunen under 2016 genomfört utbildningar inom lönebildning, rekrytering, samverkan, arbetsrätt samt arbetsmiljö. Vidare har utbildningar genomförts inom Klart ledarskap, som riktar sig till erfarna ledare, samt nychefsprogrammet för nya chefer.

För att nå den personalpolitiska visionen om att Värmdö kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

har flera olika åtgärder genomförts avseende kommunens anställningserbjudande, det vill säga att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare, samt inom kommunikationen av kommunen som arbetsgivare. Bland annat har en genomlysning genomförts av kommunens befintliga förmåner och nya förmåner har beslutats. Implementeringen av de nya förmånerna har inletts och kommunen har även tydliggjort kommunikationen kring gällande förmåner, dvs. hela anställningserbjudandet.

● Effektmål är uppfyllt

● Effektmål är delvis uppfyllt

● Indikationer positiv trend

● Effektmål är inte uppfyllt

● Indikationer negativ trend

● Ingen avstämning 2016

Resurshushållning

Politiker, chefer, ledare och medarbetare ska gemensamt ansvara för effektiva arbetssätt samt utveckla smarta och kvalitetssäkrade rutiner med löpande uppföljning. De ska också tillsammans se till att kommunens resurser utnyttjas så effektivt som möjligt.

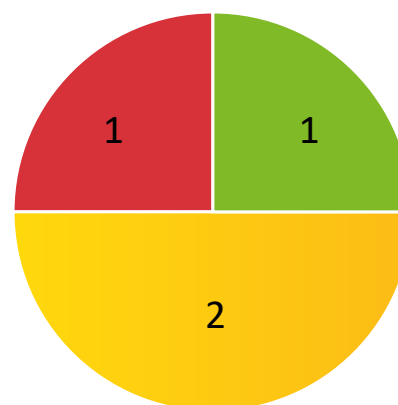
Kommunen ska ha en ekonomi i balans och en tydlig ekonomisk styrning som möjliggör minskad upplåning, med lägsta möjliga skatter och avgifter för Värmdöborna, med bibehållen god kvalitet i välfärd och omsorg. Kommunen ska även följa direktiv om cirkulär ekonomi för EU.

Värmdö kommuns naturresurser utgör livsförutsättningarna för människor, djur och växter och kommande generationers möjlighet att nyttja dessa naturresurser och ska ligga till grund för dagens beslut för en hållbar tillväxt med mindre negativ miljöpåverkan.

För 2016 uppnår Värmdö kommun, helt eller delvis, tre av fyra målsättningar vad gäller inriktningsmålet resurshushållning. Ett effektmål uppnås inte.

Kommunens låneskuld har sjunkit marginellt från 1 583 mnkr år 2015 till 1 579 mnkr år 2016. Det kan noteras att under 2016 har en betydande del av skulden, 694 mnkr, fördelats om från traditionella kreditinstitut till utlåning från kommunens eget bolag, Kommunhuset i Värmdö AB (grunden för utlåningen är bolagets stora kassa efter försäljningen av aktier i VärmdöBostäder AB). Därmed minskade lån från kreditinstitut under året till 885 mnkr.

I linje med målet om lägsta möjliga skatteuttag sänktes den kommunala skattesatsen 2016 med 5 öre, vidare beslutades under året om ytterligare skattesänkning 2017 med 70 öre.

Under 2016 har antalet hushåll som sorterar ut matavfall ökat med 1 290 stycken. Nu har 54 procent av kommunens lägenheter i flerbostadshus möjlighet att sortera sitt matavfall, att jämföra med det nationella miljömålet om 50 procent.

Kommunfullmäktige m fl

Kommunfullmäktige är kommunens högsta politiska organ. Fullmäktige anger mål och riktlinjer för verksamheten, beslutar om nämndernas organisation och verksamhetsformer, budget, taxor, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor.

Ekonomiskt resultat

Drift

Den sammantagna verksamheten som omfattas av kommunfullmäktige m fl redovisar vid årets slut ett underskott om -0,6 mnkr. Underskottet beror främst på högre arvodeskostnader till följd av fler och längre sammanträden inom kommunfullmäktige.

Årets viktiga händelser och beslut

- Under det första halvåret antog kommunfullmäktige Digital agenda 2020 som fastställer den kommunövergripande inriktningen för hur kommunen med hjälp av digitalisering ska möta medborgarnas behov bättre, anorlunda och med högre kvalitet. Digital agenda 2020 anger fem målområden avseende behovsdriven utveckling, e-tjänster som skapar nytta, tillgänglighet, digital kompetens och intern effektivisering.
- Den 25 maj 2016 beslutade kommunfullmäktige att sälja Chamottehuset till Gustavsbergs Konstcenter, bestående av en konstnärsgroup som sedan tidigare arbetat i fastigheten. Målet med försäljningen är att konstnärerna ska kunna fortsätta bedriva verksamhet i Gustavsbergs hamn och utveckla ett keramiskt centrum med ateljéer för konstnärer och keramiker.
- Kommunfullmäktige beslutade den 24 februari 2016 att Värmdö kommun ska delta i de kommande förhandlingarna inom ramen för Sverigeförhandlingen. Förhandlingen omfattar en trafikunnel för väg-, buss- och spårtrafik

Nettokostnad, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter	0	0	0
Verksamhetens kostnader	7,0	6,4	-0,6
Nettokostnad	7,0	6,4	-0,6
Nettokostnad per verksamhet, mnkr			
Kommunfullmäktige	2,2	1,8	-0,4
Partistöd	1,2	1,2	0
Politisk sekreterare	2,4	2,2	-0,2
Revision	1,2	1,2	0
Valnämnd	0	0	0
Totalt	7	6,4	-0,6

mellan Sickla och Frihamnen samt åtagande om att uppföra bostäder.

- Under 2016 behandlade kommunfullmäktige 28 motioner. 27 av dessa motioner avslogs eller ansågs besvarade. Motionen Låt kompisar hyra tillsammans bifölls och kommunfullmäktige beslutade i samband med detta att rekommendera Värmdö Bostäder AB att införa möjligheten att teckna s.k. kompiskontrakt. 16 nya motioner lämnades in för beredning inom förvaltningen.

Värmdö kommunhus entréhall

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunfullmäktiges beredande och verkställande organ och ansvarar för att fullmäktiges beslut genomförs, följs upp och utvärderas. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för hela kommunens verksamhet och ansvarar bland annat för kommunens ekonomi, central förvaltning, utveckling och planering. Till kommunstyrelsens viktigaste uppgifter hör att:

- leda och samordna arbetet inom kommunen
- ansvara för kommunens ekonomi, lämna förslag till budget och leda budgetarbetet
- ha uppsikt över kommunens nämnder och egna bolag
- genomföra kommunfullmäktiges beslut

Måloppfyllelse

● Målet är uppfyllt
 ◆ Målet är delvis uppfyllt
 ■ Målet är inte uppfyllt
 ■ Ingen mätning

Mål	Kommentar	
En hållbar kommun		
Kommunen ska ha en balanserad och stark ekonomi, säkerställa att naturkapitalet tas tillvara och ständigt utveckla socialt ansvarstagande.	Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Kommunen har en balanserad och stark ekonomi men behöver fortsätta utveckla det sociala ansvarstagandet och miljö- och klimatarbetet för att helt uppfylla målet.	◆
Inflytande och dialog		
Kommuninnevånarna ska alltid känna förtroende för den offentliga servicen. Nöjd-kund-index avseende bemötande samt utfall på tillgänglighet, telefoni och e-post ska öka.	Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Under året har två medborgardialoger genomförts och kommunens tillgänglighet har ökat. Dock har medborgarnas upplevelse av möjligheten till inflytande minskat och därför bedöms målet endast vara delvis uppfyllt.	◆
Ledarskap och medarbetarskap		
Värmdö kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare och utmärkas av goda ledare. Frisknärvaron ska öka.	Målet bedöms som delvis uppfyllt. Frisknärvaron har minskat något i jämförelse med föregående år och skillnaden mellan könen har ökat. Däremot har personalomsättningen minskat och ett flertal aktiviteter genomförts för att bidra till målet om att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare som utmärks av goda ledare.	◆
LEAN-processen är påbörjad i ytterligare en enhet.	Effekt målet bedöms vara delvis uppfyllt.	◆
Resurshushållning		
Låneskulden ska minskas eller prolongeras i nivå med investeringar som gagnar kommuninnevånarna. Den kommunala skattesatsnivån ska minska under mandatperioden.	Kommunens låneskuld har sjunkit marginellt från 1 583 mnkr 2015 till 1 579 mnkr 2016. Den kommunala skattesatsen sänktes 2016 med fem öre och fullmäktige beslutade under året om ytterligare skattesänkning 2017 med 70 öre. Målet bedöms således vara uppfyllt.	●
Nya detaljplaner tar, vid mandatperiodens slut, i genomsnitt 1 år från start till antagande.	Målet bedöms inte vara uppfyllt då genomsnittstiden var 43 månader under 2016. Arbetet pågår med att förenkla processen och detaljplaner som påbörjats under året förväntas ha en betydligt kortare genomsnittstid.	■

Ekonomiskt resultat

Drift

Kommunstyrelsen redovisar ett budgetöverskott om +30,7 mnkr, vilket motsvarar 19,8 procent av nettobudgeten. Överskottet förklaras främst av ännu ej ianspråktaga projektmedel avseende bland annat e-arkiv, e-handelssystemet, medfinansiering av bredbands- samt högskolesatsning med flera. Projektmedlen avses överföras till nästa år för att fortsätta arbeta med projekten som ej kunnat genomföras i den takt som inledningsvis planerades.

Nettokostnad, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budgetavvikelse
Verksamhetens intäkter	-113,0	-99,3	13,7
Verksamhetens kostnader	237,9	254,9	17,0
Nettokostnad	124,9	155,6	30,7
Nettokostnad per verksamhet, mnkr			
Politisk ledning	5,5	5,2	-0,3
Politiska projekt	5,8	12,6	6,8
SALS/SEU	59,0	80,9	21,9
Fastigheter KS	13,4	14,6	1,2
Storstockholms Brandförsvarsförbund	24,3	24,5	0,2
Plan, mark & Exploatering	16,9	17,8	0,9
Totalt	124,9	155,6	30,7

Gustavsbergs hamn

Investeringar

Kommunstyrelsens totala investeringar, inkl. Gustavsbergsprojektet, för året uppgår till 113,9 mnkr. Årets budget uppgår till 489,1 mnkr varav 331,4 mnkr avser oförbrukade medel från 2015.

Bland årets större investeringar kan nämnas:

- Inköp av mark bl.a. Gustavsbergs 1:484 samt Gustavsberg 1:459
- Nybyggnad av gator och ledningar i porslins kvarteren etapp 2
- Ombyggnad av Gustavsbergs Allé, etapp 2”

Årets viktiga händelser och beslut

Sverigeförhandlingen

- Värmdö kommun har beslutat att delta i Sverigeförhandlingen avseende Östlig förbindelse. Kommunstyrelsen har utsett styrelsens ordförande att tillsammans med kommundirektören företräda Värmdö i de fortsatta förhandlingarna. Kommunen har lämnat ett bud om att bygga cirka 10 000 bostäder fram till år 2035 om en östlig förbindelse byggs till år 2031.

Parallella arkitektuppdrag

- I maj redovisades fyra parallella arkitektuppdrag om fördjupade gestaltningsförslag för centrala Gustavsberg. De fördjupade gestaltningsförslagen omfattade Gustavsbergs centrum, Kråkberget, Stadsparken samt Vattentornsberget. Uppdragen ska ligga till grund för det kommande

detaljplanearbetet och utgöra inspirationsunderlag för stadsutvecklingen i Gustavsberg.

Kulturhuset Porslinsfabriken

- Under våren genomfördes upphandling av om- och tillbyggnad av kulturhuset Porslinsfabriken. I Porslinsfabriken kommer bl.a. bibliotek, kulturskolans skapande verksamhet, ungdanshuset Guruberg och Gustavsbergs konsthall att samlas.

Samhällsplanering

- Under 2016 har kommunfullmäktige antagit åtta detaljplaner, bland annat för Torsby, Brunns centrum, Stavsnaäs, PFO Torsby och Strömma. Antagandet av detaljplan för Brunns centrum möjliggör byggrätter för cirka 130 lägenheter samt ett nytt torg med handel och service.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden är en för kommunen lagstadgad obligatorisk verksamhet som i de flesta avseenden innebär myndighetsutövning. Överförmyndarnämnden är tillsynsmyndighet för respektive kommuns gode män, förvaltare och förmyndare. Syftet med verksamheten är att de som har ställföreträdare, exempelvis barn och sjuka, inte skall lida rättsförluster. Sedan 2011 har Vaxholms stad och Värmdö kommun en gemensam överförmyndarnämnd.

Park i Östra Ekedal

Måloppfyllelse

 Målet är uppfyllt

 Målet är delvis uppfyllt

 Målet är inte uppfyllt

 Ingen mätning

Mål	Kommentar	
Inflytande och dialog		
Medborgarna ska erbjudas god tillgänglighet och service.	Målet bedöms inte vara uppfyllt då endast 33 procent av medborgarna anser att det är lätt att få kontakt med överförmyndarnämnden. 58 procent av ställföreträdarna anser att de får ett gott bemötande.	
Omsorg och trygghet		
Verksamheten ska genomsyras av rättssäkerhet och kompetens.	Målet bedöms vara delvis uppfyllt då två av tre indikatorer uppnår målvärdet.	
Ledarskap och medarbetarskap		
Värmdö kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Alla medarbetare på Överförmyndarnämnden har haft medarbetarsamtal men eftersom alla är nyanställda har inga lönesamtal genomförts. En ny enhetschef har tillsatts för att stärka ledarskapet.	
Resurshushållning		
Nämndens verksamhet ska ha en ekonomi i balans.	Målet bedöms vara delvis uppfyllt då verksamheten uppvisar ett underskott om 235 tkr, vilket motsvarar en avvikelse mot nettobudget om åtta procent. Dock kan underskottet förklaras med extra kostnader för tillfällig bemanning av verksamheten genom konsulter.	

Ekonomiskt resultat

Drift

Överförmyndarnämnden redovisar en budgetavvikelse på - 0,2 mnkr för verksamhetsåret, vilket innebär ett överskridande av budget med 8 procent. Orsaken till budgetavvikelsen beror på högre personalkostnader. Verksamheten har under året haft merkostnader för konsulter på grund

Nettokostnad, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budgetavvikelse
Verksamhetens intäkter	-3,4	-2,0	1,4
Verksamhetens kostnader	6,3	4,7	-1,6
Nettokostnad	2,9	2,7	-0,2

av vakanser samt högre kostnader för annonser i samband med rekrytering av nya handläggare.

Årets viktiga händelser och beslut

- Under hösten 2016 har kommunerna erhållit information om en förändrad ersättningsmodell till godemän för ensamkommande barn och ungdomar. Efter särskild utredning har ersättningsnivån för denna grupp justerats efter beslut av överförmyndarnämnden för att bl.a. möta den minskade ersättningen som kommunen fortsättningsvis kommer att erhålla av migrationsverket.
- Under året har överförmyndarverksamheten haft en stor personalomsättning, och under hösten har konsulter bemannat verksamheten i väntan på nya medarbetare som anställts för de vakanta tjänsterna. Ny enhetschef har tillträtt sin tjänst i september 2016. Samtliga tjänster är nu tillsatta och verksamheten arbetar med full bemanning från och med januari 2017.
- Länsstyrelsen har tidigare anmärkt på att kommunen ej granskat alla årsräkningar inom rimlig tid vilket senast skulle ha gjorts i oktober. Med anledning av denna anmärkning har särskild fokus lagts på dessa granskningar. Samtliga årsräkningar var färdiggranskade i början av november 2016.

Nyckeltal och statistik

Statistiken och nyckeltalen är baserade på det gemensamma antalet för Värmdö kommun och Vaxholms stad.

Förbättrade rutiner och arbetssätt under hösten 2016 är en förklaring till att antalet redovisningshandlingar med anmärkning har ökat. Det ökade antalet tjänster på enheten beror på utökat utredningsansvar som tidigare legat på tingsrätterna samt ökat antal ärenden i nämnden.

Nyckeltal och statistik	2014	2015	2016
Antal godmanskap FB 11:4	194	194	204
Antal förvaltare FB 11:7	38	24	35
Antal förmyndarskap	200	198	232
Antal godmanskap FB 11:1-3	7	15	7
Antal godmanskap ensamkommande barn	35	70	105
Antal summa ställföreträdarskap	474	501	583
Antal årsräkningar	223	225	251
Antal redovisningshandlingar med anmärkning	1	2	29
Antal nya ärenden under året	126	181	155
Antal avslutade ärenden under året	109	122	127
Antal tjänster på ÖFM	3	3	3,75

Utbildningsnämnd

Nämnden är finansierings- och myndighetsnämnd samt ansvarar för kundval och utförande av verksamhet i kommunal regi. Nämnden ansvarar för följande verksamhetsformer:

- förskola och annan pedagogisk verksamhet
- fritidshem och fritidshemsverksamhet i familjedaghem
- förskoleklass, grundskola och grundsärskola
- gymnasieskola och gymnasiesärskola

Målopplifelse

● Målet är uppfyllt

◆ Målet är delvis uppfyllt

■ Målet är inte uppfyllt

■ Ingen mätning

Mål	Kommentar	
Omsorg och trygghet		
Eleverna och barnen ska känna sig trygga i skolan/förskolan och uppleva att skolan/förskolan medvetet motverkar mobbning och andra former av kränkningar.	Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Indikatorerna visar att föräldrar och elever anser att förskolan/skolan är trygg. Ett antal indikatorer visar en marginell minskning men resultaten är fortfarande höga.	◆
Livslångt lärande för livet och arbetslivet		
Elevernas och barnens kunskaper ska öka.	Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Majoriteten av indikatorerna har antingen ökat eller är oförändrade från föregående år.	◆
Eleverna och barnen ska ges studiemotivation genom handledning av kunniga och behöriga lärare.	Målet är delvis uppfyllt. Sex indikatorer har ökat, tre har minskat, en är oförändrad från föregående år och fyra indikatorer är nya för 2016.	◆

Egen regiverksamheterna består av de listade verksamheterna, utom gymnasiesärskola, samt kost inom förskola/skola.

Ekonomiskt resultat

Drift

Utbildningsnämndens nettokostnader uppgår till +1 068,3 mnkr och visar överskott mot budget med +32,0 mnkr vilket motsvarar 2,9 procent av årets budget.

Nämndens finansieringsdel visar sammanlagt ett överskott om +18,4 mnkr, vilket motsvarar +1,7 procent av budget. Budgetavvikelserna för nämndens finansieringsdel förklaras huvudsakligen av volymavvikelser, dvs att utfallet för antal barn/elever avviker mot budgeterat antal.

Egen regi verksamhet redovisar ett överskott mot budget på +12,6 mnkr vilket motsvarar 1,4 % av budget.

Förskola i egen regi redovisar ett underskott mot budget uppgående till -3,3 mnkr där resultatenheter redovisar ett underskott på -2,2 mnkr, fastighet ett underskott på -2,1 mnkr och centrala satsningar ett överskott på 1 mnkr. Resultatenheter redovisar ett underskott beror främst på höga personalkostnader i relation till intäkterna. Resultatet jämfört med föregående års utfall har förbättrats med +2,8 mnkr då intäkterna ökat med +2,1 mnkr samtidigt som personalkostnaderna minskat med 0,7 mnkr. Intäktsökningen avser främst statsbidrag som uppgår till +3 mnkr.

Grundskola i egen regi redovisar ett överskott mot budget uppgående till 11,4 mnkr där resultatenheter redovisar ett överskott på +7,7 mnkr, fastighet ett överskott på +3,1 mnkr och centrala satsningar ett överskott på +0,6 mnkr. Resultatet jämfört med föregående års utfall har förbättrats med +13,4 mnkr. De främsta förklaringarna till detta är högre intäkter på grund av ökade volymer, penguppräknings och utökade statsbidrag. Merparten av grundskolorna visar överskott och har anpassat sina

Nettokostnad, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budgetavvikelse
Verksamhetens intäkter	-1 003 467	-969 505	33 962
Verksamhetens kostnader	2 071 788	2 069 791	-1 997
Nettokostnad	1 068 321	1 100 286	31 965
Nettokostnad per verksamhet, mnkr			
Finansiering förskola	276 869	281 446	4 577
Finansiering grundskola	624 458	638 362	13 904
Finansiering gymnasieskola	169 571	169 459	-112
Övrig verksamhet i egen regi	0	0	0
Förskola inkl ped oms och öppen fsk egen regi	3 307	0	-3 307
Grundskola egen regi	-11 360	0	11 360
Grundsärskola egen regi	-1 865	0	1 865
Gymnasieskola egen regi	-2 025	0	2 025
Kost/restaurang egen regi	-697	0	697
Utbildning centralt inklusive ledning och styrning	9 046	10 489	1 443
Politisk ledning UTN	1 017	530	-487
Totalt	1 068 321	1 100 286	31 965

kostnader till dess intäkter. Intäkterna i utfallet är högre än i budget, vilket främst beror på lågt budgeterade statsbidrag då dessa bedömdes som osäkra vid budgetläggningen. Statsbidragen till grundskolan uppgår till +21 mnkr.

Gymnasieverksamheten redovisar sammanlagt ett överskott om +2 mnkr där Värmdö gymnasium redovisar ett överskott mot budget med 1,8 mnkr och Gustavsbergs gymnasium ett överskott med +0,2 mnkr.

Utbildningssektorn centralt inklusive ledning och styrning redovisar ett överskott på +1,4 mnkr.

Politisk ledning redovisar ett underskott på -0,5 mnkr.

Årets viktiga händelser och beslut

- En workshop med temat skolutveckling i grundskolan genomfördes med förtroendevalda, tjänstemän och rektorer. Syftet med workshopen var att skapa engagemang för hur varje roll bäst stödjer långsiktig skolutveckling samt att öka samsynen. Som en fortsättning på workshopen genomfördes en studieresa till

Sandvikens kommun med temat skolutveckling genom digitalisering.

- Förtroendevalda i utbildningsnämnden besökte under våren de kommunala förskolorna och skolorna med temat språkutveckling för förskola samt läsförståelse och skrivförmåga för grundskola och gymnasium.
- Under våren har huvudmannen lämnat slutredovisningar till Skolinspektionen. Skolinspektionen har godkänt huvudmannens förbättringsåtgärder. Ett av de identifierade förbättringsområdena var systematiskt kvalitetsarbete. Under våren har en struktur och ett digitalt systemstöd för det systematiska kvalitetsarbetet arbetats fram.
- Värmdö kommun har deltagit i och fått statsbidrag för Skolverkets nationella satsningar:
  - Lärlönelyftet
  - Läslyftet
  - Bidrag för att minska barngruppernas storlek i förskolan.
  - Lovskola

Barnen leker i utegymmet i Östra Ekedal

- Lågstadiesatsningen
- Fritidshemssatsningen
- Värmdö kommun har även deltagit i följande projekt eller samarbeten:
  - SKL:s pilotprojekt om kvalitet i förskolan.
  - SKL:s satsning på matematik i grundskolorna, PISA 2015.
  - Stockholm Teaching & Learning Studie (STLS).
  - VFU handledarutbildningar i Värmdö kommun.
  - Förvaltningen och skolorna har genomfört pilotprojektet elevakter för att förbättra och underlätta stödprocesser samt hanteringen av tilläggsbelopp för både friskolor och kommunala skolor.

- All personal inom förskolan har deltagit i en satsning på systematiskt kvalitetsarbete och pedagogisk dokumentation.

Förskola

- Barnomsorg på obekvämlig arbetstid i barnets hem har införts efter beslut i utbildningsnämnden i december 2015.

Förskoleplattformen

- *Schoolsoft* har implementerats på samtliga kommunala förskolor för att underlätta kommunikationen mellan förskola och vårdnadshavarna.

Grundskola

- En mottagningsenhet för nyanlända har inrättats på Farstavikens skola. I juni beslutade utbildningsnämnden om en ny resursfördelningsmodell för nyanlända i grundskolan.

Gymnasium

- Utbildningsnämnden beslutade i april 2016 att avveckla två program på Gustavsbergs gymnasium för att möjliggöra bättre förutsättningar att bedriva utbildning anpassat till elevernas sökmönster.

Nyckeltal och statistik

Antal barn i förskola/ pedagogisk omsorg har minskat med 7 barn jämfört med föregående år och uppgår till 2 520. 74 procent av barnen går i Värmdös kommunala verksamhet och 26 procent går i fristående verksamhet. Andelen som går i Värmdös kommunala förskolor har därmed minskat med 1 procent.

Antalet grundskoleelever fortsätter att öka och uppgår till 6 142. Det är en ökning med 89 jämfört med förra året. 2016 gick 74 procent av grundskoleeleverna i Värmdös kommunala skolor, 24 procent gick i friskolor och 2 procent gick i kommunal skola i annan kommun.

Andelen elever som gick i Värmdös kommunala skolor har därmed minskat med 1 procent jämfört med 2015.

Antal gymnasieelever från Värmdö har ökat med 66 elever och uppgår till 1 609. Ökningen följer trenden med ökat antal elever. Av dessa går endast 16 procent i någon av Värmdös kommunala skolor.

Nyckeltal och statistik	2014	2015	2016
Antal förskolebarn fördelade per huvudman/verksamhet			
Kommunal förskola Värmdö	1 926	1 848	1 835
Fristående förskola	561	613	615
Kommunal förskola annan kommun	11	11	27
Kommunal pedagogisk omsorg Värmdö	35	34	23
Fristående pedagogisk omsorg	8	21	20
<i>Summa</i>	<i>2 541</i>	<i>2 527</i>	<i>2 520</i>
Grundskola Antal elever fördelat per huvudman			
Kommunal grundskola Värmdö kommun	4 431	4 483	4 519
Kommunal grundskola annan kommun	147	150	128
Fristående grundskola	1 363	1 420	1 495
<i>Summa</i>	<i>5 941</i>	<i>6 053</i>	<i>6 142</i>
Gymnasieskola Antal elever fördelat per huvudman			
Kommunal skola Värmdö	244	229	259
Kommunal skola i annan kom-mun	569	563	555
Friskola	713	751	795
<i>Summa</i>	<i>1 526</i>	<i>1 543</i>	<i>1 609</i>

Kultur och fritidsnämnden

Nämnden är finansieringsnämnd samt ansvarar för kundval och utförande av verksamhet i kommunal regi. Nämnden ansvarar för fritidsgårdar, kulturskola, idrotts-, biblioteks- och kulturverksamhet. Också drift och underhåll av anläggningar, idrottsplatser, leder, naturstigar, motionsspår samt kommunala bad och stränder ingår i nämndens ansvar. Vidare ansvarar nämnden för drift av Värmdö bibliotek, Värmdö kulturskola, Gustavsbergs Porslinsmuseum, Gustavsbergs Konsthall, Ungkulturhuset Gurraberg och fritidsgårdar. Nämnden ska stödja nya uttrycks- och verksamhetsformer i kulturlivet samt ansvara för de konstinköp och den konstnärliga utsmyckningen som kommunen finansierar.

Måloppfyllelse

● Målet är uppfyllt   ◆ Målet är delvis uppfyllt   ■ Målet är inte uppfyllt   ■ Ingen mätning

Mål	Kommentar	
En hållbar kommun		
Energiförbrukningen vid kommunens idrotts- och fritidsanläggningar ska minska	Målet bedöms inte vara uppfyllt då energiförbrukningen ökat med fyra procent.	■
Inflytande och dialog		
Samverkan och dialog med medborgare och idéburna sektorn ska öka.	Målet bedöms vara uppfyllt då samverkan och dialogen med medborgare och den idéburna sektorn har utvecklats under året. Totalt har 40 föreningsdialoger och tio samarrangemang med föreningslivet genomförts.	●
Barn och ungdomar ska uppleva ökade möjligheter att påverka nämndens verksamheter samt föreningsdriven kulturskola eller liknande.	Målet bedöms inte vara uppfyllt. Barn och ungas möjlighet att påverka kulturskolan mäts inom ramen för Våga Visa. Våga Visa-resultatet för 2016 indikerar en minskning jämfört med 2014 med avseende på möjligheten att påverka.	■
Omsorg och trygghet		
Medborgarna som anser att de har möjlighet att ta del av ett mångsidigt och kvalitativt kultur- och fritidsutbud ska öka.	Målet bedöms vara uppfyllt. Medborgarnas möjlighet att ta del av ett mångsidigt och kvalitativt kultur- och fritidsutbud bedöms överlag stabilt med mindre variationer under de senaste åren. I takt med förändringar i befolkningsutvecklingen nyanläggs anläggningar och utbudet av aktiviteter utökas.	●
Livslångt lärande för livet och arbetslivet		
Andelen medborgare som är nöjda med kultur- och fritidsutbudet i Värmdö ska öka	Målet bedöms inte vara uppfyllt. En sammanvägning av de indikatorer som används för att mäta måloppfyllelsen visar en marginellt lägre nöjdhet än föregående år. Resultatet indikerar att kvinnor generellt sett är mer nöjda med kultur- och fritidsutbudet än män.	■

Ekonomiskt resultat

Drift

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar en nettokostnad på -105,0 mnkr och ett överskott mot budget på +13,4 mnkr, motsvarande 11 procent av budget. Överskottet avser främst ett förväntat överskott för kultur- och upplevelsehuset - Porslinsfabriken på +8,8 mnkr, då byggnation pågår samt att idrotts- och fritidsanläggningar ger ett överskott på +3,5 mnkr beroende på att projektering och byggnation av nya anläggningar har en långsammare takt än planerat. Flera större investeringar kommer att färdigställas under kommande år och först då generera kostnader för drift och skötsel samt avskrivningar och ränta. Nämndens verksamheter i egen regi visar alla överskott

Nettokostnad, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budgetavvikelse
Verksamhetens intäkter	-54,7	-52,4	2,4
Verksamhetens kostnader	159,7	170,7	11,0
Nettokostnad	105,0	118,3	13,4
Nettokostnad per verksamhet, mnkr	105,0	118,3	13,4
Finansiering kulturverksamhet	41,8	51,0	9,2
Finansiering fritidsverksamhet	55,2	58,9	3,8
Kultur- och fritidsverksamhet i egen regi	0,0	0	0
Kultur och fritid centralt inkl lening och styrning	7,4	7,8	0,4
Politisk ledning	0,6	0,6	0
Totalt	105,0	118,3	13,4

eller inga avvikelser mot budget, med undantaget Värmdö kulturskola som går med underskott då färre barn och unga väljer att spela traditionella orkesterinstrument, -0,3 mnkr.

Kopp "Sailor" av Stig Lindberg

Investeringar

Flera nya anläggningar har tagits i drift under året och upprustning har skett av befintliga. Arbetet har påbörjats för att anlägga en konstgräsplan för 11-mannaspel vid Ösby och konstgräsplanen på Djurö färdigställdes under hösten liksom motionsspåret i Brunn. VärmdövalLEN har fått ny belysning och en upprustning. Grisslinge havsbad samt Grills badplats har fått nya lekställningar och grill och en ny brygganläggning med hopptorn ska uppföras vid badet. En hundlekplats vid Bosses backe i Hemmesta stod klar under sommaren. Arbetet med att utveckla kommunens spår och leder samt ridstigar har fortsatt.

Årets viktiga händelser och beslut

- Kultur- och fritidsnämndens för- eningsbidrag reviderades. Den nya bidragsformen Projektbidrag för särskild samhällsnytta infördes i syfte att stimulera aktiviteter för särskilda målgrupper.
- Utredningen *Framtidens mötesplatser för unga* resulterade bland annat i plattformen *Ung i Värmdö* och i införandet av en *Ung i Värmdö* buss.
- Ett stort antal sommarlovsaktivi- teter anordnades, bland annat vid Grisslinge havsbad. Större ung- domsarrangemang genomfördes såsom ungdomsfestivalen *Vi på Värmdö* och *Bootcamp games*. Nya verksamhets- och samar- betsformer för att möta nya mål- grupper provades, bland annat integrationsprojektet *Språkaction* och *Öppenhall*, då idrottshallar

Nyckeltal och statistik

Nyckeltal och statistik	2014	2015	2016
KULTUR			
Kulturutbud för förskola och skola			
Scenkonst och skolbio - antal tillfällen	196	174	169
Scenkonst och skolbio - antal besökare	10 570	13 529	13 286
Obligatorisk kulturskola för årskurs 1-3, antal elever	1 924	1 947	1 840
Familjeföreläsningar - antal tillfällen	10	10	10
Kulturskola - frivillig undervisning			
Antal elever i frivillig ämnesundervisning	1 805	1 699	1 795
andel pojkar	36 %	37 %	33 %
Bibliotek			
Utlån totalt	234 450	217 968	206 333
varav utlån barn	65 %	65 %	64 %
Utlån per invånare	5,9	5,3	5,0
Antal besök	199 899	185 934	178 431
Antal kulturprogram	222	280	327
Gustavsbergs Porslinsmuseum			
Antal besök	49 046	56 573	79 157
Gustavsbergs Konsthall			
Antal besök		12 247	13 906
Antal barn och unga i workshops		235	355
Ungkulturhuset Gurraberg			
Antal besök per månad i snitt	400	623	639
FRITID			
Föreningsstöd och medlemmar i ungdoms- och idrottsföreningar			
Antal bidragsberättigade medlemmar 7-20 år	19	8 711	9 004
varav flickor	44 %	44 %	45 %
Utbetalt bidrag per medlem 7-20 år (kr)	388	368	387
Idrotts- och fritidsanläggningar			
Total nettokostnad anläggningar (tkr)	39 269	38 774	38 648
Total nettokostnad för anläggningar per invånare (kr)	966	946	940

håller öppet fredag och lördag kväll samt öppna klasser i musik vid fritidsgårdar.

- 250-årsjubileet av Tryckfrihetsförordningen uppmärksammades genom aktiviteter på bibliotek, kulturskola samt en filminspelning i samarbete med föreningen Fyrhuset.
- Skriften *Värmdö natur- och kulturguide - 25 härliga utflyktsmål* färdigställdes och distribuerades till samtliga hushåll i Värmdö kommun.

- Kultur- och upplevelsehuset namngavs till Porslinsfabriken efter att medborgare fått lämna förslag.

- Utställningen *Stig Lindberg 100 år* visades på Gustavsbergs Porslinsmuseum.

Kopp "Adam" av Stig Lindberg

Vård- och omsorgsnämnd

Nämnden är finansierings- och myndighetsnämnd samt ansvarar för kundval och utförande av verksamhet i kommunal regi. Nämnden ansvarar för vård och omsorg för personer med funktionshinder och äldreomsorg. Dessutom ingår att bevaka att de vårdgivare som finns inom Värmdö kommuns produktion planerar, leder och kontrollerar sin verksamhet så att kravet på god vård och hälsa upprätthålls.

Måloppfyllelse

● Målet är uppfyllt
 ◆ Målet är delvis uppfyllt
 ■ Målet är inte uppfyllt
 ■ Ingen mätning

Mål	Kommentar	
Omsorg och trygghet		
Den enskilde och anhöriga ska ges ett gott och professionellt bemötande	Målet bedöms som delvis uppfyllt då bemötandet inte fullt bedöms uppnå målvärdet för alla verksamheter.	◆
Insatser ska ges med hög personalkontinuitet	Målet bedöms inte vara uppfyllt då personalkontinuiteten inom hemtjänsten har minskat och ligger under önskad nivå.	■
Insatser ska ges på sådant sätt att den enskildes delaktighet främjas och att den egna förmågan utvecklas eller tillvaratas	Målet bedöms vara delvis uppfyllt då en av tre indikatorer uppnår målvärdet. De två övriga indikatorerna har inga beslutade målvärden och därför kan målet inte bedömas vara helt uppfyllt.	◆
Omsorgen och vården ska präglas av hög kvalitet	Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Upplevd nöjdhet uppfyller målvärdet men övriga indikatorer saknar beslutat målvärde och därför kan målet inte bedömas vara helt uppfyllt.	◆
Insatser ska följas upp	Målet bedöms uppfyllt för myndighetssidan och delvis uppfyllt för utförarna. Därmed är målet för nämnden delvis uppfyllt.	◆
Den enskilde ska ha kännedom om och tillgång till förebyggande insatser	Information om förebyggande arbeten ges vid hembesök, genom broschyrer, hemsidan samt vid personliga möten. Kommunen erbjuder en rad förebyggande insatser. Däremot har ingen mätning genomförts för att mäta den enskildes kännedom om detsamma, varför målet inte kan bedömas.	■

Ekonomiskt resultat

Drift

Nettoreultatet för nämnden blev -22,6 mnkr, vilket innebär ett underskott på -5,4 procent. Vård- och omsorgsavdelningen (utförare egen regi) står för ett underskott om -25,7 mnkr. Nämndens finansieringsdel (Biståndsavdelningen) redovisar ett överskott på +4,7 mnkr.

Verksamheter i egen regi med största underskotten är hemtjänsten och särskilt boende. Den främsta orsaken till avvikelsen i dessa verksamheter är högre personalkostnader som avviker med -15,4 procent mot budget.

Biståndsavdelningens överskott är fördelat på äldre, +3,9 mnkr, och funktionshinder, +0,8 mnkr. Överskottet på äldresidan beror på att volymökningen inom hemtjänsten inte varit lika hög som befolkningsprognosen visade i budgetrevideringen.

Nettokostnad, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budgetavvikelse
Verksamhetens intäkter	-340,0	-345,9	-5,9
Verksamhetens kostnader	780,0	763,3	-16,7
Nettokostnad	440,0	417,4	-22,6
Nettokostnad per verksamhet, mnkr			
Finansiering äldre	244,2	248,0	3,8
Finansiering funktionshinder	155,1	155,9	0,8
IFO Stöd och service	-0,1	0	0,1
Boende LSS	3,5	0	-3,5
Personlig assistans	1,7	0	-1,7
Särskilt boende	6,4	0	-6,4
Hemtjänst	12,7	0	-12,7
Dagvård/Öppen dagverksamhet	0,5	0	-0,5
Ledning och kvalitet Vård- och omsorgsavdelningen	0,8	0	-0,8
Ledning och kvalitet VON	14,3	13,0	-1,3
Politisk ledning VON	0,8	0,5	-0,3
Totalt	440,0	417,4	-22,6

Vård i hemmet

Årets viktiga händelser och beslut

- Under året har nio möten med intresseorganisationer i Pensionärsrådet och Rådet för funktionshinderfrågor genomförts.
- Etablerad samverkan mellan tjänstemän och intresseorganisationer enligt LSS 15:7, tre möten har hållits under året.
- Resultatenheterna har varje månad genomfört ekonomiska uppföljningar tillsammans med ansvarig ekonom.
- Månadsrapportering avseende ekonomiskt utfall vid varje nämndsammanträde.
- Beslut har fattats om att omvandla 21 somatiska platser på Aleris Slottsovalen till demensplatser.
- Utbyggnaden av Djuröhemmet med 16 platser lämpade för demensomsorg är under projektering.
- Beslut har tagits om renovering av badrum på Gustavsgården enligt arbetsmiljöverkets krav.
- Nyckelfria lås började införas i hemtjänsten under hösten.
- Utvecklingsarbete avseende organisation och arbetssätt inom hemtjänst och LSS-gruppbostad är påbörjat.
- Under året har nämnden erhållit statliga stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen som nämnden beslutat ska satsas på utveckling av personcentrerat arbetssätt genom att öka bemanning och kompetens inom området aktiviteter på kommunens särskilda boenden för äldre.

Nyckeltal och statistik

Nyckeltal och statistik	2014	2015	2016
Antal personer i särskilt boende 31 dec	232	238	232
Antal personer med hemtjänst 31 dec	365	369	406
Antal personer med enbart trygghetslarm	75	99	95
Antal hemtjänsttimmar	184 253	173 872	180 540
varav i kommunal regi	58 %	48 %*	51 %
varav i privat regi	42 %	52 %*	49 %
Antal personer under året i demensdagvård	43	58	68
Antal biståndsbeslut	1 306	1 436	1 425

*avser endast september-december

Socialnämnden

Nämnden är finansieringsnämnd och ansvarig för kundval och utförande av verksamhet i kommunal regi. Nämnden ansvarar bland annat för individ- och familjeomsorg, försörjningsstöd och familjerätt. Nämnden ansvarar också för prövning och tillsyn enligt alkohollagen samt tillsyn enligt tobakslagen.

Måluppfyllelse

● Målet är uppfyllt   ◆ Målet är delvis uppfyllt   ■ Målet är inte uppfyllt   ■ Ingen mätning

Mål	Kommentar	
En hållbar kommun		
Insatser för den enskilde ska i ökad omfattning ges i hemkommunen. Utforska möjligheter till nya insatser och former av hemmaplanslösningar.	Målet bedöms inte vara uppfyllt för 2016. Processen med att utveckla nya insatser och former av hemmaplanslösningar har påbörjats under 2016.	■
Andelen hushåll med försörjningsstöd ska successivt minska genom kontinuerlig genomlysning av processerna.	Målet bedöms vara uppfyllt. Det är en lägre andel av befolkning som får försörjningsstöd under 2016 än 2015 och resultatet är även gott i jämförelse med liknande kommuner.	●
Andelen beslutade åtgärder och beviljade insatser som ej verkställs inom tre månader ska successivt minska.	Målet är uppfyllt då samtliga beslut verkställts inom tre månader.	●
Omsorg och trygghet		
Förebyggande arbete för socialt utsatta individer och grupper ska stärkas i samverkan med andra aktörer.	Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Metoden Signs of Safety har implementerats och det preventiva arbetet har utökats.	◆

Ekonomiskt resultat

Drift

Socialnämnden redovisar ett resultat på -22,6 mnkr, vilket innebär en avvikelse mot budget med -13,7 procent. Avvikelsen beror till största delen på köp av verksamhet och då placeringar av barn och unga samt vuxna med beroendeproblematik. Genomgående har dygnspriserna per placering ökat markant såväl i HVB som i familjehem beroende på mycket stor efterfrågan det senaste året.

Nämnden har även haft högre personalkostnader beroende på den stora bristen på socionomer inom socialtjänsten i hela landet. Svårigheter att rekrytera har medfört behov av att köpa bemanningstjänster. Kostnaderna för bemanningstjänster uppgick 2016 till +8,8 mnkr (3,4 mnkr 2015).

Nettokostnad, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budgetavvikelse
Verksamhetens intäkter	-180,1	-157,3	22,8
Verksamhetens kostnader	367,0	321,6	-45,4
Nettokostnad	186,9	164,3	-22,6
Nettokostnad per verksamhet, mnkr			
Ifo myndigheten	164,1	138,2	-25,9
Ifo stöd och service	12,6	11,5	-1,1
Utvecklingsavdelningen	9,4	14,1	4,7
Politisk verksamhet	0,8	0,5	-0,3
Totalt	186,9	164,3	-22,6

En del av kostnadsökningarna avser ökat uppdragförsamkommande barnenheten och kompenseras av ökade intäkter från Migrationsverket.

Under året har ett antal åtgärder identifierats för att säkerställa såväl kvalitet som resurseffektivitet. Upp-

följning av genomförandeplaner och placeringstider är prioriterade områden. Även enhetliga bedömningskriterier och minskat beroende av bemanningstjänster är viktiga faktorer för en god utveckling av verksamhet och ekonomi.

Årets viktiga händelser och beslut

- Särskild satsning gjordes under 2016 med 1 mnkr för förebyggande insatser för unga. Arbete skedde främst inom området alkohol- och drogprevention, och innebar bl.a. utökad uppsökande verksamhet hos *VärmdöPolarna* och ökad bemanning på *Mini-Maria* som är beroendemottagning för unga. I samarbete med skolan gavs information enligt specifik metod till föräldrar till elever på högstadiet.
- PRIO-medel från staten satsades på tidiga insatser för skolelever som riskerar eller redan har hög frånvaro, målsättningen är att dessa elever ska kunna fullfölja sin skolgång. En ytterligare prioriterad målgrupp är personer som behöver stöd för att behålla egen bostad.
- Arbetsmiljöverket har gjort inspektion av arbetsmiljön inom individ- och familjeomsorgen.
- Fortsatt införande och utveckling av Combine som är ett verksamhetssystem för ärendehandläggning och dokumentation. Samtliga enheter är berörda av detta.
- Under året har ett omfattande rekryteringsarbete pågått, främst avseende socionomer. Det råder brist i hela länet inom detta kompetensområde. Ett introduktionsprogram för nya socialsekreterare, särskilt nyexaminerade, är infört. Det innebär särskilt stöd och handledning under ett års tid.
- Samverkan med olika aktörer är nödvändigt i det sociala arbetet och under året har samarbete skett med landstinget, polisen, räddningstjänsten, kyrkan med flera. Även civilsamhället och föreningslivet är viktiga samarbetspartners i såväl enskilda ärenden som på strukturell nivå.

Nyckeltal och statistik

Nyckeltal och statistik	2014	2015	2016
Familjehem			
Antal placeringar	40	35	39
Antal dygn	10 067	9 011	12 526
Kostnad (tkr)	6 664	6 822	9 713
Genomsnittligt antal dygn/placering	252	257	321
Genomsnittligt pris/dygn (tkr)	662	757	775
Genomsnittligt pris/placering (tkr)	166 600	194 914	249 055
HVB			
Antal placeringar	37	53	61
Antal dygn	4 213	8 802	8 260
Kostnad (tkr)	9 988	17 931	20 268
Genomsnittligt antal dygn/placering	114	166	135
Genomsnittligt pris/dygn (kr)	2 371	2 037	2 459
Genomsnittligt pris/placering (kr)	269 946	338 321	332 271
Försörjningsstöd			
Genomsnittligt antal hushåll/månad	296	270	260
Genomsnittligt antal biståndsmånader/hushåll	6,4	6,5	6,6
Antal hushåll med försörjningsstöd >10 mån	n/a	204	187
Medelbistånd/månad (kr)	8 466	7 570	7 016
Antal biståndsmånader	3 552	3 203	3 392
Utbetalt bistånd (tkr)	30 071	24 248	23 800
Stödboende för vuxna			
Antal dygn	16 489	18 370	16 511
(varav antal dygn internt)	(11 168)	(10 915)	(9 194)
(varav antal dygn internt, %)	68 %	59 %	56 %
Kostnad (tkr)	13 336	14 070	14 047
(varav kostnad för internt stödboende, tkr)	(7 986)	(8 308)	(6 887)
Genomsnittligt pris/dygn (kr)	809	766	851
(varav genomsnittligt pris/dygn internt, kr)	(715)	(761)	(755)

- Nämnden har beslutat att uppmärksamma goda insatser eller förebilder i samhället. Utmärkelsen delas ut för första gången i samband med nationaldagsfirandet 2017.
- Verksamhetens fokus ligger på evidensbaserad metodik, det innebär att inriktningen i en del stöd- och behandlingsinsatser har förändrats. Även uppföljningen av de enskilda ärendena har förbättrats.
- En positiv trend är att antalet hushåll med försörjningsstöd har minskat.
- Dygnspriser för placeringar i HVB-hem och familjehem har ökat kraftigt.
- Nämnden har beviljat verksamhetsbidrag till *Barnens rätt i samhället* samt *Brottsofferjouren*.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för att med utgångspunkt från fullmäktiges riktlinjer samt regler i plan- och bygglagen, miljöbalken, livsmedelslagen med tillhörande lagstöd inom verksamhetsområdet, pröva frågor om anmälningar eller ansökningar om bygglov, enskilda avloppsanläggningar, strandskydd med mera. Nämnden ska också utföra fortlöpande tillsyn av regelefterlevnad inom nämndens ansvarsområden.

Måluppfyllelse

● Målet är uppfyllt   ◆ Målet är delvis uppfyllt   ■ Målet är inte uppfyllt   ▬ Ingen mätning

Mål	Kommentar	
En hållbar kommun		
Alla fastigheter i Värmdö kommun ska ha godkända avlopp år 2020.	Målet bedöms som uppfyllt för 2016. Totalt ska 8 000 avlopp ha åtgärdats vid utgången av år 2020. Under 2016 har drygt 12,5 procent av dessa inventerats; något fler än planerat.	●
Rätt från början – Nya fastighetsägare och samfällighetsföreningar ska informeras proaktivt om kommunens gällande bestämmelser om ny-, om- och tillbyggnader, miljöhänsyn samt andra regler.	Målet bedöms som uppfyllt för 2016. Öppet Hus genomfördes den 22 september där samtliga verksamheter deltog och informerade om lagstiftning, bestämmelser och de vanligaste ansökningarna. Totalt deltog 147 personer.	●
Inflytande och dialog		
All form av kommunikation med medborgarna ska präglas av hög servicegrad, tillgänglighet och lättbegriplig information.	Målet bedöms inte vara uppfyllt, då endast en av tre indikatorer uppvisar ett utfall som är i nivå med, eller högre än målvärdet.	■

Ekonomiskt resultat

Drift

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar ett överskott om +2,9 mnkr, vilket motsvarar 45 procent av nettobudgeten. Budgetöverskottet är främst föranlett av högre intäkter som genererades i samband med flera beslut i bygglovsärenden. Lägre personalkostnader pga vakanser och föräldraledigheter är också en förklaring till nämndens överskott.

Nettokostnad, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budgetavvikelse
Verksamhetens intäkter	-31,0	-29,4	1,6
Verksamhetens kostnader	34,6	35,9	1,3
Nettokostnad	3,6	6,5	2,9
Nettokostnad per verksamhet, mnkr			
Politisk ledning	0,9	1,0	0,1
Ledningsstöd	4,4	5,2	0,7
Byggheten	-5,1	-3,4	1,7
Miljöheten	3,3	4,5	1,2
Strandskydds- och avloppsenheten	0,1	-0,7	-0,8
Totalt	3,6	6,5	2,9

Årets viktiga händelser och beslut

- En utmaning under året har varit omsättning av personal där ledningen tillsammans med medarbetarna har omfördelat och omstrukturerat tillgängliga resurser. Beredskapen och villighet till förändring inom samtliga verksamhetsområden har bidragit till att effektivitet kunnat bibehållas.
- I mars tilldelades bygg- och miljöavdelningen pris som årets leanbyggare. Bland annat Malmö, Haninge, Lidingö och Åre har gjort studiebesök hos avdelningen

för att ta del av förbättrings- och utvecklingsarbetet som gjorts samt digitaliseringen med stöd av vårt verksamhets- och ärendehanteringssystem.

- ”Öppet hus”- dagen genomfördes i september och uppskattades av 150 besökare.
- Flera komplicerade ärenden har hanterats och fått stor uppmärksamhet, bland annat kan nämnas Ekbacksdeponin och tillfälliga anläggningsboenden för nyanlända.

- Inför 2016 års avloppsinventering har informationen om pågående inventering förtydligats. Det har lett till ökad medvetenhet vilket inneburit att flera på eget initiativ skickade in ansökan. Bortfallet av fastigheter som därmed inte behövde inspekteras var 46 procent att jämföra med bortfallet för år 2015 som var 25 procent .

Näringslivsnämnden

Näringslivsnämnden är finansieringsnämnd, myndighetsnämnd och ansvarar för kundval och utförande av verksamhet inom områdena SFI, integration, arbetsmarknad, näringsliv och vuxenutbildning.

Måluppfyllelse

● Målet är uppfyllt

◆ Målet är delvis uppfyllt

■ Målet är inte uppfyllt

■ Ingen mätning

Mål	Kommentar	
En hållbar kommun		
Besöksnäring och turism ska växa i hela Värmdö kommun.	Besöksnäring och turism växer i kommunen, sett till omsättning och kommersiella gästnätter. Däremot uppvisar en indikator ett dåligt utfall vilket medför att målet bedöms vara delvis uppfyllt.	◆
Utvecklad service till våra företagare, företagervänligt bemötande. Värmdö kommun ska vara bland de 50 bästa i SN:s ranking 2015/2016.	Målet bedöms inte vara uppfyllt. Ett omfattande arbete har genomförts för att skapa ett gott företagsklimat men i Svenskt Näringslivs ranking hamnar Värmdö på 182:e plats vilket är en försämring från 2015.	■
Livslångt lärande för livet och arbetslivet		
Individens kompetens (utbildning och erfarenhet) ska i större utsträckning kunna matchas till arbetsgivares behov.	Målet bedöms vara delvis uppfyllt då fyra av sju indikatorer når upp till målvärdet.	◆
Vuxenutbildningen ska tillgodose värmdöbornas behov av kunskapsutveckling och livslångt lärande.	Målet bedöms inte vara uppfyllt då majoriteten av indikatorerna uppvisar en negativ trend.	■

Ekonomiskt resultat

Drift

Näringslivsnämnden visar ett överskott på +1,4 mnkr jämfört med budget. Komvux visar ett överskott på totalt +1,9 mnkr. Komvux resultat beror dels på att verksamheten, i avsaknad av skolpeng och volymkompensation för SFI och Lär vux, fått full täckning för dessa kostnader, dels på ej budgeterade intäkter för lärlingsutbildning. En åtgärdsplan för att balansera Komvux ackumulerade underskott startades upp under början av 2016, där föreslagna åtgärder innebar att Komvux Värmdö beräknades visa nollresultat under året. Först 2017, då åtgärderna haft full effekt, uppskattades verksamheten gå med överskott och kunna påbörja återbetalningen. I och med 2016 års positiva helårsresultat om 1,9 mnkr kan återbetalning av det ackumulerade underskottet påbörjas tidigare än beräknat.

Vuxenutbildningsenheten visar ett underskott på -1,3 mnkr som till stor del avser interna köp av SFI och Lär vux, i enlighet med vad Näringslivsnämnden tidigare förutsett.

Arbetsmarknad och Integrationsenheten visar ett mindre underskott, vilket till stor del beror på att för-

säljningsintäkter inom caféverksamheten inte täcker kostnaderna.

Näringsliv och besöksnäringsenheten visar ett överskott, vilket beror på vakanser och lägre konsultkostnader.

Tillväxtavdelningens administrativa enhet visar ett överskott, vilket förklaras av att strategiska utvecklingsinsatser senarelagts.

Årets viktiga händelser och beslut

- Det evakueringsboende som kommunen drev för Migrationsverkets räkning stängdes den 31 januari 2016.
- Den 1 mars 2016 trädde den nya bosättningslagen i kraft. För att klara lagens bosättningskrav har ett tillfälligt boende öppnats i befintliga lokaler och tre boendeområden byggts. Det tillfälliga boendet stängdes den 31 januari 2017.
- Ekonomisk genomlysning av verksamheten på Komvux har genomförts vilket inneburit att den ekonomiska styrningen av verksamheten förbättrats. Beslutad

åtgärdsplan för Komvux har genomförts.

- Auktorisationsmodellen för kundval inom grundläggande- och gymnasial vuxenutbildning har sjuöatts. Näringslivsnämnden har fattat beslut om att införa auktorisationsmodell för kundval inom SFI från 2017.
- Näringslivsnämnden har under 2016 åtgärdat samtliga förelägganden från skolinspektionen.
- Näringslivsstrategi för 2017-2020 har tagits fram enligt beslutad process.
- Antalet SFI-elever har ökat markant.
- Komvux Värmdö beviljades ytterligare en yrkeshögskoleutbildning i bygglovshandläggning.

Nettokostnad, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budgetavvikelse
Verksamhetens intäkter	-33,9	-32,9	1,0
Verksamhetens kostnader	69,5	69,8	0,4
Nettokostnad	35,6	36,9	1,4
Nettokostnad per verksamhet, mnkr			
Politisk ledning	0,7	0,5	-0,2
Ledning	1,9	2,4	0,6
Näringsliv och besöksnäring	5,1	5,7	0,6
Arbetsmarknad och integration	7,0	6,8	-0,2
Vuxenutbildning (beställare)	22,0	20,7	-1,3
Komvux (Utförare)	-1,9	0,0	1,9
VärNa	0,8	0,8	0,0
Totalt	35,6	36,9	1,4

Teknisk nämnd

Tekniska nämnden ansvarar för följande verksamhetsområden: trafik, renhållning och snöröjning, kommunalt vatten och avlopp samt gatu- och parkfrågor. Nämndens ansvar innefattar drift och nyanläggning beträffande renhållning, VA-verksamhet, väghållning, operativa trafik- och lokala kollektivtrafikfrågor, samt skötsel av skogs- och parkmark. Nämnden ansvarar också för de fastigheter som har kommunala anläggningar/verksamhetslokaler.

Måluppfyllelse

● Målet är uppfyllt   ◆ Målet är delvis uppfyllt   ■ Målet är inte uppfyllt   ■ Ingen mätning

Mål	Kommentar	
En hållbar kommun		
Antalet anslutna kunder till kommunens VA-nät ska öka	Målet bedöms vara uppfyllt då 392 nya kunder anslutits till VA-nätet under 2016.	●
Minskad andel uppvärmning av kommunens verksamhetslokaler med fossila bränslen (olja).	Målet bedöms som uppfyllt då tre oljepannor (motsvarande 18 procent) ersatts med mer miljövänliga alternativ. Nu återstår fem anläggningar att konvertera innan 2020.	●
Resurshushållning		
Andel bruna tunnor för matavfall ska öka.	Målet bedöms vara uppfyllt. Under 2016 har 210 nya tunnor för matavfall satts ut, men antal hushåll har ökat med 1290 stycken, då flerbostadshus kan ha en matavfallstunna men många kunder.	●

Ekonomiskt resultat

Drift

Tekniska nämndens skattefinansierade verksamhet är överlag i balans med budget. Verksamheterna visar ett sammanlagt budgetöverskott om +3,2 mnkr. Överskottet är till stor del hänförligt till personalrelaterade poster men påverkas även bl.a. av ökad produktion av nybyggnadskartor samt händelser av engångskaraktär.

Vatten och avlopp (VA) samt Renhållning (RH) redovisas separat och ingår inte i kommunens resultat. Dessa verksamheter balanserar sina resultat inom verksamheten, för VA +0,4 mnkr och RH +3,6 mnkr.

VA-verksamheten redovisar ett överskott på +0,4 mnkr samtidigt som VA-utbyggnaden går långsammare än beräknat p.g.a. brist på lagakraftvunna detaljplaner.

Renhållningsverksamheten redovisar ett överskott om +3,6 mnkr. Den löpande verksamheten visar dock ett stort underskott p.g.a. obalans mellan taxeuttag och verksamhetskostnader. Överskottet beror istället på att RH-kollektivet, genom slamverksamheten, har fått retroaktiv kostnadstäckning för skadestånd och förlikningsförhandlingar avseende en upphandlingstvist som avgjordes år 2014.

Nettokostnad, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budgetavvikelse
Verksamhetens intäkter	-246,4	-234,9	11,5
Verksamhetens kostnader	274,7	266,5	-8,3
Nettokostnad	28,3	31,6	3,2
Nettokostnad per verksamhet, mnkr			
Politisk ledning	0,6	0,5	-0,1
Samordning och kvalitet	6,8	8,0	1,2
Fastighet	-11,2	-10,4	0,8
Teknisk drift	32,1	33,4	1,3
Totalt skattefinansierad verksamhet	28,3	31,6	3,2
Vatten och avlopp	0,0	1,7	4,6
Renhållning	0,0	1,7	1,7
Totalt taxefinansierad verksamhet	0,0	6,3	6,3
Nettokostnad per verksamhet, mnkr			
Kostnader	Intäkter	Resultat	
Vatten och avlopp	101,2	106,2	5,0
Renhållning	62,5	67,9	5,4
Totalt taxefinansierad verksamhet	163,7	176,1	10,4

Medarbetare i Värmdö kommun håller parker och rabatter fina

Investeringar

Den skattefinansierade verksamheten har investerat för 149 mnkr. Bland de större posterna återfinns Farstavikens skola/Kvarnbergsskolan, energiåtgärder, brandlarm, reinvesteringar i fastigheter samt utbyggnad av gång- och cykelvägar. Den taxefinansierade VA-verksamheten har investerat 97,5 mnkr, främst i utbyggnad av VA-ledningar inom områden som exempelvis Brunn, centrala Gustavsberg och Herrviksnäs-Strömman. Den taxefinansierade RH-verksamheten har investerat för 1,5 mnkr.

Årets viktiga händelser och beslut

- I augusti uppstod problem med inkommande vattenledningar vilket medförde att ca 70 procent av kommunens invånare fick koka sitt vatten under en period av fem dagar. Orsaken var att Nacka kommun hade problem med sitt ledningsnät. Eftersom Värmdös dricksvatten transiteras genom Nackas nät uppstod samma problem inom kommunen.
- VA-utbyggnad på Gamla Brunnsvägen, Varvsvägen, Entreprenadvägen samt Östra Mörtån har påbörjats och utbyggnad av dagvattendammen vid Näsuddsvägen är färdigställd.
- Ett antal VA-utbyggnadsprojekt har upphandlats under året, bl.a. har entreprenör för utbyggnad i Östra Mörtån, Korpholmen, Entreprenadvägen, Kovik-Skevik samt Varvsvägen antagits.

- Första etappen av gemensamma anläggningar har färdigställts inom Porslinskvarteren.
- Stora resurser har lagts på att ordna boende/lokaler till nyanlända i kommunen under hela 2016.
- Arbetet med att ta fram handlingar för en gemensam kretsloppscentral med Nacka kommun har fortgått med fokus på planarbetet och de tillstånd som behövs för anläggningen.
- Entreprenör för behandling av matavfall är upphandlad i samarbete med Nacka kommun och Tyresö kommun.
- Upphandling av slamentreprenörer är klar.
- Strategisk partnering avseende byggprojekt har startats upp och pågår.
- Kommunens nya system för intern-GIS, Kikarn, är implementerat.
- Beställda och levererade förenklade nybyggnadskartor har ökat kraftigt (76 procent).
- Ytterligare primärkarta över kommunen, ca 9000 hektar, har tagits fram.
- Slyröjning kunde utföras under den milda delen av vintern.
- Sandupptagning utfördes för första året med egna resurser.
- Skrotbilar har tagits bort i större utsträckning än tidigare år.

Nyckeltal och statistik

Nyckeltal och statistik	2014	2015	2016
Folkbokförda m. kommunalt VA (antal)	26 979	27 693	28 275
VA-abonnenter/anläggningar (antal)	6 053	6 177	6 277
Debiterad mängd vatten, (m3)	1 643 352	1 684 519	1 725 642
Egen producerat vatten, (m3)	729 185	706 430	682 009
Köpt Stockholmsvatten, (m3)	1 132 407	1 301 758	1 322 704
Avloppsvatten till Käppala (m3)	1 697 418	2 061 741	2 176 202
Mottaget brunnsslam, Tjustvik (m3)	55 900	60 288	59 074
LTA-enheter (antal)	742	807	852
Vattenledning (km)	308	317	310
Spillvattenledning (km)	320	329	323
Dagvattenledning (km)	88	97	95
Abonnemang, enfamiljshushåll (antal)	22 209	22 326	22 487
varav matavfall	3 017	3 898	4 043
Abonnemang, flerfamiljshushåll (antal)	5 976	6 277	6 829
varav matavfall	1 440	2 320	3 523
Slamkunder fastland (antal)	8 600	8 379	8 461
Slamkunder skärgård (antal)	1 090	1 111	1 195
Sopmajor (antal)	48	48	48
Hushållsavfall (ton/år)	10 081	9 822	9 730
Matavfall (ton/år)	487	723	824
Grovavfall (ton/år)	10 490	11 724	11 127
Utsorterat grovavfall (ton/år)	4 560	5 284	4 392
Slamtömningar fastland (st/år)	16 700	18 403	19 442
Slamtömningar skärgård (st/år)	990	702	1 049
Nybyggnadskartor (antal)	297	1 042	1 644
Gång- och cykelväg totalt (km)	51,9	52,7	52,7
Belysningspunkter totalt, (antal)	2 541	2 626	2 708

*Jämförelsetalen för 2014 och 2015 har förändrats pga. ny metod för beräkningen.

Koncern Värmdö kommun

Kommunhuset i Värmdö AB ägs av Värmdö kommun och utgör moderbolag för kommunens aktiebolag. I koncernen finns tre aktiva dotterbolag och ett vilande. Tillsammans med kommunens nämnder utgör bolagen kommunkoncernen. Bolagen bedriver kommunal verksamhet genom att erbjuda medborgarna service och tjänster som bostäder, hamnanläggningar samt simhall.

Kommunhuset i Värmdö AB

Kommunhuset i Värmdö AB äger och förvaltar aktier i aktiebolag som Värmdö kommun använder för sin verksamhet. Bolaget ska genom koncernbildningen åstadkomma en samordning för optimalt resursutnyttjande. Aktiekapitalet uppgår till 60 mnkr.

Moderbolaget uppvisar ett resultat på -0,1 mnkr. Detta efter att ha lämnat ett koncernbidrag till Gustavsbergsbadet AB om 8,1 mnkr och samtidigt erhållit ett koncernbidrag från Värmdö Hamnar AB om 2,5 mnkr. Det är första gången koncernbidrag lämnats på detta sätt, därigenom har Värmdö kommun inte behövt utge driftbidrag till Gustavsbergsbadet. Koncernen som helhet uppvisar en vinst på 77,2 mnkr, vilket är 65,2 mnkr högre än 2015.

VärmdöBostäder AB

VärmdöBostäder äger och förvaltar hyresbostäder i Gustavsberg, Hemmesta, Brunn, Stavnäs och Djurö inom Värmdö kommun, samt närbutiker och andra lokaler utgörande komplement till bostadsbeståndet. Bolaget svarar för ca 12 procent av antalet helårsbostäder i kommunen. Från och med den 1 december 2015 innehar Rikshem Bostäder Holding AB 49 procent av aktierna i VärmdöBostäder AB och Kommunhuset i Värmdö AB innehar 51 procent. Aktiekapitalet uppgår till 25 mnkr.

Årets investeringar har legat på en nivå som väsentligt överstiger fjolårrets, 28,3 mnkr (2015: 9 mnkr).

Planarbete inför nybyggnation pågår och har fortskridit längst i Munkmoraområdet, Gustavsberg och Brunns centrum på Ingarö. Parallellt pågår ett omfattande planar-

bete inom bolaget som på sikt skall generera nya möjligheter att producera bostäder. Konvertering av lägenhetsförråd till 42 bostadslägenheter har påbörjats i Munkmora.

Årets resultat uppgår till +68,4 (8,1) mnkr och kan i stor utsträckning förklaras av återföringar av fastighetsnedskrivningar samt höga realisationsvinster. Siffran utgör 100 procent av VärmdöBostäder AB:s redovisade resultat. Detta utifrån rådande redovisningsprinciper och att Kommunhuset i Värmdö AB är majoritetsägare, även om Rikshem de facto äger 49 procent av aktierna i bolaget. Koncernens resultat, enligt ovan, är angivet enligt samma princip.

Värmdö Hamnar AB

Värmdö Hamnar AB äger, förvaltar och vidareutvecklar fastigheter och hamnanläggningar i Värmdö kommun. Bolaget arrenderar ut mark för parkering, båtuppställning, gods- och sophertering. Bostäder och loka-

ler hyrs ut liksom båt- och kajplatser. Aktiekapitalet uppgår till +7,8 mnkr.

Årets resultat uppgår till 1,6 mnkr (3,0) mnkr, efter att bolaget lämnat ett koncernbidrag till moderbolaget om +2,5 mnkr. Bolagets investeringar uppgår till +3,7 (7,9) mnkr och avser till övervägande del Stavnäs Vinterhamn samt ombyggnation av verksamhetslokaler.

Gustavsbergsbadet AB

Bolaget driver och utvecklar verksamheten i Gustavsbergsbadets bad- och friskvårdsanläggning. Verksamheten erbjuder ett brett utbud av bad, motions-, friskvårds- och hälsoaktiviteter och ska ses som en del av det hälsopreventiva arbetet i kommunen.

Antalet besökande under året uppgick till knappt 221 000, vilket är en ökning med ca 5 000 jämfört med 2015. Bolaget redovisar efter erhållit koncernbidrag om 8,1 mnkr (det kommunala driftbidraget till bolaget uppgick 2015 till 7,3 mnkr) ett resultat på +/- 0 vilket är i nivå med tidigare års resultat.

Värmdö Kommun

Kommunstyrelsens Ordförande Monica Pettersson	Antal anställda 2 621	Balansomslutning 3 922 mnkr
Kommundirektör Stellan Folkesson	Årets resultat 157,2 mnkr	Soliditet 29,8%
	Investeringsvolym 380,3 mnkr	

Kommunhuset i Värmdö AB

Ordförande Anders Bergman	Ägarandel 100 %	Bolaget agerar endast som moderbolag och bedriver ingen egen verksamhet
VD Stellan Folkesson	Balansomslutning 756,2 mnkr (748,6 mnkr)	

Värmdö Bostäder AB

Ordförande
Jonas Nilsson
fram till 2016-12-16

VD
Anders Hörnqvist

Antal anställda
(22) 24

Ägarandel
51 %

Omsättning
187,9 mnkr (175,2 mnkr)

Årets resultat
68,4 mnkr (8,1 mnkr)

Investeringsvolym
28,3 mnkr (9,0 mnkr)

Balansomslutning
883,7 mnkr (833,2 mnkr)

Soliditet
29,3 % (22,0 %)

Värmdö Hamnar AB

Ordförande
Björn Ulfvin

VD
Michael Larkner

Antal anställda
3,25 (3)

Ägarandel
100 %

Omsättning
15,1 mnkr (14,5 mnkr)

Årets resultat
1,6 mnkr (3,0 mnkr)

Investeringsvolym
3,7 mnkr

Balansomslutning
113,7 mnkr (110,3 mnkr)

Soliditet
17,7 % (16,8 %)

Gustavsbergsbadet AB

Ordförande
Affi Stork

VD
Elisabeth Strömberg

Antal anställda
17

Ägarandel
100 %

Omsättning
20,1 mnkr (19,6 mnkr*)

Årets resultat
0,0 mnkr

Investeringsvolym
0,4 mnkr

Balansomslutning
113,4 mnkr (115,0 mnkr)

Soliditet
22,4 % (22,1 %)

*) *Exklusive driftbidrag från Värmdö kommun*

Gustavsbergs Porslinsmuseum AB

Bolaget är vilande sedan 2015-01-01

Gustavsbergsprojektet

Flygfoto över Porslins kvarteren i Gustavsberg. Fotot är taget februari 2016. I dagsläget är många av bostäderna klara och ca 400 lägenheter inflyttade.

De stora satsningar som pågår inom Gustavsbergsprojektet ska leda till att Gustavsberg blir en modernare tätort, där bland annat det fina läget vid Farstaviken, de gamla bruksmiljöerna och utbudet av natur, rekreation och kultur i närområdet ska utvecklas och förädlas. De spännande industrihistoriska miljöerna i centrala Gustavsberg ska utvecklas till en unik och trivsamt boendemiljö. Projektet innebär en omfattande stadsutveckling där det planeras för bland annat bostäder, offentliga platser, handel, förskola, församlingshem, en stadspark samt en ny bussterminal.

Projektet har delats upp i olika områden; Porslins kvarteren, Centrum inklusive Stadsparken, Kvarnbergs terrassen, Vattentornsberget, Strandvik, Mariaterrassen och Gustavsbergs hamn. Projektet har gått in i en genomförandefas genom att tre av detaljplanerna vunnit laga kraft;

Porslins kvarteren och Strandvik är under genomförande medan Mariaterrassen är genomförd.

I Porslins kvarteren där ca 1 700 lägenheter kommer att byggas, påbörjas omvandlingen av Gustavsberg till en av regionens mest attraktiva boendemiljöer. Detaljplanen vann laga kraft sommaren 2013. Under året har kommunen arbetat med att samordna byggherrarna, genomföra fastighetsregleringar och köp och försäljning av fastigheter samt uppföljning av miljöprogram och gestaltungsprogram. Utbyggnaden av de kommunala anläggningarna i området så som gator, park och teknisk infrastruktur pågår för fullt. För flera av kvarteren i området har byggherrarna ansökt om och beviljats bygglov och även kommit långt med byggnationen av bostäderna, i dagsläget är ca 400 lägenheter inflyttade.

Detaljplanen för Strandvik vann laga kraft i september 2016 och har nu gått in i ett genomförandeskede. Strandvik syftar till att komplettera den vackra och omtyckta platsen norr om Farstaviken med bostäder, att tillgängliggöra parken för allmänheten samt att utveckla båtlivet.

Parallella arkitektuppdrag har pågått under 2016 och stora delar av resultatet kommer att ligga till grund för det kommande detaljplanearbetet med Gustavsbergs centrum inklusive Stadsparken, Vattentornsberget och Kråkberget.

Ekonomisk sammansättning

Resultaträkning

Tkr		Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Verksamhetens intäkter	Not 1	770 024	686 396	949 720	857 507
Jämförelsestörande poster	Not 2	30 706	22 600	30 706	22 600
Verksamhetens kostnader	Not 3	-2 674 794	-2 521 769	-2 785 617	-2 626 165
Avskrivningar	Not 4	-95 830	-90 674	-59 563	-119 039
Verksamhetens nettokostnader		-1 969 894	-1 903 447	-1 864 754	-1 865 097
Skatteintäkter	Not 5	1 975 133	1 860 795	1 975 133	1 860 795
Bidrag från utjämningsystemen och generella statliga bidrag	Not 6	218 102	214 969	218 102	214 969
Avgifter i utjämningsystemen	Not 7	-42 668	-47 971	-42 668	-47 971
Finansiella intäkter	Not 8	5 992	5 867	2 008	333
Finansiella kostnader	Not 9	-29 490	-30 154	-30 674	-44 234
Resultat efter skatter och finansnetto		157 175	100 059	257 147	118 795
Uppskjuten skatt		–	–	-20 431	-88
Skatt		–	–	-1 671	-5 150
Årets resultat		157 175	100 059	235 045	113 557
<i>Varav Minoritetens andel</i>		–	–	33 503	-1 744

Utsiktstorn vid Hemmesta sjöäng

Betalningsflödesrapport

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	157 175	100 059	235 045	113 557
<i>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet</i>				
Avskrivningar	95 830	90 674	59 563	119 039
Fusionsdifferens	–	–	–	52
Avrundningsdifferens	–	–	–	2
Minskning / ökning av avsättningar	14 331	15 810	14 331	15810
Minskning/Ökning av uppskjuten skatt	–	–	13075	1 139
Effekt av avskrivning på uthyrd expl. Fastighet	-111	-111	-118	-111
Effekt av nedskrivning av anläggningstillgångar	-547	1	-433	–
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	266 678	206 433	321 463	249 488
Förändring i rörelsekapital				
Förändring av fordringar	-51 647	-33 139	-54 023	-36 690
Förändring av lager och exploateringsfastigheter	-12 998	1 211	-13 171	1 525
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-64 645	-31 928	-67 194	-35 165
Investeringsverksamheten				
Förvärv immateriella och materiella anläggningstillgångar	-380 260	-294 528	-412 627	-311 992
Försäljningsinkomster och bidrag materiella anläggningstillgångar	27 858	–	30 855	16 792
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-352 402	-294 528	-381 772	-295 200
Finansieringsverksamheten				
Förändring av finansiella tillgångar	–	–	7 164	702 883
Förändring av långfristig utlåning	7 806	20 628	1 447	1 736
Förändring av nettolåneskuld	71 808	180 122	-647 644	187 180
Nettoinvestering i aktier	–	-4 087	40	-18 263
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	79 614	196 663	-638 993	873 536
Total kassaflöde	-70 755	76 640	-766 496	792 659
Likvida medel vid årets början	153 138	76 498	931 581	138 922
Likvida medel vid årets slut	82 383	153 138	165 085	931 581
Förändring i kassa enligt BR	-70 755	76 640	-766 496	792 659

Balansräkning

Tkr	Not	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	Not 10	12 475	12 051	12 540	12 132
Mark, fastigheter och anläggningar	Not 11	2 541 164	2 499 605	3 457 412	3 355 559
Övervärde på fastigheter	Not 12	-	-	6 238	7 921
Maskiner och inventarier	Not 13	45 883	49 368	64 746	69 891
Förbättringsutgifter på fastigheter ej ägda av kommunen	Not 14	1 049	2 837	1 049	2 837
Pågående nyanläggningar	Not 15	550 935	330 415	574 786	345 671
Finansiella anläggningstillgångar	Not 16	257 782	265 588	48 994	57 645
Summa anläggningstillgångar		3 409 288	3 159 864	4 165 765	3 851 656
Omsättningstillgångar					
Lager och exploateringsfastigheter	Not 17	118 847	105 849	157 063	143 892
Övriga kortfristiga fordringar	Not 18	311 644	259 997	304 794	250 771
Kassa och bank		82 383	153 138	165 085	931 581
Summa omsättningstillgångar		512 874	518 984	626 942	1 326 244
SUMMA TILLGÅNGAR		3 922 162	3 678 848	4 792 707	5 177 900
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	Not 19	1 012 214	907 330	1 864 321	1 745 939
Årets resultat	Not 19	157 175	100 059	235 045	113 557
Summa eget kapital		1 169 389	1 007 389	2 099 366	1 859 496
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	Not 20	233 063	218 732	233 063	218 732
Avsättning för uppskjuten skatt		-	-	19 162	6 087
Summa avsättningar		233 063	218 732	252 225	224 819
Skulder					
Långfristiga skulder	Not 21	2 055 605	2 018 575	1 919 155	2 606 943
Kortfristiga skulder	Not 22	464 105	434 152	521 961	486 642
Summa skulder		2 519 710	2 452 727	2 441 116	3 093 585
SUMMA EGET KAPITALAVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 922 162	3 678 848	4 792 707	5 177 900
STÄLLDA SÄKERHETER					
Fastighetsinteckningar		Inga	Inga	322 940	188 195
ANSVARSFÖRBINDELSER					
Borgensengagemang	Not 23	282 931	453 764	31 136	32 615
Pensionsförpliktelser	Not 24	533 823	552 910	533 823	552 910

Kommunen Driftredovisning

Nämnd/styrelse Tkr	Intäkter		Kostnader		Netto	
	Redovisning	Avvikelse	Redovisning	Avvikelse	Redovisning	Avvikelse
		mot budget		mot budget		mot budget
Kommunfullmäktige	0	0	6 984	-584	6 984	-584
Överförmyndarnämnd	-3 381	1 567	6 280	-1 802	2 899	-235
Kommunstyrelse	-113 049	13 697	237 906	16 962	124 857	30 659
Utbildningsnämnd	-1 003 466	33 961	2 071 788	-1 998	1 068 322	31 963
Kultur- och fritidsnämnd	-54 743	2 328	159 668	11 042	104 925	13 370
Vård- och omsorgsnämnd	-343 005	-2 583	783 006	-19 986	440 001	-22 569
Socialnämnd	-180 066	22 769	366 998	-45 337	186 932	-22 568
Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnd	-31 007	1 607	34 633	1 315	3 626	2 922
Näringslivsnämnd	-33 890	1 308	69 479	52	35 589	1 360
Teknisk nämnd, skattefinansierad	-246 433	11 495	274 757	-8 256	28 324	3 239
Renhållning (taxefinansierad)	-62 523	-5 430	62 523	9 093	0	3 663
VA (taxefinansierad)	-101 218	-5 275	101 218	5 585	0	310
Summa nämnder/styrelser inkl VA och Renhållning	-2 172 781	75 444	4 175 240	-33 914	2 002 459	41 530
Finansiering						
TOTALT	-2 172 781	75 444	4 175 240	-33 914	2 002 459	41 530

Kommunen Investeringsredovisning

Nämnd/styrelse, Tkr	Netto	Årets budget	Årets budget (inkl överföring av oförbrukade budgetmedel)	Resterande budgetmedel
Kommunfullmäktige	–	–	–	–
Överförmyndarnämnd	–	–	–	–
Kommunstyrelse	113 853	53 000	489 091	375 238
Utbildningsnämnd	6 687	15 000	15 000	8 313
Kultur- och fritidsnämnd	10 670	12 000	25 990	15 320
Vård- och omsorgsnämnd	869	0	0	-869
Socialnämnd	–	–	–	–
Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnd	–	–	–	–
Näringslivsnämnd	–	–	–	–
Teknisk nämnd, skattefinansierad	149 093	39 275	395 917	246 824
Teknisk nämnd, taxefinansierad	99 088	119 614	299 188	200 100
Summa investeringar	380 260	238 889	1 225 186	844 926

Noter

Noter resultaträkning

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens intäkter enligt driftsredovisning	2 172 793	2 058 864	917 517	851 390
<i>Avgår:</i>				
Interna förvaltningsersättningar	-1 429 219	-1 389 969	–	–
Verksamhetens externa intäkter	743 574	668 895	917 517	851 390
<i>vilka består av:</i>				
Försäljningsmedel	14 878	13 227	18 312	32 353
Taxor och avgifter	256 249	264 025	257 019	264 025
Hyror & arrenden	72 364	74 857	225 565	240 773
Bidrag	267 663	188 556	284 990	190 237
Försäljning av verksamheter	132 222	126 408	131 433	117 803
Försäljning av anläggningstillgångar	193	1 820	193	6 198
Finansiella intäkter	5	0	5	0
<i>Tillkommer finansförvaltningens poster:</i>				
Statsbidrag maxtaxan	15 128	16 127	–	–
Statsbidrag kvalitetssäkring	2 583	2 580	–	–
Bostadsbyggnadsbidrag	7 979	–	7 979	–
Övriga intäkter	478	-1 494	23 942	5 830
Finansiella intäkter	294	288	294	288
Verksamhetens externa intäkter	770 024	686 396	949 720	857 507
Not 2 Jämförelsestörande poster				
Vinst / Förlust vid fastighetsförsäljning	23 914	10 430	23 914	10 430
Vinst / Förlust vid exploateringsfastighetsförsäljning	-60	225	-60	225
Gatukostnadsersättningar	6 852	–	6 852	–
Återbetalning AFA försäkring 2004	–	11 945	–	11 945
Summa	30 706	22 600	30 706	22 600
Not 3 Verksamhetens kostnader				
Verksamhetens kostnader	-4 175 251	-3 984 280	-2 785 617	-2 626 172
<i>Avgår verksamhetskostnader som särredovisas:</i>				
Interna förvaltningskostnader	1 435 080	1 407 701	–	–
Avskrivning på anläggningstillgångar	95 830	90 674	–	–
Pensionskostnad redovisad på verksamheterna	50 533	47 676	–	–
Löneskatt på årets pensionskostnad	12 022	11 270	–	–
Verksamhetens externa kostnader	-2 581 786	-2 426 959	-2 785 617	-2 626 172
<i>vilka består av:</i>				
Kostnader – utgifter	-1 057 405	-978 801	-1 145 818	-1 063 980
Kostnader för arbetskraft	-1 244 557	-1 171 496	-1 366 128	-1 287 594
Övriga verksamhetskostnader	-278 789	-276 257	-272 636	-274 186
Finansiella kostnader	-1 035	-405	-1 035	-405

Not 3 fortsätter på nästa sida

fortsättn. Not 3

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Årets pensionskostnad	-58 570	-53 844	-	-
Löneskatt på årets pensionskostnad	-14 557	-13 446	-	-
Omställningsförsäkring KOM-KL	70	-22	-	-
<i>Tillkommer finansförvaltningens poster</i>				
Lämnade bidrag till ägda bolag	-	-7 291	-	-
Personalkostnader	68	44	-	-
Övriga kostnader	-919	-684	-	-
Utbetalade pensioner, premier	-25 658	-24 930	-	-
Löneskatt på pensioner, premier	-6 231	-6 041	-	-
Interna förda till investeringsredovisning	12 777	11 404	-	-
Verksamhetens externa kostnader	-2 674 806	-2 521 769	-2 785 617	-2 626 165

Not 4 Avskrivningar

Årets avskrivning på förvärvade immateriella tillgångar	-3 869	-4 106	-3 885	-4 106
Årets avskrivning mark, fastigheter och anläggningar	-74 190	-69 115	-100 039	-94 596
Årets avskrivning maskiner och inventarier	-14 729	-15 207	-17 763	-18 251
Årets avskrivning förbättringsutgifter på fastigheter ej ägda av kommunen	-1 055	-1 270	-1 055	-1 270
Årets avskrivning av uthyrd exploateringsfastighet	-	-111	-	-111
Nedskrivning av aktier och andelar	-	-	-	-
Utrangeringar	-1 987	-865	-1 987	-865
Återföring av tidigare nedskrivningar	-	-	65 166	160
Summa	-95 830	-90 674	-59 563	-119 039

Not 5 Skatteintäkter

Kommunalskatt	1 981 877	1 862 135	1 981 877	1 862 135
Skatteavräkning	-6 744	-1 340	-6 744	-1 340
Summa	1 975 133	1 860 795	1 975 133	1 860 795

Not 6 Bidrag från utjämningsystemen och generella statliga bidrag inklusive fastighetsavgift

Inkomstutjämningsbidrag	11 684	16 853	11 684	16 853
Strukturbidrag	-	4 193	-	4 193
Regleringsbidrag	-	-	-	-
Kostnadsutjämningsbidrag	108 109	99 787	108 109	99 787
Kommunal fastighetsavgift	94 747	90 802	94 747	90 802
Kompensation för höjda sociala avgifter	-	3 037	-	3 037
Engångsmedel med anledning av flyktingsituationen	3 562	297	3 562	297
Summa	218 102	214 969	218 102	214 969

Not 7 Avgifter i utjämningsystemen

Avgift till LSS-utjämning	-41 265	-46 410	-41 265	-46 410
Regleringsavgift	-1 403	-1 561	-1 403	-1 561
Summa	-42 668	-47 971	-42 668	-47 971

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Not 8 Finansiella intäkter				
Räntor på utlämnade medel	2 716	4 209	96	153
Övriga finansiella intäkter	3 276	1 658	1 912	180
Summa	5 992	5 867	2 008	333
Not 9 Finansiella kostnader				
Räntor på långfristiga lån	-27 436	-27 113	-28 378	-40 859
Basbeloppsuppräknning pensionsskuld	-	-321	-	-321
Ränta årets pensionsskuld	-1 999	-2 513	-1 999	-2 513
Övriga räntekostnader	-55	-207	-297	-541
Summa	-29 490	-30 154	-30 674	-44 234

Noter balansräkning

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Not 10 Immateriella tillgångar				
Förvärvade immateriella tillgångar				
Ingående värde	8 940	10 748	9 021	10 748
Årets investeringar från pågående nyanläggningar	2 668	2 298	2 668	2 298
Årets investering	-	-	-	81
Avskrivningar	-3 869	-4 106	-3 885	-4 106
Bokfört värde förvärvade immateriella tillgångar	7 739	8 940	7 804	9 021
Immateriella tillgångar				
Ledningsrätter				
Ingående värde	3 111	3 112	3 111	3 112
Rättning av fel	-	-	-	-
Årets investering	1 625	-	1 625	-
Bokfört värde förvärvade immateriella tillgångar	4 736	3 111	4 736	3 111
BOKFÖRT VÄRDE TOTALT IMMATERIELLA	12 475	12 051	12 540	12 132
IMMATERIELLA TILLGÅNGAR				
Förvärvade immateriella tillgångar				
Kommunövergripande system				
Anskaffningsvärde	22 575	22 575	22 575	22 575
Ackumulerade avskrivningar	-19 126	-16 821	-19 126	-16 821
Ackumulerade nedskrivningar	-	-	-	-
Bokfört värde	3 449	5 754	3 449	5 754
<i>Avskrivningstid</i>	<i>4-10 år</i>	<i>4-10 år</i>	<i>4-10 år</i>	<i>4-10 år</i>
Verksamhetsstödande system				
Anskaffningsvärde	6 782	6 565	6 863	6 646
Ackumulerade avskrivningar	-6 240	-5 680	-6 256	-5 680
Ackumulerade nedskrivningar	-	-	-	-
Bokfört värde	542	885	607	966
<i>Avskrivningstid</i>	<i>3-10 år</i>	<i>3-10 år</i>	<i>3-10 år</i>	<i>3-10 år</i>

Not 10 fortsätter på nästa sida

fortsättn. Not 10

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Kartsystem				
Anskaffningsvärde	10 348	7 897	10 348	7 897
Ackumulerade avskrivningar	-6 600	-5 596	-6 600	-5 596
Ackumulerade nedskrivningar		-		-
Bokfört värde	3 748	2 301	3 748	2 301
<i>Avskrivningstid</i>	<i>3-5 år</i>	<i>3-5 år</i>	<i>3-5 år</i>	<i>3-5 år</i>
Ledningsrätter				
Anskaffningsvärde	4 736	3 111	4 736	3 111
Ackumulerade nedskrivningar		-		-
Bokfört värde	4 736	3 111	4 736	3 111
<i>Ej avskrivningsbar tillgång</i>				
<i>Linjär avskrivning tillämpas för förvärvade immateriella tillgångar.</i>				
<i>Ledningsrätter bedömts inte minska i värde och avskrivs ej.</i>				
Not 11 Mark, fastigheter och anläggningar				
Ingående värde	2 499 605	2 369 676	3 355 559	3 218 116
Årets investeringar från pågående nyanläggningar	121 039	156 780	133 849	202 687
Årets inköp av fastigheter	22 818	43 033	32 072	44 396
Årets förvärv genom fusion	-	-	-	7 025
Avskrivningar	-74 079	-69 115	-99 622	-93 438
Omrubricering	546	-	1 929	-20 583
Årets utrangering	-907	-769	-3 683	-2 536
Årets reavinst	24 356	9 851	24 356	9 583
Årets försäljningsinkomster	-52 214	-9 851	-52 214	-9 851
Årets återföring av nedskrivning	-	-	65 166	160
Bokfört värde	2 541 164	2 499 605	3 457 412	3 355 559
Mark, fastigheter och anläggningar				
Anskaffningsvärde	3 133 581	3 021 677	4 352 446	4 221 343
Ackumulerade avskrivningar	-592 417	-522 072	-888 957	-794 541
Ackumulerade nedskrivningar	-	-	-6 077	-71 243
Bokfört värde	2 541 164	2 499 605	3 457 412	3 355 559
<i>Avskrivningstid</i>	<i>5-70 år</i>	<i>5-70 år</i>	<i>5-70 år</i>	<i>5-70 år</i>
<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga fastigheter och anläggningar.</i>				
Taxeringsvärden				
Mark och byggnad	313 735	109 200	2 196 655	1 720 411
Not 12 Övervärde på fastigheter				
Ingående värde	-	-	7 921	30 788
Årets inköp	-	-	-	-
Årets avskrivning	-	-	-300	-340
Årets försäljning	-	-	-	-22 527
Omrubricering	-	-	-1 383	-
Bokfört värde	0	0	6 238	7 921

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Not 13 Maskiner och inventarier				
Ingående värde	49 368	52 087	69 891	53 157
Årets investeringar från pågående nyanläggningar	1 663	3 199	1 663	4 393
Årets investeringar	9 584	9 385	11 179	10 177
Omrubricering	-	-	-	20 583
Avskrivningar	-14 729	-15 207	-17 763	-18 251
Årets försäljning/utrangering	-3	-96	-224	-168
Bokfört värde	45 883	49 368	64 746	69 891
Maskiner och inventarier				
Anskaffningsvärde	315 285	304 968	347 063	335 372
Ackumulerade avskrivningar	-269 402	-255 600	-282 317	-265 481
Ackumulerade nedskrivningar	-	-	-	-
Bokfört värde	45 883	49 368	64 746	69 891
<i>Avskrivningstid</i>	<i>3-20 år</i>	<i>3-20 år</i>	<i>3-20 år</i>	<i>3-20 år</i>
<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga maskiner och inventarier.</i>				
Not 14 Förbättringsutgifter på fastigheter ej ägda av kommunen				
Ingående värde	2 837	3 869	2 837	3 869
Årets investeringar från pågående nyanläggningar	271	238	271	238
Årets investeringar	72	-	72	-
Avskrivningar	-1 055	-1 270	-1 055	-1 270
Årets försäljning/utrangering	-1 076	-	-1 076	-
Bokfört värde	1 049	2 837	1 049	2 837
Förbättringsutgifter på fastigheter ej ägda av kommunen				
Anskaffningsvärde	18 714	23 418	18 714	23 418
Ackumulerade avskrivningar	-17 665	-20 581	-17 665	-20 581
Omrubricering	-	-	-	-
Bokfört värde	1 049	2 837	1 049	2 837
<i>Avskrivningstid</i>	<i>3-20 år</i>	<i>3-20 år</i>	<i>3-20 år</i>	<i>3-20 år</i>
<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga förbättringsutgifter.</i>				
Not 15 Pågående nyanläggningar				
Ingående värde	330 415	250 820	345 671	297 949
Årets investeringar	346 161	242 110	367 679	257 338
Omrubricering	-	-	-113	-
Omklassificering till byggnad och inventarier	-125 641	-162 515	-138 451	-209 616
Bokfört värde	550 935	330 415	574 786	345 671
<i>Avskrivningstid</i>	<i>Pågående investeringar avskrivs ej.</i>			

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Not 16 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier	63 025	63 025	3 489	3 529
<i>Varav ägd andel</i>				
Kommunhuset i Värmdö AB 100%	59 536	59 536	-	-
Andelar	36 200	36 200	36 200	36 200
Utlämnade lån	5 354	6 801	5 354	6 801
Bostadsrätter	8 761	8 761	3 625	3 625
Uppskjuten skattefordran	-	-	-	7 274
Andra långfristiga fordringar	-	-	326	216
Långfristiga koncernfordringar	150 705	156 073	-	-
<i>Avgår:</i>				
Kommande års amortering av långfristig koncernfordran dotterbolag	-6263	-5272	-	-
Bokfört värde	257 782	265 588	48 994	57 645
Not 17 Lager och Exploateringsfastigheter				
Lager	194	200	404	371
Exploateringsfastigheter				
Ingående värde	99 671	101 342	137 543	139 215
Årets investeringar från pågående nyanläggningar	-	-	-	-
Årets investeringar	13 000	56	13 140	56
Omrubricering	-	-	-	-
Årets försäljning/utrangering	-443	-1 616	-443	-1 616
<i>Avskrivningar</i>	<i>-111</i>	<i>-111</i>	<i>-117</i>	<i>-111</i>
Bokfört värde förvärvade Exploateringsfastigheter	112 117	99 671	150 123	137 544
Pågående investering på exploateringsfastigheter				
Ingående värde	5 978	5 717	5 978	5 717
Årets investering	558	800	558	800
Årets aktivering av avslutade projekt	-	-	-	-
Omrubricering	-	-539	-	-539
Bokfört värde pågående investering på exploateringsfastigheter	6 536	5 978	6 536	5 978
Bokfört värde totalt lager och exploateringsfastigheter	118 847	105 849	157 063	143 893
Not 18 Övriga kortfristiga fordringar				
Avräkningar	402	228	402	-
Kundfordringar	36 447	31 172	38 153	29 121
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	122 113	76 547	119 072	71 766
Skatteavräkning	89 363	79 100	89 363	79 100
Skattefordringar	-	-	955	968
Övriga fordringar	53 964	59 541	56 849	65 679
Kortfristig fordran VA-kollektivet	-	4 137	-	4 137
Koncernfordran dotterbolag	3 092	4 000	-	-
<i>Tillkommer:</i>				
Kommande års amortering av långfristig koncernfordran dotterbolag	6 263	5 272	-	-
Summa	311 644	259 997	304 794	250 771

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Not 19 Eget kapital				
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	1 007 389	907 330	1 859 496	1 043 002
Förändringar direkt mot eget kapital	4 825	-	4 825	-
Fusionsdifferens	-	-	-	52
Omräkningsdiff	-	-	-	2
Transaktioner med ägare				
Förändring av ägarandel i dotterföretag	-	-	-	702 883
Ingående eget kapital justerat i enlighet med ny princip	1 012 214	907 330	1 864 321	1 745 939
<i>Varav Minoritetens andel</i>			<i>50 250</i>	<i>50 951</i>
Årets resultat	157 175	100 059	235 045	113 557
Varav Minoritetens andel			33 503	-1 744
Summa Eget kapital	1 169 389	1 007 389	2 099 366	1 859 496
Varav Minoritetens andel			83 753	49 207
Not 20 Avsättningar för pensioner och löneskatt				
Ingående avsättning	218 732	202 922	218 732	202 922
Nya förpliktelser under året	17 528	17 964	17 528	17 964
<i>Varav</i>				
Nyintjänad pension	15 568	14 822	15 568	14 822
Ränte- och basbelopps-uppräkning	1 999	2 834	1 999	2 834
Pension till efterlevande	-	-	-	-
Övrig post	-110	-299	-110	-299
Årets utbetalningar	-6 029	-5 206	-6 029	-5 206
Förändring av löneskatt	2 832	3 052	2 832	3 052
Summa avsatt till pensioner	233 063	218 732	233 063	218 732
Aktualiseringsgrad	95 %	95 %		
Not 21 Långfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	884 665	1 583 045	1 450 155	2 171 413
Förutbetalda VA-anlutningar	367 246	350 453	367 246	350 453
Förutbetalda ersättningar övrigt	116 929	109 642	116 929	109 642
Andra långfristiga skulder	8 650	-	8 650	-
Skulder till koncernföretag	694 000	-	-	-
Avgår:				
Kommande års upplösning av förutbetalda VA-anlutningar	-6 871	-6 469	-6 871	-6 469
Kommande års upplösning av förutbetalda ersättningar övrigt	-1 394	-1 496	-1 394	-1 496
Kommande års amortering av långfristig skuld	-7 620	-16 600	-15 560	-16 600
Summa	2 055 605	2 018 575	1 919 155	2 606 943

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Not 22 Kortfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	-	-	6 719	-
Leverantörsskulder	187 679	184 694	204 570	200 723
Semesterlöneskuld mm	48 805	47 775	48 805	47 775
Arbetsgivaravgifter, skatter	49 889	46 811	49 889	46 811
Pensioner, individuell del	42 980	40 000	42 980	40 000
Särskild löneskatt pensioner individuell del	10 427	10 321	10 523	10 321
Särskild löneskatt föregående års avsättning individuell del	10 825	9 696	10 825	9 696
Särskild löneskatt lönevaxling	403	308	403	308
Förutbetalda intäkter	12 794	10 937	12 794	10 937
Förutbetalda skatteintäkter	8 445	2 795	8 445	2 795
Upplupna räntekostnader	2 244	3 214	2 244	3 214
Upplupna kostnader	29 826	30 398	53 980	53 751
Koncernskulder dotterbolag	1 595	1 601	-	-
Övriga kortfristiga skulder	41 407	21 037	45 058	26 083
Övriga kortfristiga skulder - VA-kollektivet	901	-	901	-
<i>Tillkommer:</i>				
Kommande års upplösning av förutbetalda VA-anlutningar	6 871	6 469	6 871	6 469
Kommande års upplösning av förutbetalda ersättningar övrigt	1 394	1 496	1 394	1 496
Kommande års amortering av långfristig skuld	7 620	16 600	15 560	26 263
Summa	464 105	434 152	521 961	486 642

Noter ansvarsförbindelser

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Not 23 Borgensengagemang				
Borgen till kommunala företag	252 000	421 355	-	-
Förlustansvar för egna hem	323	484	323	484
Övriga borgensåtaganden	30 608	31 925	30 813	32 131
Solidarisk borgen 1)				
Summa	282 931	453 764	31 136	32 615

1) Utnyttjad borgen 271 981 (f.å 440 641)

2) Solidarisk borgen

Värmdö kommun har i december 2010 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Värmdö kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091 313 278 kronor och totala tillgångar till 338 153 308 936 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 245 549 373 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 217 766 065 kronor.

Tkr	Kommunen 2016	Kommunen 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
Not 24 Pensionsförpliktelser				
Ingående avsättning	552 910	568 865	552 910	568 865
Nya förpliktelser under året	4 222	6 765	4 222	6 765
<i>Varav</i>				
Ränte- och basbelopps-uppräknig	5 915	8 219	5 915	8 219
Övrig post	-686	285	-686	285
Årets utbetalningar	-19 583	-19 605	-19 583	-19 605
Förändring av löneskatt	-3 726	-3 115	-3 726	-3 115
Summa avsatt till pensioner	533 823	552 910	533 823	552 910

Övriga tilläggsupplysningar

Tkr	Inom ett år	Inom 2-5 år	Senare än 5 år
Kommunens framtida åtaganden för operationell leasing			
Inventarier	18 258	13 310	-
Lokalhyra	34 870	87 141	2 179
Total leasing	53 128	100 451	2 179
Koncernens framtida åtaganden för operationell leasing			
Inventarier	18 360	13 372	-
Lokalhyra	34 870	87 141	2 179
Total leasing	53 230	100 513	2 179

Totala pensionsåtaganden för Värmdö kommun

Tkr	2016	2015
Kortfristig skuld		
Pensioner, individuell del	42 980	40 000
Särskild löneskatt pensioner individuell del	10 427	10 321
Särskild löneskatt föregående års avsättning	10 825	9 696
Särskild löneskatt på utbetalade pensioner & pensionsförsäkringspremier	6 232	6 019
Delsumma	70 464	66 036
Avsättning		
Avsättning för pensioner exkl. ÖK-SAP, överenskommen särskild avtalspension	185 426	173 822
Avsättning för ÖK-SAP, överenskommen särskild avtalspension		
Avsättning pensioner övriga	2 135	2 240
Särskild löneskatt	45 502	42 670
Delsumma	233 063	218 732
Ansvarsförbindelser		
Pensionsförpliktelser intjänade t.o.m 1997-12-31	429 602	444 962
Löneskatt på dessa	104 221	107 948
Delsumma	533 823	552 910
Totala pensionsåtaganden	837 350	837 678

Kommunens pensionsåtagande redovisas enligt blandmodellen vilket innebär att pension som intjänats före år 1998 inte tas upp som skuld eller avsättning, utan redovisas som en ansvarsförbindelse. Utbetalningar avseende pensionsförmån som intjänats före år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och uppgick till 25,6 mnkr (redovisas inte i noten).

Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och som en avsättning eller kortfristig skuld (individuella delen) i balansräkningen. I enlighet med gällande rekommendation om redovisning av särskild löneskatt på pensioner reserveras också löneskatt som en kostnad.

Pensionsåtagande inklusive särskild löneskatt uppgår vid årsskiftet till 837,4 mnkr. Av detta redovisas 70,5 mnkr som kortfristig skuld avseende den s.k individuella delen som utbetalas i mars 2017 (utbetalningen av särskild löneskatt görs i mars nästkommande år), 553,8 mnkr som ansvarsförbindelse inom linjen samt 233,1 mnkr som avsättning.

Vatten och avlopp

Resultaträkning

Tkr	Not	2016	2015
Verksamhetens Intäkter	Not 1	101 218	99 769
Verksamhetens kostnader	Not 2	-78 285	-78 491
Avskrivningar	Not 3	-22 933	-21 278
Årets resultat		0	0

Balansräkning

Tkr	Not	2016	2015
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	Not 4	4 780	3 189
Materiella anläggningstillgångar	Not 5	869 133	851 575
Pågående nyanläggningar	Not 6	175 062	108 672
Summa anläggningstillgångar		1 048 974	963 436
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar		6 724	5 873
Upplupna taxor	Not 7	-901	4 137
Summa omsättningstillgångar		5 824	10 010
SUMMA TILLGÅNGAR		1 054 798	973 446
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital		-	-
Summa eget kapital		0	0
Skulder			
Långfristiga skulder	Not 8	388 651	343 983
Kortfristiga skulder	Not 9	6 594	6 469
Övriga skulder	Not 10	659 553	622 994
Summa skulder		1 054 798	973 446
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 054 798	973 446

Noter Vatten och avlopp

Noter Resultaträkning

Tkr	2016	2015
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Försäljningsmedel	617	66
Taxor och avgifter	74 770	76 317
Interna intäkter	25 831	23 386
Summa	101 218	99 769
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Kostnader – utgifter	-16 408	-17 419
Kostnader för arbetskraft	-16 378	-16 436
Övriga verksamhetskostnader	-18 091	-17 814
Interna kostnader	-6 902	-6 878
Intern räntekostnad	-20 505	-19 944
Summa	-78 285	-78 491
Not 3 Avskrivningar		
Årets avskrivning förvärvade immateriella tillgångar	-35	-35
Årets avskrivning maskiner och inventarier	-1 292	-1 219
Årets avskrivning bilar	-291	-159
Årets avskrivning mark, fastigheter och anläggningar	-21 225	-19 808
Årets utrangering anläggningstillgångar	-90	-57
Summa	-22 933	-21 278

Noter Balansräkning

Tkr	2016	2015
Not 4 Immateriella tillgångar		
Förvärvade immateriella tillgångar		
Ingående värde	78	113
Årets investering	–	–
Avskrivningar	-35	-35
Bokfört värde förvärvade immateriella tillgångar	43	78
Ledningsrätter		
Ingående värde	3 111	3 112
Årets investering	1 625	–
Rättning av fel	1	–
Bokfört värde ledningsrätter	4 737	3 111
Bokfört värde totalt immateriella tillgångar	4 780	3 189
IMMATERIELLA TILLGÅNGAR		
Versamhetsstödjande system		
Anskaffningsvärde	174	174
Akkumulerade avskrivningar	-131	-96
Bokfört värde	43	78
Ledningsrätter		
Anskaffningsvärde	4 737	3 111
Akkumulerade nedskrivningar	–	–
Bokfört värde	4 737	3 111

fortsättn. Noter Balansräkning VA

Tkr	2016	2015
Not 5 Materiella anläggningstillgångar		
Maskiner och inventarier		
Ingående värde	4 025	4 345
Årets investering	419	899
Avskrivningar	-1 292	-1 219
Bokfört värde maskiner	3 152	4 025
Bilar		
Ingående värde	803	331
Årets investering	592	631
Avskrivningar	-291	-159
Bokfört värde bilar	1 104	803
Mark, fastigheter och anläggningar		
Ingående värde	846 747	797 817
Årets investeringar från pågående nyanläggningar	27 894	68 738
Årets utrangering	-90	-
Avskrivningar	-21 225	-19 808
Rättning av fel ¹⁾	11 551	-
Bokfört värde mark, fastigheter och anläggningar	864 877	846 747
Bokfört värde totalt anläggningstillgångar	869 133	851 575
<i>1) I ingående balans saknas anläggningar som tillhör VA-kollektivet.</i>		
Not 6 Pågående nyanläggningar		
Ingående värde	108 672	99 023
Årets investeringar	94 905	78 387
Årest försäljning	-	-
Årets aktivering	-28 515	-68 738
Varav:		
Mark fastigheter och anläggningar	-27 984	-68 738
Rättning av fel ¹⁾	-531	-
Bokfört värde	175 062	108 672
<i>1) I ingående balans finns anläggningar som tillhör VA-kollektivet som upptagits till fel belopp i utgående balans 2015-12-31.</i>		
Not 7 Upplupna taxor		
Akkumulerad fordran	4 137	5 849
Överskott uttagna taxor	-5 038	-1 712
Bokfört värde	-901	4 137

Tkr	2016	2015
Not 8 Långfristiga skulder		
Förutbetalda anslutningsavgifter	383 153	338 171
Periodiserat resultat	12 092	12 281
Avgår:		
Kommande års amortering av anslutningsavgifter och periodiserat resultat	-6 594	-6 469
Bokfört värde	388 651	343 983

Det ackumulerade resultatet som uppstod till och med 2009 (13 226 tkr) har i bokslutet 2011 bokats upp som en långfristig skuld och kommer att intäktsföras med en sjuttiondel under de kommande 70 åren. Resultatöverskottet till och med 2009 baseras på de kalkylerade kostnader som över dessa 70 år ska belasta ledningsdragningen till Käppalaverket.

Tkr	2016	2015
Not 9 Kortfristiga skulder		
Anslutningsavgifter	6 405	6 280
Periodiserat resultat	189	189
Bokfört värde	6 594	6 469

Not 10 Övriga skulder

Skulder till Värmdö kommun	659 553	622 994
Bokfört värde	659 553	622 994

Övriga tilläggsupplysningar

Då Värmdö kommun inte redovisar VA-kollektivet i specificerade balansenheter redovisas kollektivets skulder som ett sammansatt belopp.

Skulderna består i huvudsak av långfristiga låneskulder till Värmdö kommun, leverantörsskulder, preliminärskatt, arbetsgivaravgifter, semesterlöneskuld, särskild löneskatt samt pensionsskulder.

I och med VA-lagens (Lag 2006:412 om allmänna vattentjänster) krav på särredovisning har Värmdö kommun valt att separat redovisa VA-kollektivets resultat- och balansräkning med tillhörande noter i Värmdö kommuns årsredovisning.

För att kontrollera att VA-kollektivet inte subventionerar fastigheter som är anslutna till kommunens VA-anläggningar men som inte ligger innanför kommunens VA-verksamhetsområde, dvs icke reglerad verksamhet, sker särredovisning av dessa fastigheter.

Den icke reglerade verksamheten utgör 2,3 % av abonnentvolymen och kostnaden för dessa utgör 2,2 mnkr vilket är 0,4 mnkr högre än intäkterna. Avvikelsena är i dagsläget ringa men ska bevakas och om så erfordras kommer taxan att justeras.

Beräknad ränta till Värmdö Kommun på lånet och eget kapital är inte medräknat i resultat- eller balansräkningen.

Renhållning och slam

Resultaträkning

Tkr	Not	2016	2015
Verksamhetens Intäkter	Not 1	62 523	71 342
Verksamhetens kostnader	Not 2	-59 515	-68 414
Avskrivningar	Not 3	-3 008	-2 928
Årets resultat		0	0

Balansräkning

Tkr	Not	2016	2015
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Anläggningstillgångar	Not 4	33 526	40 642
Pågående nyanläggningar	Not 5	1 686	691
Summa anläggningstillgångar		35 212	41 333
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar		3 862	5 294
Upplupna taxor	Not 6	10 810	16 166
Summa omsättningstillgångar		14 672	21 460
SUMMA TILLGÅNGAR		49 884	62 793
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital		-	-
Summa eget kapital		0	0
Skulder			
Förutbetalda intäkter		-	-
Övriga skulder	Not 7	49 884	62 793
Summa skulder		49 884	62 793
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		49 884	62 793

Noter Renhållning och slam

Resultaträkning

Tkr	2016	2015
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Försäljningsmedel	–	–
Taxor och avgifter	59 250	68 274
Hyror & arrenden	–	–
Bidrag	1 411	1 433
Interna intäkter	1 862	1 635
Summa	62 523	71 342
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Kostnader – utgifter	-50 212	-50 892
Kostnader för arbetskraft	-2 771	-2 380
Övriga verksamhetskostnader	-1 520	-1 863
Interna kostnader	-4 060	-12 320
Intern räntekostnad	-952	-959
Summa	-59 515	-68 414
Not 3 Avskrivningar		
Årets avskrivning maskiner och inventarier	-380	-410
Årets avskrivning bilar	-36	-36
Årets avskrivning mark, fastigheter och anläggningar	-2 583	-2 473
Årets avskrivning förbättringsutgifter på fastigheter ej ägda av kommunen	-9	-9
Summa	-3 008	-2 928

Noter balansräkning

Tkr	2016	2015
Not 4 Materiella anläggningstillgångar		
Maskiner och inventarier		
Ingående värde	1 619	1 893
Årets investering	557	136
Avskrivningar	-380	-410
Bokfört värde maskiner	1 796	1 619
Bilar		
Ingående värde	106	142
Årets investering	–	–
Avskrivningar	-36	-36
Bokfört värde bilar	70	106
Mark, fastigheter och anläggningar		
Ingående värde	38 739	37 419
Årets investeringar från pågående nyanläggningar	–	3 793
Avskrivningar	-2 583	-2 473
Rättning av fel 1)	-4 665	–
Bokfört värde mark, fastigheter och anläggningar	31 491	38 739
Förbättringsutgifter på fastigheter ej ägda av kommunen		
Ingående värde	178	187
Årets investeringar från pågående nyanläggningar	–	–
Avskrivningar	-9	-9
Bokfört förbättringsutgifter på fastigheter ej ägda av kommunen	169	178
Bokfört värde totalt anläggningstillgångar	33 526	40 642

1) I ingående balans är för hög i förhållande till de anläggningar som tillhör RH-kollektivet.

Tkr	2016	2015
Not 5 Pågående nyanläggningar		
Ingående värde	691	1 816
Årets investeringar	992	2 672
Omklassificering till byggnad och inventarier	-	-3 797
Varav mark fastigheter och anläggningar	-	-3 797
Varav förbättringsutgifter	0	-
Rättning av fel 1)	3	-
Bokfört värde	1 686	691

1) I ingående balans finns anläggningar som tillhör RH-kollektivet som upptagits till fel belopp i utgående balans 2015-12-31.

Tkr	2016	2015
Not 6 Upplupna taxor		
Ackumulerad fordran/skuld	16 166	5 317
Överskott uttagna taxor	-5 356	-
Underskott uttagna taxor	-	10 849
Summa	10 810	16 166
Not 7 Övriga skulder		
Skulder till Värmdö kommun	49 884	62 793
Bokfört värde	49 884	62 793

Båten Södertörn på väg till Nämdö från Stavsnäs Vinterhamn

Redovisningsprinciper

Kommunen

Den kommunala redovisningen regleras av Kommunallagens kapitel åtta samt Lag om kommunal redovisning. Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning rekommendationer för kommensektorns redovisning.

Värmdö kommun följer Rådet för kommunal redovisnings utgivna rekommendationer, förutom nr 13.1 Redovisning av hyres-/leasingavtal eftersom alla hyres-/leasingavtal i redovisningen hanteras som operationella, samt rekommendation nr 2.2 Särskild avtalspension, visstidspension och omställningsstöd mm och nr 7.1 Upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser.

Koncernens siffror för 2015 har i not 1 och not 11 korrigerats från föregående års årsredovisningen då mindre fel i fördelningen mellan raderna upptäckts.

Anslutningsavgifter

Anslutningsavgifter för vatten och avlopp syftar till att täcka investeringsutgifter för komponenter med olika nyttjandeperioder och bokförs därför initialt som en skuld. I enlighet med gällande praxis samt matchningsprincipen intäktsförs sedan inkomsten succesivt utifrån en sammanvägning av avskrivningstiderna för de ingående investeringsobjekten.

Värdering av immateriella och materiella anläggningstillgångar

I Värmdö kommun betraktas en tillgång som anläggningstillgång när livslängden överstiger tre år och anskaffningsvärdet överstiger ett halvt prisbasbelopp, 2016 motsvarade detta 22 150 kr exklusive moms.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för planmässiga avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas generellt som långfristiga poster. Omklassificering till kortfristig post görs för kommande års amorteringar.

Medarbetare i Värmdö kommun röjer bort ogräs

Avskrivningar

Avskrivningar på materiella och förvärvade immateriella anläggningstillgångar är beräknade på anskaffningsvärdet med avskrivningstider baserade på beräknad nyttjandeperiod.

För vissa av de materiella anläggningstillgångarna (byggnader och vissa anläggningar) har skillnaden i förbrukningen av betydande komponenter bedömts vara väsentlig och nyttjandeperioderna för dessa komponenter varierar.

Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

Stomme o grund	50 -100 år
Stomkomplettering, innerväggar	50 -100 år
El, VS	10-40 år
Fasad, yttertak, fönster	30-40 år
Ventilation, S&Ö, hiss	10-20 år
Inre ytskikt, HG-anpassningar	10-50 år

Kommunens vägar och GC-vägar har indelats i tre komponenter där underbyggnaden har bedömts ha en nyttjandeperiod som är obegränsad och därför inte skrivs av.

Underbyggnad	Obgränsad nyttjandeperiod
Slitlager	10-15 år
Belysning	20-30 år

VA-ledningar har delats in i två komponenter med olika avskrivningstider, huvudledningar och övriga ledningar.

Huvudledning	70 år
Ledning	50 år

Införandet av komponentindelning har medfört att avskrivningskostnaden marginellt minskat i förhållande till tidigare år och den engångseffekt som uppstod i själva övergången har bedömts vara så marginell att den inte har beaktats i redovisningen.

Leverantörsfakturer inkomna efter årsskiftet men hänförliga till bokslutsåret har i huvudsak skuld bokförts och belastat årets resultat.

Kundfakturer utställda före årsskiftet rubriceras som kundfordringar. Om intäkten avser nästkommande år har den periodiserats. Kundfakturer utställda efter årsskiftet, men hänförliga till redovisningsåret, har periodiserats och intäkten har gottskrivits bokslutsåret.

Café Tornhuset i Gustavsberg

Kostnads- och intäktsräntor som kan hänföras till redovisningsåret, men där in-/utbetalning skett efter årsskiftet har periodiserats.

Kommunkoncernen

Värmdös koncern är inte en äkta koncern i aktiebolagslagens bemärkelse men enligt den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen innehålla en sammanställd redovisning, här kallad kommunkoncernen, som även innefattar den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform.

De kommunala bolagen tillämpar årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd [K2 eller K3]. Vid avvikelser i redovisningsprinciper mellan kommunen och de kommunala bolagen är kommunens redovisningsprinciper vägledande för den sammanställda redovisningen.

För att skapa jämförbarhet inom koncernen betecknas Värmdö kommun såsom moderbolag och dess bolag såsom dotterbolag. I koncernbokslutet ingår moderbolaget Värmdö kommun och de bolag i vilka moderbolaget direkt eller indirekt innehar en röstandel av minst 20%.

Koncernredovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden menas att vid förvärvstillfället har förvärvat eget kapital i kommunala bolag eliminerats. Därefter har intjänat kapital räknats in i koncernens eget kapital.

I kommunkoncernen ingår den helägda underkoncernen Kommunhuset i Värmdö AB (se nedan).

Inom koncernen förekommer omfattande transaktioner mellan bolagen. Alla transaktioner av väsentlig karaktär mellan kommunen och dess bolag har eliminerats för att ge en

rättvisande bild av koncernens totala ekonomi.

Aktiebolagsrättslig koncern

I december 2013 beslutades att bilda en aktiebolagsrättslig underkoncern till kommunkoncernen. Bildandet utgör en transaktion under gemensam kontroll och därmed har tidigare redovisade värden på tillgångar och skulder använts även i den nya koncernen.

Koncernredovisningen i den nya underkoncernen har upprättats enligt Årsredovisningslagens 7 kap. Koncernbokslutet baseras på respektive branschorganisations värderings- och avskrivningsprinciper.

Alla transaktioner av väsentlig karaktär mellan bolagen har eliminerats för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi.

Kommunens kvalitet i korthet

Värmdö kommun deltar sedan 2010 i Kommunens kvalitet i korthet (KKIK), som genomförs av SKL. I KKIK redovisas resultat inom fem viktiga områden som är intressanta för invånarna; tillgänglighet, trygghet, delaktighet och information, effektivitet samt kommunen som samhällsutvecklare. Resultatet har ambitionen att beskriva kommunens kvalitet och effektivitet i jämförelse med andra kommuner.

Inom ramen för undersökningen redovisas utfallet för ett 40-tal mått uppdelat på de fem områdena. Vissa av måtten rapporteras in av kommunerna, medan andra inhämtas från statistikmyndigheter såsom Socialstyrelsen, SCB, Skolverket m.fl. I mätningen som genomfördes 2016 deltog 251 kommuner. Dock har flera kommuner inte haft möjlighet att rapportera in resultat för alla måtten. Värmdö är en av de kommuner som saknar resultat för några av nyckeltalen. Resultatet som redovisas baseras på de mått där kommunen har ett resultat.

Kommunens tillgänglighet

Inom ramen för KKIK mäts åtta mått kopplade till kommunens tillgänglighet. Tre av måtten, avseende service,

bemötande och tillgänglighet per telefon och e-post utförs av ett externt företag. Företaget ringer, under en mätperiod om fem veckor, 108 telefonsamtal och skickar 108 mail till kommunen med ett antal vanligt förekommande frågeställningar.

Värmdö kommuns resultat när det gäller bemötande är mycket bra, och vi tillhör de kommuner med bäst resultat. Mätmetoden är ny för i år med betydligt tuffare krav. Trots detta bedöms det att Värmdö kommun ger ett mycket gott bemötande i 83 procent av samtalen.

Andelen som får svar inom 60 sekunder har ökat något, likväl de som får svar inom tre minuter. Sex procent av samtalen hänvisades till en person som inte besvarade samtalet, vilket är ett resultat som är bland de bästa av deltagande kommuner.

Tillgängligheten bedöms också utifrån väntetider till förskoleverksamhet och särskilt boende. Den genomsnittliga väntetiden för att få en plats på särskilt boende är ungefär densamma som föregående år; 28 dagar. Värmdös genomsnittliga väntetid är långt under genomsnittet för riket. Andelen som får förskoleplats på önskat datum har minskat från tidigare år, men detta beror främst på en förändrad mätmetod. Värmdös resultat, 84 procent, är fortsatt bättre än genomsnittet för samtliga kommuner.

Kommunens tillgänglighet	Värmdö 2016	Utveckling	Genomsnitt 2016
Hur stor andel av medborgarna som skickar in en enkel fråga via epost får svar inom två arbetsdagar?	86 %	↑	86 %
Hur stor andel av medborgarna som tar kontakt med kommunen via telefon får direkt svar på en enkel fråga?	44 %	↑	52 %
Hur stor andel av medborgarna uppfattar att de får ett gott bemötande när de via telefon ställt en enkel fråga till kommunen?	83 %	—	78 %
Hur många timmar/vecka har huvudbiblioteket, simhallen och återvinningsstationen öppet utöver tiden 8-17 på vardagar?	71 timmar	→	53 timmar
Hur stor andel av de som erbjudits plats inom förskoleverksamheten har fått plats på önskat placeringsdatum?	84 %	↓	63 %
Hur lång är väntetiden (dagar) för dem som inte fått plats på förskolan på önskat placeringsdatum?	5 dagar	—	28 dagar
Hur lång är väntetiden i snitt för att få plats på ett äldreboende från ansökan till erbjudande om plats?	28 dagar	↓	57 dagar
Hur lång är handläggningstiden i snitt (dagar) för att få ekonomiskt bistånd vid nybesök?	14 dagar	—	16 dagar

↑ Positiv trend

→ Oförändrat resultat

↓ Negativ trend

— Resultatet är inte jämförbart

Trygghetsaspekter

Trygghetsaspekter mäts inom ramen för KIK genom tre nyckeltal. Måtten utgörs av kommunernas egenrapporterade uppgifter avseende trygghetsfaktorer inom hemtjänst och förskola samt resultat från SCB:s medborgarundersökning, som genomfördes under våren 2016.

Värmdös resultat avseende upplevd trygghet är bra, om än en minskning från föregående år, och överstiger genomsnittet för riket.

Trygghetsfaktorer inom förskolan, som utgörs av personaltäthetsmått, har förbättrats något och ligger

i linje med genomsnittet för landets kommuner. Personalkontinuiteten inom hemtjänsten har försämrats från 11 personer 2015 till 18 personer under mätperioden 2016. Detta är en viktig fråga som kommunen kommer arbeta med att förbättra under 2017.

Trygghetsaspekter	Värmdö 2016	Utveckling	Genomsnitt 2016
Hur trygga känner sig medborgarna i kommunen?	Index: 62	↓	Index: 58
Hur många olika vårdare besöker en äldre person med hemtjänst under en 14-dagarsperiod?	18 personer	↓	15 personer
Hur många barn per personal är det i kommunens förskolor (planerad)?	5,3 barn	↑	5,3 barn

↑ Positiv trend

→ Oförändrat resultat

↓ Negativ trend

— Resultatet är inte jämförbart

Delaktighet och information

Tre mått används för att mäta medborgarnas möjlighet till delaktighet och information i kommunens verksamheter. Måtten utgörs av underlag från SKL, SCB och en egenmätning utförd av kommunen. Medborgarnas uppfattning av möjligheterna till insyn och inflytande, som hämtas från medborgarundersökningen, är oförändrad sedan 2015.

Hur god kommunens webbinformation till medborgarna är bedöms utifrån en mätning där svaret på 250 frågor ska kunna hittas inom två minuters sökning på kommunens webbplats. Värmdös resultat är detsamma som föregående år och i jämförelse med genomsnittet för alla kommuner ligger Värmdö högre.

Kommunens egenundersökning av medborgarnas möjlighet att delta i kommunens utveckling uppvisar ett resultat som är bättre än föregående år, samt genomsnittet för riket.

Delaktighet och information	Värmdö 2016	Utveckling	Genomsnitt 2016
Hur god är kommunens webbinformation till medborgarna?	Index: 85	→	Index: 76
Hur väl möjliggör kommunen för medborgarna att delta i kommunens utveckling?	63 %	↑	56 %
Hur väl upplever medborgarna att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet?	Index: 33	→	Index: 40

↑ Positiv trend

→ Oförändrat resultat

↓ Negativ trend

— Resultatet är inte jämförbart

Ombyggnationer av de gamla porslinsfabrikerna till bostäder i Porstinskarverten

Kommunens effektivitet

Huvuddelen av frågorna inom KKIK avser mått på effektiviteten inom kommunen. Måtten hämtas från egna mätningar inom kommunerna samt SCB, Skolverket, SKL, Socialstyrelsen m.fl. Ett antal mått är inte möjliga att jämföra med föregående år, då måttets sammansättning har

förändrats. För några av kostnadsmåttan görs ingen värdering av huruvida trenden är positiv eller negativ då en ökad kostnad kan bero på t.ex. en riktad satsning och därmed inte är negativ.

Resultaten för Värmdö uppvisar skiftande trender, där förbättringar

skett inom vissa områden medan andra uppvisar mindre försämrings. Dock är Värmdös resultat högre än genomsnittet för riket för majoriteten av måtten.

Kommunens effektivitet	Värmdö 2016	Utveckling	Genomsnitt 2016
Vad är kostnaden för ett inskrivet barn i förskolan? (tkr/år)	133 tkr	129 tkr	137 tkr
Vilket resultat når elever i årskurs 6 i kommunen i de nationella proven?	89 %	—	78 %
Vilket resultat når elever i årskurs 3 i kommunen i de nationella proven?	72 %	→	71 %
Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet?	91 %	→	86 %
Elevers syn på skolan och undervisningen i årskurs 8?	Index: 70	↓	Index: 75
Kostnad per betygspoäng?	342 kr	374 kr	382 kr
Andel elever som fullföljer gymnasieutbildningen i kommunen?	72 %	↓	71 %
Kostnad per elev i gymnasieskolan (tkr/år)	97 tkr	100 tkr	123 tkr
Vilka kvalitetsaspekter finns inom särskilt boende?	72 %	→	67 %
Vad kostar en plats i kommunens särskilda boende?	762 tkr	806 tkr	816 tkr
Andel brukare som är ganska/mycket nöjda med sitt särskilda boende?	88 %	↑	83 %
Vilket omsorgs- och serviceutbud har hemtjänst finansierad av kommunen?	61 %	→	65 %
Vad är kostnaden per vårdtagare inom hemtjänsten i kommunen?	281 tkr	445 tkr	272 tkr
Andel brukare som är ganska/mycket nöjda med sin hemtjänst?	90 %	↓	91 %
Vilka kvalitetsaspekter finns inom LSS grupp- och serviceboende?	82 %	↓	80 %

↑ Positiv trend

→ Oförändrat resultat

↓ Negativ trend

— Resultatet är inte jämförbart

Kommunen som samhällsutvecklare

Det sista området inom KKIK avser kommunen som samhällsutvecklare, vilket mäts med indikatorer som kommunerna själva rapporterar in, liksom SCB, Nyföretagarcentrum, Insikt m.fl.

Resultaten för Värmdö uppvisar skiftande trender, där förbättringar skett inom vissa områden medan andra uppvisar mindre försämringar.

Dock är Värmdös resultat högre än genomsnittet för riket för majoriteten av måtten.

Kommunen som samhällsutvecklare	Värmdö 2016	Utveckling	Genomsnitt 2016
Andelen förvärvsarbetare i kommunen?	85 %	↑	79 %
Hur stor andel av befolkningen får försörjningsstöd?	1,9 %	↑	4,3 %
Hur många nya företag har startats per 1 000 invånare i kommunen?	8,0	↓	5,4
Vad ger företagare för sammanfattande omdöme om kommunens service för företagen?	Index: 61	↓	Index: 69
Hur högt är sjukpenningtalet bland kommunens invånare?	10,2	↓	11,7
Hur effektiv är kommunens hantering och återvinning av hushållsavfall?	42 %	—	39 %
Hur stor är kommunorganisationens andel miljöbilar av totala antal bilar?	40 %	↑	33 %
Hur stor är andelen inköpta ekologiska livsmedel?	22 %	→	26 %
Hur ser medborgarna på sin kommun som en plats att bo och leva på?	Index: 60	↓	Index: 60

↑ Positiv trend

→ Oförändrat resultat

↓ Negativ trend

— Resultatet är inte jämförbart

Båten Gustafsberg VII anländer till Gustavsbergs hamn

Medarbetare i Värmdö kommunhus

Anställningsförmåner för kommunledningsgruppen och VD i bolagen

Chefposition	Namn	Lön dec 2016 i heltidsmått	Förmånsbil
Kommundirektör samt VD KIVAB	Stellan Folkesson	128 480	Ja
Sektorschef Kultur- och utbildningssektorn	Pia Andersen	93 500	Ja
Sektorschef Samhällsbyggnad- och tillväxtsektorn	Lars Öberg	91 800	Ja
Sektorschef för Omsorgs- och välfärdsektorn	Maria Larsson Ajne	90 500	Ja
Sektorschef för Administration, ledning och service	Frida Nilsson	81 500	Ja
Sektorschef för Ekonomi och uppföljning	Hans Ivarsson	83 000	Ja
VD Värmdö bostäder AB	Anders Hörnqvist	f.n. köps VD som tjänst	Nej
VD Värmdö hamnar AB	Michael Larkner	76 000	Ja
VD Gustavsbergsbadet AB	Elisabeth Strömberg	74 000	Ja

Visstidspension politiker

Kostnad 2016 exkl sociala avgifter

Visstidspensioner utbetalda 2016

180 610

Arvoden och ersättningar till förtroendevalda med årsarvode 2016

Namn	Uppdrag	Arvoden och Ersättningar				
		Uppdragets omfattning i %	Månadsarvode dec 2016	Årsarvode 2016	Sammanträdesersättning under 2016	Arvode f. förlorad arbetsinkomst 2016
Birgitta Rynnert [S]	2:e vice ordförande BMH	10,0	4 769	57 228	600	0
Ingemar Visteus [M]	1:e vice ordf Vaxholm	5,0	2 530	30 360	0	0
Sören Björlin [KD]	Revisor	6,0	2 861	34 332	0	0
Christina Svenby [C]	1:e vice ordförande KFN	15,0	7 153	15 690	47 200	0
Camilla Lien [M]	Ordförande ÖFN	20,0	9 537	114 444	27 880	0
Lars Alenfalk [C]	Ordförande NÄN 30% SAM20%	50,0	23 844	52 303	13 440	0
Juhani Inkinen [L]	Revisor	6,0	2 861	34 332	0	0
Jan Dolk [KD]	Ordförande VON 20% SAM	50,0	23 844	286 128	37 960	0
Ulf Falkenberg [L]	1:e vice ordförande SON & TEN	35,0	16 690	98 456	16 480	0
Ingela Thalen [S]	Revisor	6,0	2 861	34 332	0	0
Per-Olof Fransson [KD]	1:e vice ordförande BMH	20,0	9 537	114 444	36 280	0
Carl-Johan Bildsten [M]	Revisor	6,0	2 967	34 332	0	0
Christer Hedberg [S]	2:e vice ordförande KF	5,0	2 384	28 608	20 080	0
Torbjörn Andersson [Utan partitillhörighet]	Ordförande revision	8,0	3 815	45 780	0	0
Henrik Paulsen [S]	2:e vice ordförande VON	10,0	4 769	48 512	34 280	0
Lar-Erik Alversjö [M]	Ordförande KF & BMH	20,0	9 537	114 444	0	0
Carl-Einar Lax [M]	Revisor	6,0	2 861	67 968	0	0
Jöste Claeson [S]	2:e vice ordförande ÖFN	5,0	2 384	28 608	720	0
Allan Sooman [FP]	1:e vice ordförande UBN	20,0	9 537	114 444	50 560	0
Peter Frej [M]	Ordförande SCN 40%	40,0	19 075	54 763	1 240	0
Helene Reduthe [KD]	1:e vice ordförande KF	10,0	4 769	57 228	3 200	0
Fredrik Sneibjerg [L]	1:e vice ordf KS, KSAU & KSKLUT, ordförande KSPU & KFN 30% SAM	100,0	55 021	440 936	20 480	0
Amie Kronblad [L]	L 1:e vice ordförande VON	15,0	7 153	57 224	13 240	0
Karin Aaseby [S]	S 2:e vice ordförande KFN & UTN	75,0	35 765	429 180	38 520	0
Marie Bladholm [M]	M M40% OFUTB 15% 1:e vice ordförande NÄN	80,0	46 531	558 372	25 880	0
Mikael Lindström [S]	S 2:e vice ordförande KS, KSAU & KSKLUT	100,0	58 163	624 548	9 120	0
Magnus Danielsson [S]	2:e vice ordförande TEN	10,0	4 769	57 228	17 880	0
Sandro Vennberg [S]	2:e vice ordförande KSPU, SAM 20%	40,0	19 783	231 330	30 120	0
Malin Bellander [M]	Ordförande TEN	30,0	14 306	171 672	37 360	0
Ola Mattsson [MP]	Revisor	6,0	2 861	34 332	0	0
Deshira Flankör [M]	OFBMH	40,0	19 075	228 900	15 400	0
Carl Kangas [S]	2:e vice ordförande NÄN	10,0	4 769	48 512	10 320	3 286
Emmy Sjöblom [S]	2:e vice ordförande SON	10,0	4 769	10 461	27 440	4 811
Linda Nygren [S]	SAMO 10%	10,0	4 769	14 307	34 120	0
Monica Pettersson [M]	KSAU, 1VO KIVAB	100,0	74 026	888 312	0	0
Anders Gullander [L]	1:e vice ordförande KS, KSAU	70,0	0	325 712	16 840	0
Irene Ununger [C]	Ordförande NÄN 30% SAM20%	50,0	0	235 594	40 320	0
Mica Nordström [C]	1:e vice ordförande KFN	15,0	0	65 530	29 520	0
Annika Andersson Ribbing [S]	2:e vice ordförande KS, KSAU	100,0	0	116 326	18 440	0
Karolina Krystek [S]	2:e vice ordförande KSPU	20,0	0	54 360	19 480	0
Total summa			520 345	6 059 572	694 400	8 097

Medarbetare i Värmdö kommunhus

Namn	Uppdrag	Arvoden och Ersättningar					
		Uppdragets omfattning i %	Månadsarvode dec 2016	Årsarvode 2016	Sammanträdesersättning under 2016	Arvode för förlorad arbetsinkomst 2016	
KIVAB							
Anders Bergman [L]	Ordförande	20,0	9 537	114 444	0	0	
Total summa			9 537	114 444	0	0	
VÄRMDÖ HAMNAR AB							
Ulf Falkenberg [L]	2:e vice ordförande	10,0	4 769	57 228	0	0	
Björn Ulfvin [M]	Ordförande	20,0	9 537	114 444	0	0	
Kenneth Ehrnstedt [S]	1:e vice ordförande	5,0	2 384	24 333	1 095	0	
Total summa			0,0	16 690,0	196 005,0	1 095,0	0,0
GUSTAVSBERGSBADET AB							
Affi Stork [M]	Ordförande	20,0	9 537	119 594	0	9935	
Helene Reduthe [KD]	1:e vice ordförande	10,0	4 769	59 803	0	0	
Mikael Lindström [S]	2:e vice ordförande	5,0	0	4 983	0	0	
Marielle Forstadius [S]	2:e vice ordförande	5,0	2 384	25 428	0	0	
Total summa			16 690	209 808	0	9 935	
VÄRMDÖ BOSTÄDER							
Kenneth Ehrnstedt [S]	Vice ordförande	10,0	4 984,0	35 845	0	0	
Jonas Nilsson [M]	Styrelseordförande	20,0	0,0	119 390	0	0	
Total summa			4 984	155 235	0	0	

Förtroendevalda per nämnd 2016

Nämnd, förtroendevald

Kommunalråd/oppositionsråd

Monica Pettersson	kommunalråd
Marie Bladholm	kommunalråd
Fredrik Sneibjerg från 5/10	kommunalråd från 5/10
Anders Gullander	1:e vice ordförande tom okt
Mikael Lindström	oppositionsråd

Kommunstyrelse

Monica Pettersson	ordförande
Fredrik Sneibjerg från 5/10	1:e vice ordförande from okt
Anders Gullander	1:e vice ordförande tom okt
Mikael Lindström	2:e vice ordförande

Kommunfullmäktige

Lars-Erik Alversjö	ordförande
Helene Reduthe	1:e vice ordförande
Christer Hedberg	2:a vice ordförande

Utbildningsnämnd

Marie Bladholm	ordförande
Allan Sooman	1:e vice ordförande
Karin Aaseby	2:e vice ordförande

Vård- och omsorgsnämnd

Jan Dolk	ordförande
Ami Kronblad	1:e vice ordförande från 27/4
Henrik Paulsen	2:e vice ordförande

Kultur- och fritidsnämnd

Fredrik Sneibjerg	ordförande
Christina Svenby	1:e vice ordförande
Karin Aaseby	2:e vice ordförande

Socialnämnd

Peter Frej	ordförande från 5/10
Elisabeth Dingerts	ordförande till juni
Ulf Falkenberg	1:e vice ordförande från 26/10
Fredrik Sneibjerg	1:e vice ordförande tom 26/10
Emmy Sjöblom	2:e vice ordförande från 5/10
Sandro Wennberg	2:e vice ordförande tom 5/10

Teknisk nämnd

Malin Bellander	ordförande
Ulf Falkenberg	1:e vice ordförande
Magnus Danielsson	2:e vice ordförande

Bygg- miljö- och hälsoskyddsnämnd

Deshira Flankör	ordförande
Per-Olof Fransson	1:e vice ordförande
Birgitta Rynnert	2:e vice ordförande from okt

Nämnd, förtroendevald

Näringslivsnämnd

Lars Alenfalk	ordförande from okt
Ina Ununger	ordförande tom okt
Marie Bladholm	1:e vice ordförande
Carl Kangas	2:e vice ordförande

Överförmyndarnämnd

Camilla Lien	ordförande
Ingemar Visteus	1:e vice ordförande
Jösta Claesson	2:e vice ordförande

Valnämnd

Bo Bladholm	ordförande
Lars-Erik Wählström	1:e vice ordförande
Jösta Claesson	2:e vice ordförande

Revisorer

Carl Johan Bildsten
Torbjörn Andersson
Ingela Thalén
Sören Björnlén
Juhani Inkinen
Ola Mattsson
Carl Lax

Värmdö hamnar AB

Björn Ulfvin	ordförande
Ulf Falkenberg	1:e vice ordförande
Kenneth Ehrnstedt	2:e vice ordförande

Gustavsbergbadet AB

Affi Stork	ordförande
Helene Reduthe	1:e vice ordförande
Marielle Forstadius	2:e vice ordförande

VärmdöBostäder AB

Jonas Nilsson	ordförande till 2016-12-16
Kenneth Ernstedt	1:e vice ordförande
Sophia Mattsson Linnala	2:e vice ordförande

Kommunhuset i Värmdö AB

Anders Bergman	ordförande
Deshira Flankör	1:e vice ordförande
Mikael Lindström	2:e vice ordförande

Andra politiska uppdrag 2016

Uppgifter lämnade av de förtroendevalda

Namn	Andra politiska uppdrag, utöver dem i Värmdö kommun	Huvudsaklig sysselsättning utöver politiska uppdraget	Reducerad sysselsättningsgrad
Har politiska uppdrag utöver dem i Värmdö kommun			
Bladholm, Marie	Ersättare i landstingsfullmäktige och sjukvårdsstyrelsen söder	Arbete	Ja, 100%
Joelsson, Filip	Ersättare i landstingsfullmäktige	Egenföretagare	Ja, 50%
Lien, Camilla	Kyrkfullmäktige och kyrkoråd i Värmdö församling	Pensionär	Nej
Nordlund, Patrik	Nämndeman i förvaltningsrätten	Arbete	Nej
Pettersson, Monica	Kommunförbundet Stockholms län (KSL) och Regionala skärgårdsrådet	Egenföretagare	Nej
Öhman Moberg, Kerstin	Kyrkfullmäktige samt nämndeman i Nacka tingsrätt	Egenföretagare	Nej
Östman, Anna-Lena	Nämndeman förvaltningsrätten, Käppalaförbundet samt styrelsen	Pensionär	Nej
Har inga uppdrag utöver dem i Värmdö kommun			
Aaseby, Karin	Inga	Egenföretagare	Ja, 100 %
Aldeheim, Mikael	Inga	Arbete	Nej
Bergman, Anders	Inga	Pensionär	Nej
Bergman, Barbro	Inga	Pensionär	Nej
Egerblom, Kerstin	Inga	Pensionär	Nej
Ekdal-Lotoft, Julia	Inga	Arbete	Nej
Falkenberg, Ulf	Inga	Pensionär	Nej
Forslund, Susanne	Inga	Arbete	Ja, 1 dag i månaden
Hietikko, Martti	Inga	Arbete	Nej
Josephsson, Anders	Inga	Arbete	Nej
Paulsen, Henrik	Inga	Pensionär	Nej
Sneibjerg, Fredrik	Inga	Arbete	Ja, 80% tom 5/10
Strömbäck, Siv	Inga	Pensionär/egenföretagare	Nej
Thorell, Hanna	Inga	Arbete	Nej
Wikberger, Annette	Inga	Arbete	Nej
Wählström, Lars-Erik	Inga	Pensionär	Nej
Öhrman, Lars	Inga	Pensionär	Nej
Östergren, Aino	Inga	Pensionär	Nej

Revisionsberättelse

OBS!
Kommer som pdf-fil i april 2017

Karta över Värmdö kommun

VÄRMDÖ KOMMUN

Skogsbovägen 9 – 11 • 134 81 Gustavsberg
Telefon 08-570 470 00 • Fax: 08-570 483 05
varmdo.kommun@varmdo.se
www.varmdo.se